

Redakcja Polskiego Przeglądu Kartograficznego

Jacek Pasławski (redaktor naczelny), Jerzy Siwek (sekretarz redakcji), Beata Konopska, Jerzy Ostrowski

Rada Redakcyjna Polskiego Przeglądu Kartograficznego

Władysław Pawlak (przewodniczący), Marek Baranowski, Andrzej Ciołkosz (zastępca przewodniczącego),
Andrzej Czerny, Janusz Gołaski, Bogdan Horodyski, Andrzej Konias, Jerzy Mościbroda, Mieczysław Sirko,
Michał Starzewski (sekretarz), Wiesława Żyszkowska

Redaktorzy tomu 2

Beata Konopska, Jacek Pasławski

Recenzent

Wiesław Kaprowski

www.wgsr.uw.edu.pl/kartografia/ppk

Publikacja współfinansowana przez:

Polskie Przedsiębiorstwo Wydawnictw
Kartograficznych im. E. Romera S.A.

PL ISSN 1899-1971

Ark. druk. 7,5. Nakład 300 egz. Oddano do łamania w grudniu, przekazano do druku w grudniu 2010 r.

Łamanie komputerowe PPWK im. E. Romera S.A.

Spis treści

Od Redakcji (<i>Beata Konopska, Jacek Pasławski</i>).....	5
Wstęp	7
Geneza, organizacja i władze Komisji Kartograficznej	8
Działalność sekcji i podkomisji	16
Ogólnopolskie konferencje kartograficzne.....	23
Szkoły kartograficzne	34
Polski Przegląd Kartograficzny.....	40
Współpraca Komisji z innymi polskimi instytucjami i organizacjami	47
Udział Komisji w międzynarodowym życiu kartograficznym.....	50
Kontynuacja działalności w Oddziale Kartograficznym PTG.....	52
Zamiast podsumowania.....	54
Literatura	55
ZAŁĄCZNIKI	
Załącznik 1	
Zarządy i członkowie Komisji Kartograficznej PTG	61
Załącznik 2	
Bibliografia zawartości tomów 1–21 „Materiałów Ogólnopolskich Konferencji Kartograficznych” oraz broszur ze streszczeniami referatów Konferencji II, IV, IX, XVI i XIX	68
Załącznik 3	
Bibliografia zawartości broszur ze streszczeniami i tekstami wykładów Szkół Kartograficznych I–X.....	94
Załącznik 4	
Bibliografia materiałów konferencji i seminariów zorganizowanych we współpracy z Komisją Kartograficzną PTG.....	100
Załącznik 5	
Członkowie Redakcji, Komitetu redakcyjnego i Rady Redakcyjnej „Polskiego Przeglądu Kartograficznego” w latach 1968–2000	108
INDEKSY	
Indeks osób	110
Indeks miejscowości.....	112

Od Redakcji

Oddajemy do rąk czytelników drugi tom „Biblioteki Polskiego Przeglądu Kartograficznego”, zainaugurowanej w 2008 roku opracowaniem zbiorowym pt. *W stulecie ATLASU GEOGRAFICZNEGO Eugeniusza Romera, 1908–2008*, przygotowanym wówczas na sesję poświęconą tej ważnej dla polskiej kartografii rocznicy. Niniejszy tom ma również okolicznościowy charakter, ukazuje się bowiem w dziesiątą rocznicę zakończenia działalności Komisji Kartograficznej Polskiego Towarzystwa Geograficznego, przekształconej w 2000 roku w jego Oddział Kartograficzny.

Komisja Kartograficzna PTG formalnie została powołana w 1966 roku w celu koordynowania działalności utworzonych dwa lata wcześniej w Warszawie, a wkrótce potem w Lublinie i Wrocławiu sekcji kartograficznych w terenowych oddziałach Towarzystwa oraz prowadzenia takiej działalności na szczeblu ogólnokrajowym. Dzięki aktywności jej inicjatorów z ośrodka warszawskiego, do których wkrótce dołączyli geografowie kartografowie z kilku innych miast, Komisja Kartograficzna stała się szybko jedną z lepiej funkcjonujących i aktywniejszych komisji problemowych. Komisje powoływane były przez Zarząd Główny PTG na wniosek grup członków Towarzystwa zainteresowanych taką formą organizacyjną, a w kolejnych kadencjach na wniosek ich zarządów. Aktywność Komisji Kartograficznej przejawiała się między innymi w: organizowaniu w zasadzie corocznych ogólnopolskich konferencji i seminariów, a później tzw. szkół, realizowaniu konkretnych zadań w kilku podkomisjach, współpracy z innymi organizacjami i instytucjami zajmującymi się kartografią. Zaslugą Komisji było wydawanie wspólnie z Państwowym (od 1992 r. Polskim) Przedsiębiorstwem Wydawnictw Kartograficznych jednego z nielicznych w świecie czasopism poświęconych wyłącznie kartografii, jakim jest wznowiony w 1969 roku kwartalnik „Polski Przegląd Kartograficzny”, kontynuator międzywojennego romeńskiego periodyku pod tym samym tytułem.

Wysoką pozycję Komisji Kartograficznej wśród najlepiej działających jednostek organizacyjnych PTG wielokrotnie podkreślały władze Towarzystwa, m.in. w dorocznych sprawozdaniach na Walnych Zgromadzeniach Delegatów. Publicznie dał temu wyraz ówczesny prezes Zarządu Głównego PTG prof. Florian Plit w inauguracyjnym referacie na 50 Zjeździe Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Łańcucie i Polańczyku we wrześniu 2001 roku. Wydarzenie to miało miejsce ponad rok po formalnym zakończeniu działalności Komisji, kontynuowanej z powodzeniem przez wspomniany wyżej Oddział Kartograficzny. Z okazji tego jubileuszowego zjazdu wybito okolicznościowe medale. Jeden z nich otrzymała „za całokształt” swoich dokonań Komisja Kartograficzna PTG. Trafił on jednak już do rąk przewodniczącego jej sukcesora, Oddziału Kartograficznego. To właśnie fotografia tego niewątpliwie zasłużonego wyróżnienia znajduje się na okładce drugiego tomu naszej „Biblioteki”.

W pierwszym numerze „Polskiego Przeglądu Kartograficznego”, w którym jako współwydawca – obok PPWK – pojawił się Oddział Kartograficzny PTG (T. 33, 2001, nr 1) została opublikowana obszerna notatka podsumowująca *35 lat działalności Komisji Kartograficznej Polskiego Towarzystwa Geograficznego (1965–2000)*. Była ona – mimo dziewięciu stron druku – raczej pobieżnym przeglądem zmian organizacyjnych i personalnych oraz wielokierunko-

wych działań tego początkowo kilkuosobowego, a potem coraz liczniejszego, maksymalnie 40-osobowego zespołu złożonego z kartografów zrzeszonych w PTG. Ograniczona objętość tekstu nie pozwoliła wówczas na podanie wielu istotnych szczegółów, a nawet umieszczenie chociażby jednej ilustracji; bogata literatura na ten temat została ograniczona tylko do dwóch pozycji w przypisach. Dlatego, gdy w redakcji kwartalnika zrodził się pomysł wydawania serii nazwanej „Biblioteką Polskiego Przeglądu Kartograficznego”, przeznaczylśmy jeden z jej najbliższych tomów na rozbudowaną, bardziej szczegółową relację o dokonaniach Komisji Kartograficznej. Postanowiliśmy zebrać w jednym miejscu informacje o pozostawionym przez nią przebogatym, ale bardzo rozproszonym i przez to mało znanym dorobku publikacyjnym – ale z wyłączeniem samego „Przeglądu”, którego zawartość zestawiono w trzech zbiorczych bibliografiach (J. Ostrowski 1988, 1998, 2008).

Pierwsza część niniejszego tomu zawiera – z zachowaniem układu tekstu z 2001 roku – przypomnienie różnych form działalności Komisji Kartograficznej, wsparte czterema zestawieniami tabelarycznymi oraz zilustrowane paroma dziesiątkami fotografii z różnych wydarzeń, jakie miały miejsce zwłaszcza w ostatnim piętnastolecu istnienia zespołu, a także reprodukcjami okładek wybranych publikacji, zainicjowanych lub wydanych przez Komisję. Tę część zamyka zestawienie prawie dwustu pozycji literatury, którą – obok kilkuset zachowanych dokumentów – wykorzystano przy pisaniu tekstu.

Druga część tomu to dokumentacja działalności i pokłosa publikacyjnego Komisji ujęta w formie pięciu załączników, z których dwa poświęcono personaliom. Pierwszy z nich zawiera wykazy osób wchodzących w skład kolejnych zarządów wraz z portretami przewodniczących oraz osób będących członkami Komisji w poszczególnych kadencjach. Ostatni załącznik jest z kolei wykazem członków Redakcji, Komitetu i Rady Redakcyjnej „Polskiego Przeglądu Kartograficznego” ze wskazaniem okresu przynależności do tych zespołów i pełnionych w nich funkcji. Szczegółnej uwadze polecamy załączniki 2, 3 i 4, będące kompletną bibliografią zawartości opublikowanych materiałów zorganizowanych przez Komisję z udziałem różnych instytucji 26 ogólnopolskich konferencji kartograficznych, 10 szkół kartograficznych oraz 7 innych konferencji szkoleniowych i seminariów, w których przygotowaniu miała swój udział Komisja. Są one niepodważalnym świadectwem zaangażowania Komisji Kartograficznej PTG na różnych polach oraz wielkości jej wkładu w rozwój naszej kartografii ostatnich trzech dziesięcioleci XX wieku.

Beata Konopska, Jacek Paślawski

1. Wstęp

W pamięci wielu współczesnych kartografów, a także w opublikowanych relacjach lata 1999 i 2000 utrwaliły się jako okres istotnych przemian w organizacyjnych formach działań społecznych tej dość licznej i zróżnicowanej grupy zawodowej. Przede wszystkim w połowie 1999 roku powstało „samorządne zrzeszenie zawodowe i naukowo-techniczne” (jak sformułowano w statucie) – Stowarzyszenie Kartografów Polskich, które dzięki zaangażowaniu kilku-osobowej grupy jego inicjatorów szybko przystąpiło do realizowania swoich statutowych zadań. Obok sfinalizowania tej od dawna zamierzonej akcji skupienia osób związanych z kartografią w jednej niezależnej organizacji zawodowej, doczekała się również realizacji inicjatywa przekształcenia Komisji Kartograficznej Polskiego Towarzystwa Geograficznego w jego oddział, mający większe uprawnienia, a tym samym i większe możliwości działania w ramach tego towarzystwa naukowego. Procedury, związane z powołaniem Oddziału Kartograficznego PTG, obchodzącego obecnie swoje dziesięciolecie, trwały cały rok (od lipca 1999 do lipca 2000 r.), a wraz z ich zakończeniem zamknął się pewien rozdział w dziejach naszej kartografii ostatniego półwiecza, jakim była różna w swoich formach i jakże owocna działalność niewielkiej grupy osób, tworzących „aktyw” jednej z kilku tak zwanych komisji problemowych Polskiego Towarzystwa Geograficznego – Komisji Kartograficznej. Powołana formalnie we wrześniu 1966 roku, działała prawie 35 lat, aby znaleźć swoją kontynuację w powołanym z jej inicjatywy Oddziale Kartograficznym.

Dziesięciolecie zamknięcia tej formy społecznej aktywności kartografów skupionych w Polskim Towarzystwie Geograficznym jest dobrą okazją do przekazania dzisiejszemu pokoleniu obszerniejszych informacji o różnych rodzajach i kierunkach działalności, osiągnięciach i dorobku publikacyjnym Komisji. Ukazały się już, co prawda, próby takich podsumowań, jednak albo nie obejmowały one całego okresu działalności zespołu (J. Ostrowski 1993), albo musiały być z konieczności ograniczone tylko do najważniejszych faktów (J. Ostrowski 2001, 2008). Zachowując strukturę tamtych sprawozdań, w tym miejscu mamy okazję do podania znacznie większej liczby szczegółów o genezie powstania i ewolucji owego kartograficznego nurtu w działalności Polskiego Towarzystwa Geograficznego, do przypomnienia mało znanych faktów dotyczących różnych inicjatyw, sukcesów i porażek Komisji. Pozwala na to obfita dokumentacja tej działalności, zarówno w postaci skrupulatnie zgromadzonych materiałów archiwalnych – kilkuset stron sprawozdań, protokołów, komunikatów, zaproszeń, listów, preliminarzy budżetowych itp., jak i relacji opublikowanych przede wszystkim na łamach organu Komisji – „Polskiego Przeglądu Kartograficznego”. Dochodzą do tego wspomnienia inicjatorów i aktywnych uczestników różnych wydarzeń, zwłaszcza tych najdawniejszych z lat sześćdziesiątych, które znalazły kontynuację w następnych dziesięcioleciach.

Relacja o działalności Komisji podana jest poniżej z podziałem na jej różne aspekty i podstawowe formy: prace poszczególnych sekcji przy oddziałach PTG i podkomisji, organizowanie ogólnopolskich konferencji i szkół kartograficznych oraz publikowanie ich materiałów, redagowanie i wydawanie „Polskiego Przeglądu Kartograficznego”, różne pola współpracy z innymi polskimi organizacjami i instytucjami związanymi z kartografią, wreszcie kontakty z zagranicą

i udział w różnych imprezach międzynarodowych. Chronologicznie ujęte dość szczegółowe przeglądy wymienionych zakresów aktywności poprzedzone są przypomnieniem okoliczności powstania Komisji oraz kroniką przemian organizacyjnych i zwięzłą prezentacją władz w poszczególnych kadencjach – wybieranych przez jej członków zarządów, które z różną intensywnością i z różnymi preferencjami realizowały różne zadania w poszczególnych kierunkach i formach działalności, omówionych w następnych rozdziałach. Podane są także podstawowe informacje o kontynuowaniu tej działalności w ostatnich dziesięciu latach już w nowej formule organizacyjnej Oddziału Kartograficznego PTG.

Na początku tej retrospekcji warto podkreślić, że Komisja Kartograficzna nie tylko należała – obok Komisji Fotointerpretacji, Komisji Zastosowań Geografii i Komisji Hydrograficznej – do weteranów wśród podobnych zespołów, działających w ramach PTG, ale swoimi tradycjami sięgała do pierwszych miesięcy istnienia Towarzystwa, jeszcze przed odzyskaniem przez Polskę niepodległości jesienią 1918 roku. Otóż jedną z pięciu komisji, powołanych wówczas przez ukonstytuowany w styczniu tego roku Zarząd, była Komisja Kartograficzna, której przewodniczył astronom Jan Krassowski, profesor Wolnej Wszechnicy Polskiej, a członkami zostali mianowani zasłużeni później geografowie Stanisław Lencewicz, Ludomir Sawicki, bibliotekarz i historyk kartografii Bolesław Olszewicz oraz architekt Oskar Sosnowski, autor wydanej w 1907 roku ściennej mapy ziem polskich. Komisja ta została jednak w następnym roku rozwiązana wskutek braku środków na prowadzenie planowanych prac. Zdołała jednak zainicjować akcję, kontynuowaną następnie przez Zarząd Towarzystwa, mającą na celu scentralizowanie wszelkich prac geodezyjnych, topograficznych i kartograficznych w jednej instytucji państwowej, czego jednak, mimo obiecujących początków, a nawet opracowania stosownej ustawy, nie udało się wówczas zrealizować (B. Olszewicz 1908)¹.

2. Geneza, organizacja i władze Komisji Kartograficznej

Początki oddolnego organizowania się kartografów w ramach Polskiego Towarzystwa Geograficznego, czego efektem było powołanie działającej do 2000 roku Komisji, przypadają na rok 1964. Inicjatywa wyszła od kartografów – członków Oddziału Warszawskiego, zdołanych przykładem podobnych działań w Stowarzyszeniu Geodetów Polskich, gdzie w połowie 1963 roku powstała Sekcja Kartograficzna, a także liczących się z koniecznością zorganizowanej współpracy z Międzynarodową Asocjacją Kartograficzną (MAK), do której Polska została przyjęta w lipcu 1964 roku. Głównym pomysłodawcą był dr Wiesław Kaprowski, w owym czasie adiunkt w Katedrze Kartografii na Wydziale Biologii i Nauk i Ziemi Uniwersytetu Warszawskiego. Po „konsultacjach środowiskowych”, na początku czerwca 1964 roku przygotował on szczegółowy wniosek skierowany do Zarządu Oddziału Warszawskiego PTG o utworzenie w tym Oddziale Sekcji Kartograficznej. Wniosek ten zredagowany także i podpisany przez mgr. Henryka Górskiego, kierownika Redakcji Map Szkolnych w Państwowym Przedsiębiorstwie Wydawnictw Kartograficznych i mgr. Jerzego Ostrowskiego, wówczas stypendystę w Pracowni Kartografii Instytutu Geografii PAN, zawierał informacje o celach powołania sekcji, jakimi miały być aktywizacja środowiska warszawskich geografów kartografów oraz zainteresowanie ogółu członków PTG sprawami kartografii, a także o organizacji i formach działalności zespołu, m.in.

¹ Powoływanie się w tekście na pozycje zamieszczonego na stronach 55–60 wykazu literatury ograniczono tylko do opracowań o charakterze historycznym lub podsumowującym. Zrezygnowano natomiast z powoływania się na prawie 180 sprawozdań z działalności Komisji, jej różnych akcji i imprez, opublikowanych przede wszystkim w „Polskim Przeglądzie Kartograficznym”, a także w „Czasopiśmie Geograficznym” i magazynie „Poznaj Świat”. Okazało się bowiem, że byłoby ich na każdej stronie co najmniej po kilkanaście, gdyż prawie każda podana tu informacja pochodzi z tych sprawozdań. Warto zwrócić uwagę, że owe sprawozdania, ułożone tu alfabetycznie według nazwisk autorów, można w przypadku zamieszczonych w „Polskim Przeglądzie Kartograficznym” znaleźć podane w układzie chronologicznym i według kategorii wydarzeń (osobno zebrań plenarnych, konferencji, szkół itp.) w trzech bibliografiach zawartości tego kwartalnika – kolejno tomów 1–20, 21–30 i 31–40 (J. Ostrowski 1988, 1998, 2008).

o comiesięcznych zebraniach, referowaniu i recenzowaniu bieżących prac kartograficznych. Rezultatem rozpatrzenia przedłożonego wniosku była decyzja Walnego Zebrania Członków Oddziału Warszawskiego z dnia 11 czerwca 1964 roku o powołaniu w tym Oddziale Sekcji Kartograficznej, a następnie zwołanie jej zebrania organizacyjnego 18 listopada tegoż roku. Wybrano na nim Zarząd Sekcji z przewodniczącym dr. Wiesławem Kaprowskim i sekretarzem Janem Laskowskim (PPWK) oraz ustalono wstępny plan pracy, a kilka tygodni później powołano specjalny zespół mający zająć się współpracą z Komisją Terminologii Kartograficznej MAK.

Szczegółowsze informacje o pracach warszawskiej Sekcji, liczącej początkowo 48 osób oraz o działaniach powstałych w jej ramach zespołów, podane są w następnych rozdziałach, tu natomiast pora przypomnieć, jak ta lokalna inicjatywa przekształciła się w akcję o zasięgu ogólnokrajowym. Otóż zachęcone przykładem Oddziału Warszawskiego i osobiście zdopingowane przez dr. Wiesława Kaprowskiego, również inne oddziały Towarzystwa, skupiające większe grupy kartografów, przystąpiły do organizowania sekcji kartograficznych. Najpierw – już w połowie grudnia 1964 r. powstała taka sekcja we Wrocławiu, skupiająca 30 osób i kierowana przez nowo mianowanego kierownika Zakładu Kartografii Uniwersytetu Wrocławskiego, doc. dr. Władysława Migacza, a trzy miesiące później, w połowie lutego 1965 r. sekcja w Lublinie, licząca początkowo 12 członków z przewodniczącym prof. dr. Franciszkiem Uhorczakiem, kierownikiem liczącego dopiero pół roku Zakładu Kartografii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

Powstanie kilku sekcji kartograficznych przy oddziałach Towarzystwa zrodziło pomysł powołania zarządu ogólnopolskiego, który zajmowałby się koordynacją ich prac, organizacją imprez o zasięgu krajowym oraz mógłby reprezentować polską kartografię geograficzną na forum międzynarodowym. Także tym razem odpowiedni wniosek przygotował i złożył w Zarządzie Głównym PTG dr Wiesław Kaprowski. *Wniosek o utworzenie Sekcji Kartograficznej przy Wydziale Spraw Naukowych Zarządu Głównego PTG* został rozpatrzony na plenarnym posiedzeniu Zarządu Głównego w Olsztynie 24 czerwca 1965 r., który uchwalił utworzenie takiej ogólnopolskiej sekcji, ale sprawę jej składu i ostatecznego powołania odłożono do wybrania jej zarządu i decyzji Walnego Zgromadzenia Delegatów Towarzystwa.

Kolejnym posunięciem było zebranie organizacyjne Sekcji, zwołane na polecenie przewodniczącego Wydziału Spraw Naukowych PTG doc. Tadeusza Wilgata przez dr. W. Kaprowskiego. Odkonane ono 26 października 1965 roku w Instytucie Geograficznym Uniwersytetu Warszawskiego z udziałem 14 zaproszonych osób: pięciu członków Zarządu Sekcji Kartograficznej Oddziału Warszawskiego, przewodniczącego Sekcji Kartograficznej Oddziału Lubelskiego, dwojga przedstawicieli Sekcji Kartograficznej Oddziału Wrocławskiego, czterech osób delegowanych przez oddziały w Gdańsku, Krakowie, Rzeszowie i Toruniu oraz skarbnika Zarządu Głównego PTG. Na spotkaniu tym, po złożeniu sprawozdań przewodniczących każdej z trzech sekcji z ich dotychczasowej działalności i dyskusji na ten temat dokonano wyboru Zarządu Sekcji Kartograficznej przy Wydziale Spraw Naukowych PTG. Po rozpatrzeniu różnych propozycji uczestników zebrania wybrano Zarząd w następującym składzie:

Ryc. 1. Dr Wiesław Kaprowski w okresie przewodniczenia Sekcji Kartograficznej Oddziału Warszawskiego PTG

dr Wiesław Kaprowski (Warszawa – ze wskazaniem na przewodniczącego),
mgr inż. Tadeusz Michalski (GUGiK, Warszawa),
doc. dr Władysław Migacz (Wrocław),
prof. dr Franciszek Uhorczak (Lublin),
mgr Wojciech Jankowski (Instytut Geografii PAN, Warszawa – sekretarz).

Z zachowanej dokumentacji wiadomo tylko o jednym zebraniu Zarządu w powyższym składzie. Odbędzie się ono tego samego dnia i było poświęcone sprawie kontynuowania podjętych już przez PTG i PPWK starań o wspólne wydawanie kwartalnika kartograficznego, któremu poświęcony jest niżej osobny rozdział.

Po tym zebraniu trzy sekcje kartograficzne przy oddziałach nadal realizowały swoje programy, natomiast do sprawy ich integracji powrócono ponownie dopiero na Walnym Zgromadzeniu Delegatów we Wrocławiu 10 października 1966 roku. Na zgromadzeniu tym podjęto istotną decyzję, mianowicie w miejsce wybranego prawie przed rokiem Zarządu Sekcji Kartograficznej (lub poprawniej, jak odnotowano w protokóle tamtego zebrania, Zarządu Sekcji Kartograficznych, jako że jednej wspólnej sekcji przecież nie było) powołano Komisję Kartograficzną Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Okazało się bowiem, że tworzenie sekcji o zasięgu ogólnokrajowym nie przewidywał ówczesny statut PTG, zezwalał natomiast na tworzenie – obok istniejącego Wydziału Spraw Naukowych i Wydziału Spraw Geografii Szkolnej – „również innych specjalnych wydziałów i komisji”, działających według własnych regulaminów, zgodnych z tym statutem i zatwierdzonych przez Zarząd Towarzystwa. Powołana na tej właśnie podstawie na wniosek Zarządu PTG Komisja Kartograficzna przejęła obowiązki i uprawnienia dotychczasowego Zarządu Sekcji Kartograficznych. Na jej przewodniczącego został zaproponowany i wybrany dr hab. Lech Ratajski, adiunkt w Katedrze Kartografii Uniwersytetu Warszawskiego, przewidziany od następnego roku na jej kierownika. Razem z wybranymi rok wcześniej członkami Zarządu Sekcji Komisja liczyła zatem sześć osób, będąc nadal takim zarządem mającym inspirować i koordynować prace sekcji w oddziałach.

Początkowo działalność Komisji ograniczała się do reprezentowania spraw sekcji kartograficznych w oddziałach wobec Zarządu Głównego oraz do sprawozdawczości. Pierwszym przejawem pewnego ożywienia w jej pracy było zorganizowanie wspólnych wyjazdów polskich kartografów na III Konferencję MAK w Amsterdamie w kwietniu 1967 r. oraz międzynarodową konferencję Stowarzyszenia Geodetów i Kartografów NRD w listopadzie tegoż roku. Kilka miesięcy później wznowiono podjęte w 1965 r. starania o uruchomienie własnego periodyku kartograficznego. Uwieńczenie powodzeniem tych starań (opisanych szczegółowo w rozdziale 6) było niewątpliwie dużym sukcesem Komisji. Dalszym przejawem ożywienia jej działalności stała się Ogólnopolska Konferencja Kartografii Tematycznej (uznana później za I Ogólnopolską Konferencję Kartograficzną) w maju 1968 r. w Lublinie, zorganizowana pod egidą Komisji przez lubelską sekcję wspólnie z Katedrą Kartografii UMCS. W czasie tej konferencji, 10 maja 1968 roku odbyło się posiedzenie Komisji, rozszerzone o przedstawicieli poszczególnych sekcji i kilku instytucji kartograficznych (GUGiK, PPWK), na którym oceniono krytycznie jej dotychczasową działalność, nakreślono ogólny plan pracy oraz wybrano w tajnym głosowaniu nowy sześcioposobowy zarząd. Przewodniczącym został w dalszym ciągu doc. dr hab. Lech Ratajski, wówczas już kierownik Katedry Kartografii UW, wygrawszy jednym głosem z prof. dr. Stanisławem Pietkiewiczem, swoim poprzednikiem w tej Katedrze, a wiceprzewodniczącym prof. dr. Franciszek Uhorczak. Funkcji sekretarza podjął się mgr Jerzy Ostrowski, na członków zarządu powołano zaś „z urzędu” pozostałych przewodniczących sekcji, przy czym do prof. dr. Władysława Migacza dołączył w czerwcu mgr Kazimierz Trafas z Instytutu Geografii UJ, przewodniczący nowej Sekcji Kartografii i Fotointerpretacji w Oddziale Krakowskim, a później – w październiku 1970 roku nowo wybrany przewodniczący sekcji warszawskiej, mgr Wiesław Ostrowski z Katedry Kartografii UW (por. zał. 1). Zarząd ten został następnie zatwierdzony przez Ze-

branie Plenarne Zarządu Głównego PTG 18 września 1968 r. i dwa dni później ostatecznie przez Walne Zgromadzenie Delegatów.

Pierwsze posiedzenie wybranego w Lublinie zarządu, a właściwie jego prezydium w czteroosobowym składzie (doc. L. Ratajski, prof. F. Uhorczak, prof. W. Migacz i mgr J. Ostrowski) odbyło się już dwa dni po jego zatwierdzeniu, 20 września 1968 r. w Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie, gdzie odbywał się XIX Ogólnopolski Zjazd Geograficzny, połączony z jubileuszem 50-lecia PTG. Na tym ważnym zebraniu postanowiono przyjąć, wobec braku odpowiednich przepisów, że Komisję Kartograficzną PTG tworzy ogół kartografów zrzeszonych w sekcjach oddziałowych, a stojący na jej czele zarząd będzie wybierany – analogicznie jak Zarząd Główny i zarządy oddziałów – na 3-letnie kadencje. Komisja liczyła zatem nieformalnie aż 143 członków, w tym 96 w sekcji warszawskiej, 30 we wrocławskiej i 17 w lubelskiej. Za główne cele Komisji, które okazały się być aktualne przez ponad trzy dziesięciolecia, uznano wówczas wymianę doświadczeń i wyników prac między uniwersyteckimi ośrodkami kartograficznymi, organizację imprez o charakterze ogólnopolskim, podejmowanie prac dokumentacyjnych i koordynacyjnych poprzez działalność podkomisji i zespołów roboczych, organizowanie udziału polskich kartografów w imprezach międzynarodowych oraz popularyzację kartografii – głównie poprzez zebrania sprawozdawcze i dyskusyjne w sekcjach oraz publikacje na łamach „Polskiego Przeglądu Kartograficznego”. Na zebraniu tym postanowiono również, że raz do roku będą odbywać się ogólnopolskie konferencje kartograficzne, a ich głównymi organizatorami będą kolejno poszczególne sekcje Komisji przy współudziale katedr lub zakładów kartografii uniwersytetów.

Ustalenia tego zebrania zaowocowały w następnych latach utrwaleniem kilku podstawowych form działalności Komisji, które zostaną omówione niżej. W tym miejscu zaś prześledźmy do końca wszystkie zmiany organizacyjne i personalne, jakie miały miejsce od tamtej pory po rok 2000.

Pierwszą taką zmianą było utworzenie w końcu (choć formalnie uchwalone już w czerwcu) 1968 r. Sekcji Kartografii i Fotointerpretacji w Oddziale Krakowskim pod przewodnictwem mgr. Kazimierza Trafasa, dzięki czemu liczba członków Komisji wzrosła do 151².

Wybory zarządu na kolejnym zebraniu sprawozdawczo-wyborczym Komisji 24 września 1971 roku pozostawiły przewodnictwo w rękach doc. Lecha Ratajskiego; jego zastępcą został wybrany prof. Franciszek Uhorczak, a sekretarzem dr Wiesław Kaprowski. Wkrótce potem, 17 listopada tegoż roku, istniejącą już Sekcję Fotointerpretacyjną w Oddziale Gdańskim przekształcono na Sekcję Kartograficzno-Fotointerpretacyjną z dr Marią Pelczar z Instytutu Geografii UG jako przewodniczącą. Mimo tego jednak, w wyniku akcji weryfikacyjnej przeprowadzonej we wszystkich sekcjach, zsumowana liczba ich członków w końcu 1971 r. uległa zmniejszeniu do 109.

Nowy statut PTG, uchwalony 26 czerwca 1972 roku na Walnym Zgromadzeniu Delegatów w Krakowie, położył kres panującej od kilku lat dowolności w trybie powoływania i zasadach organizacji komisji problemowych. Specjalny rozdział tego statutu stwierdzał, że:

„1) komisje problemowe powoływane są imiennie przez plenum Zarządu Głównego na okres jego kadencji w celu prowadzenia działalności w określonym zakresie,

2) w skład komisji wchodzi z urzędu przewodniczący odpowiadających im sekcji w oddziałach,

3) każda komisja wybiera ze swego grona prezydium składające się z przewodniczącego, jego zastępcy lub zastępców i sekretarza.”

² W załączniku 1 (s. 61–67), zawierającym składy komisji w poszczególnych kadencjach, nie uwzględniono jednak tak nieformalnie potraktowanego członkostwa, możliwego wówczas przy braku odpowiednich regulacji i nie zatwierdzonego przez Zarząd Główny PTG. Poza tym w skład sekcji krakowskiej, a od jesieni 1971 r. również gdańskiej wchodziły także osoby związane z Podkomisją Fotointerpretacji.

W związku z tym dotychczasowy, działający dopiero od roku Zarząd Komisji Kartograficznej został rozwiązany, a wybrany w Krakowie Zarząd Główny PTG już na swoim pierwszym posiedzeniu powołał Komisję zgodnie z powyższymi zapisami w nowym sześciuosobowym składzie. Powołani zostali prof. Władysław Migacz, prof. Stanisław Pietkiewicz, prof. Franciszek Uhorczak, doc. Lech Ratajski, dr Wiesław Kaprowski i mgr Jerzy Ostrowski, do których mieli być dokooptowani przewodniczący sekcji kartograficznych w oddziałach.

Zebranie organizacyjne Komisji właśnie z udziałem nieuwzględnionych w mianowanej szóstce przewodniczących sekcji oddziałowych – dr Marii Pelczar, mgr. Wiesława Ostrowskiego i dr. Kazimierza Trafasa, odbyło się w Warszawie 29 września 1972 roku. Przede wszystkim postanowiono zwrócić się do Zarządu Głównego o dokooptowanie jeszcze pięciu członków: dyrektora PPWK mgr. inż. Jana Rzędowskiego, dwóch redaktorów z tego przedsiębiorstwa – mgr. Henryka Górskiego i mgr. Henryka Jeszkę, mgr. inż. Tadeusza Michalskiego z GUGiK oraz dr. Stefana Żmudę ze Śląskiego Instytutu Naukowego w Katowicach. Dokonano także wyboru trzyosobowego prezydium, nazywanego jednak tradycyjnie zarządem także przez wszystkie następne kadencje. Przewodniczącym został wybrany ponownie doc. dr Lech Ratajski, zastępcą przewodniczącego mgr Jerzy Ostrowski, a sekretarzem dr Wiesław Kaprowski. Po zaakceptowaniu wkrótce potem tych propozycji przez Zarząd Główny, pierwsza Komisja Kartograficzna PTG powołana według nowych zasad, ale rozpoczynająca już swoją czwartą kadencję, liczyła zatem 14 osób (zał. 1).

Począwszy od 1972 roku nastąpił w Komisji okres stabilizacji jej struktury organizacyjnej i sposobu funkcjonowania. Regularnie odbywały się coroczne zebrania plenarne, zawsze przy okazji ogólnopolskich konferencji lub seminariów, a później także szkół kartograficznych. Co trzy lata miały one charakter zebrań sprawozdawczo-wyborczych z podsumowywaniem pracy ustępujących i wyborami nowych zarządów, a także powoływaniem nowych komisji i dokooptowywaniem członków. Podejmowane na takich zebraniach decyzje były następnie zatwierdzane (zawsze bez zastrzeżeń) przez Zarząd Główny PTG.

Obok już sprawdzonych form działalności – pracy w sekcjach i podkomisjach, konferencji i seminariów oraz wydawania kwartalnika, były także realizowane różne inicjatywy rozszerzenia zakresu tej oferty, także z wyjściem poza środowisko kartografów zrzeszonych w Polskim Towarzystwie Geograficznym. Kontaktom i współpracy z innymi instytucjami i organizacjami, w tym na forum międzynarodowym, poświęcone są dwa dalsze rozdziały tej relacji, tu natomiast warto przypomnieć, że pierwszą próbę nadania takiej współpracy trwałych ram organizacyjnych podjął właśnie wybrany w 1972 roku zarząd, zwołując w marcu następnego roku zebranie przedstawicieli organizacji i instytucji kartograficznych. Postanowiono na nim stworzyć tzw. Zespół Porozumiewawczy Kartografów, co miało doprowadzić do skoordynowanego współdziałania kartografów wywodzących się ze środowisk geodezyjnego i geograficznego. Jakie były dalsze losy podjętej inicjatywy – o tym więcej niżej w rozdziale 7.

Po upływie trzyletniej kadencji tego zarządu, 27 września 1975 r. odbyło się w Warszawie kolejne zebranie sprawozdawczo-wyborcze, na którym prof. Lech Ratajski, zaangażowany – jako wiceprezydent i przewodniczący Komisji Przekazu Kartograficznego – w działalność Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej, poprosił o zwolnienie z funkcji przewodniczącego zarządu. W związku z tym nowy zarząd Komisji wybrano w następującym składzie: mgr Jerzy Ostrowski – przewodniczący, mgr Danuta Markowska (GUGiK) – zastępca przewodniczącego i dr Wiesław Kaprowski – sekretarz. Natomiast lista członków komisji zmalała do trzynastu, bowiem w maju 1974 r. zmarł jeden z jej bardziej zasłużonych członków, mgr inż. Tadeusz Michalski. W czasie swojej kadencji wybrany w Warszawie zarząd zaangażował się przede wszystkim w przywrócenie zaniechanej w poprzednich latach corocznej częstotliwości ogólnopolskich konferencji kartograficznych oraz we współpracę z Sekcją Kartograficzną Stowarzyszenia Geodetów Polskich i Sekcją Kartografii Komitetu Geodezji PAN, a także w zwiększenie

udziału Polski w pracach Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej. W tym czasie Komisja Kartograficzna poniosła kolejną ciężką stratę, jaką była niespodziewana przedwczesna śmierć jej pierwszego wieloletniego przewodniczącego, prof. Lecha Ratajskiego w listopadzie 1977 roku.

W wyniku kolejnych wyborów na zebraniu w Lublinie 21 września 1978 roku na czele Komisji stanął zarząd w składzie: dr Jacek Pasławski – przewodniczący, mgr Danuta Markowska – zastępca przewodniczącego i mgr Henryk Górski – sekretarz. Na zebraniu tym uzupełniono także skład Komisji, przedstawiając do akceptacji Zarządowi Głównemu PTG kandydatury wiceprezydenta MAK doc. dr. hab. Andrzeja Ciołkosza (IGiK) dr. Jerzego Mościbrody (Zakład Kartografii UMCS, Lublin) i mgr. Jerzego Midzia (Redakcja Kartografii Wydawnictw Szkolnych i Pedagogicznych). Rok później, na plenarnym zebraniu Komisji w Mogilanach koło Krakowa 14 września 1979 roku dokooptowano jeszcze trzy osoby: przewodniczącą nowej Podkomisji Kartografii Globusowej dr Janinę E. Piasecką, doc. dr. hab. Władysława Pawłaka (oboje z Instytutu Geograficznego Uniwersytetu Wrocławskiego) i mgr Alinę Młynarską (Redakcja Kartografii PWN), która po rezygnacji mgr Danuty Markowskiej przejęła kierowanie Podkomisją Kartografii Turystycznej. Wydarzeniami w czasie tej kadencji były uroczyste obchody dziesięciolecia warszawskiego „Polskiego Przeglądu Kartograficznego” oraz przyznanie Polsce organizacji XI Międzynarodowej Konferencji Kartograficznej w 1982 roku, w której przygotowanie włączyła się aktywnie część członków Komisji.

Był to, jak się okazało, ostatni zarząd Komisji Kartograficznej działający w Warszawie, jego przewodniczący wystąpił bowiem z inicjatywą przenoszenia jej władz kolejno do innych ośrodków kartograficznych kraju, co powinno przyczynić się do ich większej aktywności. Pomysł ten spotkał się z przychylnym przyjęciem uczestników zebrania sprawozdawczo-wyborczego we Wrocławiu 5 listopada 1981 roku, na którym na przewodniczącego zarządu wybrano doc. dr. hab. Władysława Pawłaka, wówczas już kierownika Zakładu Kartografii w Instytucie Geograficznym Uniwersytetu Wrocławskiego, a na sekretarza adiunkta w tym Zakładzie, dr Elżbietę Nowak-Ferdhus. Ponadto na członków zarządu Komisji zostali wybrani dr Jerzy Mościbroda, dr Jacek Pasławski i mgr Jerzy Ostrowski. Zarząd w takim składzie, do którego włączono także przewodniczących obu podkomisji, pełnił swoją funkcję przez dwie pełne kadencje, z tym że na zebraniu sprawozdawczo-wyborczym w Lublinie 10 września 1984 roku dokooptowano do Komisji jeszcze dr Stefaninę Gurbę (Zakład Kartografii UMCS), mgr. Jana Knopika (PPWK Wrocław), dr. Ryszarda Klimkę (Instytut Geografii UAM, Poznań), mgr Izabelę Krauze-Tomczyk (GUGiK), mgr. Janusza Łopatę (PPWK Warszawa), inż. Alinę Meljon (w miejsce poprzedniego dyrektora PPWK, mgr. inż. Jana Rzędowskiego), dr. Michała Najgrakowskiego (Pracownia Kartografii IGIPZ PAN) oraz dr. hab. Jana Szeligę (Zakład Kartografii i Fotointerpretacji Uniwersytetu Gdańskiego). W rezultacie tego „naboru” Komisja liczyła odtąd 25 osób. We wrześniu 1985 roku dołączył do niej jeszcze mgr Maciej Piekuth (Legnica) jako przewodniczący powołanej na jego propozycję Podkomisji Informacji i Dokumentacji w Kartografii, ale już w kwietniu następnego roku zmarł wieloletni członek Komisji, nestor polskich kartografów, prof. Stanisław Pietkiewicz. Główną zasługą „wrocławskiego” zarządu Komisji była niewątpliwie zgłoszona w 1983 r. przez jej przewodniczącego inicjatywa organizowania corocznych szkół kartograficznych, realizowana dość konsekwentnie od 1985 roku.

Kierując się tymi samymi intencjami jak sześć lat wcześniej, członkowie Komisji postanowili przenieść jej zarząd do Krakowa. Właśnie tu, na zebraniu sprawozdawczo-wyborczym u stóp Wawelu 4 listopada 1987 roku dr Kazimierz Trafas został wybrany przewodniczącym, a dr Janusz Szewczuk sekretarzem, (oba z Zakładu Kartografii i Teledetekcji UJ); na zastępcę przewodniczącego wybrano mgr. Jerzego Ostrowskiego, na członków zarządu zaś dr Marię Pelczar i prof. Władysława Pawłaka. Tym razem skład Komisji powiększono tylko o mgr. Jana Rutkowskiego (Redakcja Kartograficzna PWN). W 1990 roku nastąpiły pewne zmiany w „poza-

krakowskiej” części zarządu: mgr. Jerzego Ostrowskiego zastąpił dr hab. Mieczysław Sirko, a dr Marię Pelczar dr Marek Baranowski. Kolejnemu powiększeniu uległ skład Komisji, która w latach 1990–1993, po włączeniu do niej dr. inż. Tadeusza Chrobaka (AGH, Kraków) i mgr. Grzegorza Świderskiego – liczyła 30 członków. Na obie te kadencje przypadł okres głębokich przemian politycznych i gospodarczych, co nie pozostało bez echa w działalności Komisji. Przede wszystkim duże trudności, zwłaszcza finansowe, przeżywał „Polski Przegląd Kartograficzny”, ukazujący się ze znacznym opóźnieniem i z niektórymi numerami podwójnymi. Zaprzeształy także swojej działalności, po zakończeniu realizacji podjętych przez siebie zadań, istniejące dotychczas podkomisje.

Ostatnią, jak się okazało, „siedzibą władz” w 35-letniej historii Komisji Kartograficznej PTG był Lublin, bowiem na zebraniu sprawozdawczo-wyborczym w Warszawie 8 września 1993 roku dokonano kolejnej „przeprowadzki”, wybierając na przewodniczącego doc. dr hab. Mieczysława Sirkę, od trzech lat kierownika Zakładu Kartografii UMCS, a na sekretarza mgr. Krzysztofa Kałamuckiego, asystenta w tym Zakładzie. Członkami zarządu zostali wybrani dr Marek Baranowski, prof. Władysław Pawlak, płk mgr Czesław Sworowski i dr Kazimierz Trafas. Jednocześnie na warszawskim zebraniu podjęto kolejną próbę znacznego odmłodzenia składu Komisji, licząc na ożywienie w ten sposób jej aktywności. Dokooptowano aż 13 nowych członków (por. zał. 1), okazało się jednak, że posunięcie to nie przyniosło spodziewanych skutków, gdyż większość nowo przyjętych nie wykazała jakiegokolwiek zainteresowania pracą Komisji. W wyniku przeprowadzonej trzy lata później weryfikacji, na następnym zebraniu sprawozdawczo-wyborczym również w Warszawie ustalono ostatecznie, że Komisja liczy 28 osób, spośród których – po śmierci profesorów Bogodara Winida w grudniu 1996 i Jerzego Kondrackiego w kwietniu 1998 roku 26 wchodziło w jej skład do końca formalnego istnienia zespołu. Spośród nich najdłuższy, co najmniej dwudziestoletni staż mieli mgr Henryk Górski, mgr Jerzy Ostrowski, dr Wiesław Ostrowski, dr Jacek Paślawski, dr Maria Pelczar i dr hab. Kazimierz Trafas, najkrótszy zaś – tylko sześćioletni mgr Maria Andrzejewska (GRID Warszawa), mgr Roman Janusiewicz (Eko-Graf, Wrocław), dr Krzysztof Kałamucki i dr Wiesława Żyszkowska (Zakład Kartografii Uniwersytetu Wrocławskiego).

Na tym samym zebraniu, na którym dokonano weryfikacji członków, 12 września 1996 roku przeprowadzono kolejne, jak się niebawem okazało ostatnie wybory władz Komisji. Zgodnie z kilkunastoletnią tradycją pozostawiono na drugą kadencję zarząd w tym samym ośrodku akademickim i z tym samym przewodniczącym. Nastąpiła jedynie zmiana zastępcy przewodniczącego – została nim dr Wiesława Żyszkowska, a na członków zarządu wybrano dr. Marka Baranowskiego, dr. inż. Tadeusza Chrobaka i mgr. Jerzego Ostrowskiego.

Tak jak „wrocławski” okres Komisji kojarzy się nam głównie z uruchomieniem instytucji szkół kartograficznych, to zasługą „Lubliniaków” jest niewątpliwie konsekwentne dążenie do integracji środowiska polskich kartografów poprzez ściślejsze kontakty z pokrewnymi zespołami, m.in. udział ich przedstawicieli w corocznych zebraniach plenarnych oraz do nadania wyższej rangi społecznej działalności kartografów, czego ostatecznym efektem było doprowadzenie do przekształcenia Komisji w Oddział Polskiego Towarzystwa Geograficznego.

Z pierwszą inicjatywą w tej sprawie wystąpił prof. Mieczysław Sirko już na plenarnym zebraniu w Komorowie koło Ostrowi Mazowieckiej 11 października 1994 roku, informując o zaofiarowanej przez Zarząd Główny PTG możliwości powoływania oddziałów „problemowych” (obok „terenowych”), z czego skorzystały już mające przedtem status komisji Klub Polarny i Klub Teledetekcji. Dyskusja na temat ewentualnego przekształcenia Komisji w Asocjacje Kartograficzną, jak nazwano roboczo przyszły oddział, skończyła się wówczas jedynie zaleceniem zasięgnięcia w tej sprawie opinii szerszej grupy kartografów spoza Towarzystwa. Do dyskusji powrócono na następnym zebraniu plenarnym w Krakowie w listopadzie 1995 roku, lecz i tym razem skończyło się na sugestjach różnych wariantów takiego przekształcenia, m.in. powołania sa-

modzielnego towarzystwa kartograficznego, mającego charakter federacji istniejących zespołów. Podobnie było rok później w czasie zebrania plenarnego w Warszawie, na którym potwierdzono celowość utworzenia organizacji skupiającej większą liczbę kartografów z różnych środowisk i mającej większe uprawnienia, ale i tym razem nie podjęto żadnej konkretnej decyzji.

Ryc. 2. Posiedzenie Komisji Kartograficznej PTG w Instytucie Geografii UAM w Poznaniu w listopadzie 1997 roku

Z kolei na plenarnym zebraniu w Poznaniu 13 listopada 1997 roku z udziałem przedstawicieli innych zespołów zrzeszających kartografów (ryc. 2) postulowano z jednej strony utworzenie (po raz kolejny) Zespołu Koordynacyjnego Organizacji Kartograficznych, z drugiej zaś zobowiązano zarząd do podjęcia rozmów z władzami PTG w sprawie powołania oddziału kartograficznego i przedstawienia ich wyników na kolejnym posiedzeniu Komisji.

Dopiero na plenarnym zebraniu w Kazimierzu Dolnym 8 października 1998 roku Komisja po dyskusji przyjęła jednomyślnie wniosek o przekształcenie Komisji Kartograficznej w Asocjacje Kartograficzną Polskiego Towarzystwa Geograficznego i zobligowała zarząd do podjęcia dalszych kroków w celu doprowadzenia tej sprawy do końca.

Na podstawie złożonego w marcu 1999 roku wniosku Zarząd Główny PTG na swoim plenarnym posiedzeniu w Łodzi 8 września 1999 roku wyraził zgodę na taką zmianę organizacyjną, otwierając tym samym drogę do wszczęcia niezbędnych procedur – wstępnego naboru członków, wyboru zarządu nowego tematycznego oddziału, rejestracji w sądzie i uzyskania konta bankowego.

W takiej sytuacji tradycyjnie kończące kolejną kadencję zarządu plenarne zebranie sprawozdawczo-wyborcze Komisji Kartograficznej w Słupsku 14 października 1999 roku (ryc. 3) było jej ostatnim spotkaniem, a jednocześnie stało się zebraniem założycielskim Oddziału Kartograficznego PTG. Zatem po udzieleniu absolutorium ustępującemu zarządowi Komisji, dokonano wyboru władz oddziału z prof. Jackiem Pasławskim jako przewodniczącym. Na posiedzeniu tym wywiązała się również dyskusja w sprawie nazwy przyszłego oddziału, w wyniku której

przyjętą już przez Zarząd Główny PTG nazwę Asocjacja Kartograficzna PTG postanowiono zmienić na Oddział Kartograficzny PTG, aby nie kolidowała – zwłaszcza w kontaktach z zagranicą – z nazwą istniejącego już od kilku miesięcy Stowarzyszenia Kartografów Polskich (w języku angielskim Association of Polish Cartographers).

Ryc. 3. Ostatnie plenarne posiedzenie Komisji Kartograficznej PTG w sali słupskiego ratusza w październiku 1999 roku (fot. M. Tupajka)

Jak się wkrótce okazało, ta pozornie mało istotna, formalna zmiana wymagała odpowiedniej decyzji Zarządu Głównego, a że podjęto ją dopiero 6 kwietnia 2000 roku, do ostatecznego zarejestrowania Oddziału Kartograficznego Polskiego Towarzystwa Kartograficznego (już pod taką nazwą) doszło dopiero 3 lipca 2000 roku. Automatycznie przedłużyło to istnienie Komisji Kartograficznej o ponad pół roku, w związku z czym jeszcze na jej konto zapisano zorganizowaną w marcu tegoż roku X Szkołę Kartograficzną we Wrocławiu, a współwydawany przez Komisję kwartalnik „Polski Przegląd Kartograficzny” był przez nią firmowany do ostatniego numeru rocznika 2000 (tomu 32).

3. Działalność sekcji i podkomisji

Poza odbywającymi się na ogół regularnie imprezami o zasięgu ogólnopolskim – konferencjami, seminariami, zebraniami plenarnymi, a później także szkołami kartograficznymi, systematyczna działalność Komisji przez wiele lat skupiała się w sekcjach przy kilku oddziałach Towarzystwa oraz w powoływanych do wykonania określonych zadań niewielkich zespołach nazywanych podkomisjami, a gdy takie grupy funkcjonowały w ramach jednej z sekcji – zespołami roboczymi lub po prostu zespołami.

Sekcje kartograficzne w oddziałach PTG powstawały – jak już wiemy – sukcesywnie: najpierw w Warszawie (czerwiec 1964), wkrótce potem w Lublinie (luty 1965) i we Wrocławiu

(grudzień 1965), a nieco później w Krakowie (czerwiec 1968) i Gdańsku (listopad 1971), przy czym dwie ostatnie jako wspólne sekcje kartograficzno-fotointerpretacyjne. Wszystkie one opierały swoje działania przede wszystkim na aktywności kadry naukowo-dydaktycznej katedr lub zakładów kartografii miejscowych uniwersytetów. Podstawową formą ich pracy była działalność informacyjna i popularyzatorska w zakresie kartografii, prowadzona na otwartych zebraniach dla wszystkich zainteresowanych członków oddziałów, na których omawiano aktualne problemy metodyczne lub technologiczne, prezentowano i oceniano nowe publikacje kartograficzne (głównie atlasy i mapy szkolne) oraz składano sprawozdania z konferencji i wystaw zagranicznych. Ta forma działalności cieszyła się szczególnym powodzeniem zwłaszcza w początkowym okresie istnienia sekcji, kiedy to niektóre spotkania o atrakcyjnej tematyce gromadziły po kilkudziesięciu słuchaczy. Po kilku latach częstotliwość takich spotkań zdecydowanie spadła, a od połowy lat siedemdziesiątych odbywały się one jedynie sporadycznie.

Duży był wkład wszystkich sekcji w organizowanie imprez o zasięgu ogólnokrajowym przede wszystkim przypadających na nie co kilka lat „z klucza” ogólnopolskich konferencji kartograficznych oraz towarzyszących im wystaw i plenarnych posiedzeń Komisji. Ponadto sekcje uczestniczyły w organizowaniu imprez mniejszej rangi – seminariów i narad, a także okolicznościowych sesji z okazji jubileuszy lub upamiętnienia rocznic śmierci wybitnych kartografów z danych ośrodków. Takie okolicznościowe sesje były organizowane w Warszawie – w pierwszej rocznicę śmierci prof. Lecha Ratajskiego (1978), z okazji 85-lecia urodzin prof. Stanisława Pietkiewicza (1980) oraz z okazji nadania Medalu Polskiego Towarzystwa Geograficznego i złotej odznaki „Za zasługi w dziedzinie Geodezji i Kartografii” doc. Michałowi Janiszewskiemu (1982); w Lublinie – z okazji 75-lecia urodzin prof. Franciszka Uhorcza (1977) oraz poświęcona jego pamięci w pierwszą rocznicę śmierci (1982); wreszcie we Wrocławiu – poświęcona pamięci prof. Józefa Wąsowicza w dwudziestą rocznicę śmierci (1984).

Spośród trzech wyłącznie kartograficznych sekcji wyróżniała się aktywnością i dorobkiem najstarsza, prekursorska Sekcja Kartograficzna Oddziału Warszawskiego, licząca na początku 46, maksymalnie – w momencie powołania Komisji – 96, a po weryfikacji w 1967 roku – 68 członków, wśród których przeważali redaktorzy PPWK i pracownicy Katedry Kartografii UW. Kierowali nią kolejno dr Wiesław Kaprowski (XI 1964 – X 1967), mgr Jerzy Ostrowski (X 1967 – X 1970), a po nich, aż do swojego wyjazdu na wykłady do Meksyku w 1980 roku mgr (od 1977 r. dr) Wiesław Ostrowski, którego w czasie półtorarocznej nieobecności w kraju zastąpiła mgr Lidia Sitek. Już w dwuletnim okresie przed włączeniem w struktury Komisji Kartograficznej, powołanej zresztą – jak wiemy – z jej inicjatywy, sekcja podjęła ważne akcje i zapoczątkowała formy działalności, kontynuowane potem w skali ogólnopolskiej. Przede wszystkim jej zasługą jest zorganizowanie kilku zespołów roboczych, z których dwa, zajmujące się terminologią i kartografią turystyczną, zostały przekształcone potem w podkomisje, mogące poszczycić się istotnymi osiągnięciami. Są one przypomniane w dalszej części tego rozdziału, tu natomiast z kronikarskiego obowiązku należy dodać, że powoływano w sekcji również zespoły, które jednak nie zdołały rozwinąć działalności i po odbyciu jednego lub kilku zebrań, a nawet po rozpoczęciu, ale zaniechaniu pewnych prac zostały rozwiązane. Taki los spotkał po dwóch latach powołany już w 1964 r. Zespół Automatyzacji w Kartografii (nazwany wówczas komisją), mający współpracować z odpowiednią komisją MAK, Zespół Kartografii Szkolnej oraz Zespół Kartografii Ekonomicznej. Specyficzny był dwuosobowy Zespół Literatury Kartograficznej, który firmował opracowywanie przez prof. Stanisława Pietkiewicza i mgr. Jerzego Ostrowskiego wykazów polskiego piśmiennictwa do wydawanej w Republice Federalnej Niemiec międzynarodowej bibliografii „Bibliotheca Cartographica”.

Na szczególne uznanie zasługują podjęte przez warszawską sekcję z inicjatywy jej pierwszego przewodniczącego zabiegi o wydawanie czasopisma kartograficznego. Chociaż zakończone początkowo niepowodzeniem, zostały po kilku latach wznowione przez Komisję Karto-

graficzną i uwieńczone, jak wiadomo, sukcesem. O związanych z tym perypetiach i o samym „organie” polskich kartografów można przeczytać niżej w rozdziale 6.

Dużą popularność w środowisku warszawskich geografów i kartografów w pierwszym dziesięcioleciu swojego istnienia zawdzięczała sekcja przede wszystkim systematycznie organizowanym (przynajmniej raz na kwartał, a często co dwa miesiące) zebraniom ogólnym dla wszystkich członków oddziału. Od listopada 1964 do listopada 1974 roku było ich 46, a spośród tematów, które spotkały się ze szczególnie dużym zainteresowaniem, można wymienić jako przykłady (w kolejności chronologicznej) następujące dziesięć tytułów prelekcji: *Reprezentacja przestrzeni trójwymiarowej na płaszczyźnie za pomocą barw* (A. Makowski), *Atlas Świata Służby Topograficznej WP* (W. Kaprowski), *Mapa Polski 1:500 000 PPWK* (H. Górski, J. Ostrowski), *Mapa Świata 1:2,5M i udział Polski w jej opracowaniu* (T. Zakrzewska, B. Horodyski), *Problematyka terminologii do Międzynarodowego Słownika Kartograficznego* (T. Michalski), *Mapy plastyczne PPWK* (prelekcja z pokazem druku i tłoczenia map), *Rozwój i współczesny stan kartografii Księżyca* (A. Marks), *Atlas statystyczny GUS oraz możliwości i potrzeby kartograficznego prezentowania danych statystycznych* (A. Pachucki, J. Paślawski), *Typografy i ich zastosowanie w kartografii ekonomicznej* (F. Uhorczak), *Zakres treści i rozwiązania graficzne turystycznych planów miast* (W. Ostrowski). W zebraniach uczestniczyły średnio po 32 osoby, a rekord frekwencji padł nieco później, w marcu 1975 roku, kiedy to w dyskusji nad nową wersją szkolnego atlasu Polski wzięło udział 85 osób.

Dzięki skrupulatności sekretarzy sekcji – najpierw krótko Jana Laskowskiego, a potem mgr. Jacka Paślawskiego, dysponujemy bardzo obfitą szczegółową dokumentacją wszelkich przejawów aktywności warszawskiej sekcji, w tym sprawozdaniami z większości zebrań otwartych i posiedzeń zarządu, prac zespołów roboczych i spotkań z przedstawicielami różnych instytucji, nie mówiąc już o corocznych sprawozdaniach dla zarządu Oddziału Warszawskiego, a od 1966 roku także dla zarządu Komisji Kartograficznej. Ostatnie z nich dotyczy 1982 roku, po którym sekcja, mimo że formalnie nierozwiązana, zawiesiła swoją działalność, a jej tak częste na początku zebrania zostały zastąpione cieszącymi się dużym zainteresowaniem otwartymi zebraniami Katedry Kartografii Uniwersytetu Warszawskiego.

Utworzone wkrótce po warszawskiej sekcje kartograficzne w oddziałach PTG w Lublinie i we Wrocławiu skupiły się przede wszystkim na akcji odczytowej, a w latach po powołaniu Komisji Kartograficznej także na współudziale w organizowaniu imprez o zasięgu ogólnopolskim.

Na działalność Sekcji Kartograficznej Oddziału Lubelskiego duży wpływ wywarła aktywność i pomysłowość prof. Franciszka Uhorczaka. Był on aż do śmierci jesienią 1981 roku przewodniczącym tego liczącego początkowo 12, a później 17 osób zespołu, bazującego na pracownikach Zakładu (do 1970 r. Katedry) UMCS; sekretarzem był krótko dr Andrzej Kęsik, a po nim dr Stefania Gurba. Oprócz odbywających się co kilka miesięcy zebrań naukowych i kilkunastu prelekcji na ogólnych zebraniach oddziału, specjalnością lubelskiej sekcji były organizowane przy różnych okazjach wystawy prac magisterskich i innych opracowań Zakładu Kartografii oraz ogólnopolskie sympozja i seminaria na tematy, będące przedmiotem zainteresowania tego ośrodka. Były to kolejno: sympozjum poświęcone nowoczesnym technikom przetwarzania informacji w kartografii (maj 1972), druga – po warszawskiej – część seminarium na temat kształcenia kartografów uniwersyteckich (listopad 1974), zorganizowane bezpośrednio po nim jeszcze do dziś wspominane przez jego uczestników seminarium na temat metody izarytmicznej (ryc. 4) z imponującą wystawą prawie czterystu map wykonanych z zastosowaniem tej metody przez zespół prof. F. Uhorczaka, wreszcie seminarium poświęcone klasyfikacji i przechowywaniu map (listopad 1976). Tak samo jak w Warszawie, aktywność sekcji radykalnie zmalała na początku lat osiemdziesiątych, a jej dotychczasową działalność firmowały odtąd albo Zakład Kartografii UMCS, albo bezpośrednio Komisja Kartograficzna.

Z podobną sytuacją mieliśmy do czynienia także w aktywnej w pierwszych latach Sekcji Kartograficznej Oddziału Wrocławskiego, której przewodniczącym był od początku aż do śmierci w 1980 roku prof. Władysław Migacz, a sekretarzem dr Władysław Pawlak. Swoją znaczną liczebność – 36, a pod koniec 27 członków, zawdzięczała ona liczemu udziałowi redaktorów z wrocławskiego Wydziału Produkcyjnego PPWK. Tu również organizowano od dwóch do pięciu zebrań rocznie dla członków oddziału, a ponadto już po kilku miesiącach istnienia bardzo udaną sesję kartograficzną (z czterema referatami) oraz dużą wystawę map i atlasów na IX Zjeździe Polskiego Towarzystwa Geograficznego we Wrocławiu we wrześniu 1966 roku. Ostatnią imprezą, firmowaną przez sekcję, było wspomniane na początku rozdziału seminarium, poświęcone prof. Józefowi Wąsowiczowi w dwudziestą rocznicę śmierci (luty 1984).

Ryc. 4. Uczestnicy seminarium w Lublinie na temat metody izarytmicznej w listopadzie 1974 roku

Jak już wiemy, dwie sekcje oddziałowe PTG miały, ze względu na ukierunkowanie zainteresowań ich inicjatorów i członków, podwójne „oblicze” kartograficzno-fotointerpretacyjne, przynależąc tym samym zarówno do Komisji Kartograficznej, jak i do Komisji Fotointerpretacji. Starszą z nich, nazwaną Sekcją Kartografii i Fotointerpretacji, powołano w Oddziale Krakowskim w czerwcu 1968 roku. Zgłosiły się do niej – mimo braku w tym mieście instytucji zajmujących się kartografią – 22 osoby, a jej pracami kierował mgr (od 1974 r. dr) Kazimierz Trafas. Oprócz współorganizacji dwóch konferencji ogólnopolskich (w 1970 i 1979 roku) i kilkunastu zebrań, poświęconych m.in. opracowywanemu na Uniwersytecie Jagiellońskim atlasowi regionalnemu województwa krakowskiego, sekcja ta zasłużyła się skatalogowaniem map topograficznych z obszaru Polski znajdujących się w zbiorach krakowskich do *Centralnego Katalogu Zbiorów Kartograficznych w Polsce*. Zajął się tym utworzony w sekcji jedyny pozawarszawski zespół roboczy, pracujący w latach 1968–1971 pod kierunkiem mgr. Edwarda Schnaydra z Biblioteki Jagiellońskiej. Informacje o działalności krakowskiej sekcji kończą się na przełomie lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych, kiedy to jej funkcje przejął powołany w marcu 1979 roku Zakład Kartografii i Teledetekcji Instytutu Geografii UJ.

Najpóźniej – w listopadzie 1971 roku powstała Sekcja Kartograficzno-Fotointerpretacyjna Oddziału Gdańskiego, utworzona przez przemianowanie istniejącej już Sekcji Fotointerpretacyjnej i rozszerzenie jej działalności na zagadnienia kartografii. Ten szczupły, 12-osobowy zespół, któremu przewodniczyła dr Maria Pelczar z sekretarzem dr. Janem Ziółkowskim był przez kilkanaście lat bardzo aktywny, organizując liczne zebrania dyskusyjne i wystawy na Uniwersytecie Gdańskim, a już w następnym roku po powołaniu uczestnicząc w przygotowaniu ogólnopolskiego seminarium w Gdyni poświęconego kartografii morskiej. Zająto się tu również bibliografią opracowań kartograficznych dotyczących dna Morza Bałtyckiego oraz założono pożyteczną kartotekę prac z zakresu kartografii i fotointerpretacji prowadzonych w różnych instytucjach na Wybrzeżu. Najpóźniej powołana, również najpóźniej zniknęła gdańska sekcja ze sprawozdań Komisji, jeszcze w 1989 roku jest bowiem wymieniona jako współorganizatorka XVIII Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej w Gdańsku.

W tym czasie, czyli w końcu lat osiemdziesiątych działalność sekcji kartograficznych w oddziałach PTG należy już do przeszłości. Po prostu formuła cyklicznych prelekcji i spotkań dyskusyjnych przeżyła się, a ponadto lepszym forum dla takich zebrań okazały się działające w tych ośrodkach uniwersyteckie katedry i zakłady kartografii. Należy jednak wspomnieć o tajemniczej efemerydzie, jaką była zapowiedziana w sprawozdaniu Komisji za 1965 rok jako organizująca się Sekcja Kartograficzna Oddziału Poznańskiego, wymieniona w następnym takim sprawozdaniu jako współorganizatorka XV Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej w Poznaniu. Jednak ani w sprawozdaniu z tej konferencji, ani w jej materiałach, ani w bogatej dokumentacji Komisji nie ma żadnej wzmianki o istnieniu takiej sekcji. Zresztą od tamtej pory dotyczy to także pozostałych sekcji kartograficznych, które zupełnie „znikają” ze wszystkich corocznych sprawozdań Komisji oraz protokółów jej zebrań plenarnych, chociaż brak jest informacji, że którąkolwiek z nich formalnie zlikwidowano.

Od samego początku istnienia Komisji działało w jej ramach kilka zespołów nazywanych po 1969 roku **podkomisjami**, zajmujących się systematycznie realizacją konkretnych zadań, wymagających wspólnego zorganizowanego wysiłku.

Wkrótce po utworzeniu Sekcji Kartograficznej w Oddziale Warszawskim, już w grudniu 1964 roku został powołany i po kilku tygodniach rozpoczął działalność Zespół (nazwany wówczas Komisją) Terminologii Kartograficznej, w 1969 roku uzupełniony trzema członkami spoza Warszawy i przemianowany na Podkomisję Terminologii Kartograficznej. Zespół ten, liczący na początku tylko 6, później regularnie uczestniczących w jego pracach 12, a razem z pracującymi „dorywczo” aż 20 osób (bez co najmniej takiej samej liczby konsultantów), powstał w celu przygotowania polskiej terminologii do „Wielojęzycznego słownika terminów technicznych w kartografii”, opracowywanego przez utworzoną latem 1964 roku Komisję II Definicji, Klasyfikacji i Standaryzacji Terminów Technicznych w Kartografii MAK pod kierunkiem niemieckiego kartografa prof. Emila Meynena. Na czele zespołu stanął członek tej komisji z ramienia Polski dyrektor Biura Robót Geodezyjnych i Kartograficznych GUGiK mgr inż. Tadeusz Michalski. Przez sześć lat kierował on bardzo sprawnie i energicznie pracami nad ustaleniem polskich odpowiedników 1907 terminów kartograficznych i pokrewnych na podstawie ich definicji w pięciu językach światowych (niemieckim, angielskim, hiszpańskim, francuskim i rosyjskim), a przy okazji uporządkowaniem, często w wyniku burzliwych polemik w czasie kilkudziesięciu wielogodzinnych posiedzeń, polskiej terminologii w zakresie szeroko rozumianej kartografii. Rezultatem prac Podkomisji jest kompletna polska terminologia (wraz z wariantami 2940 terminów) w wydany w 1973 roku w Wiesbaden 14-języcznym *Multilingual Dictionary of Technical Terms in Cartography*, którego roli i użyteczności nie sposób przecenić. Po śmierci Tadeusza Michalskiego w 1974 roku przewodnictwo Podkomisji objął doc. dr hab. Andrzej Makowski z Zakładu Kartografii Politechniki Warszawskiej. Pod jego kierunkiem znacznie zmniejszony zespół przygotował uzupełnienia polskich terminów do zamierzanego poprawionego i rozszerzonego wydania wielojęzycznego „Słownika”. Zgłosiliśmy wówczas Komisji MAK propozycję 232 nowych haseł i około 180 poprawek do haseł istniejących. Po przygotowaniu drugiego wydania do druku zajmująca się tym komisja została w 1982 roku rozwiązana, a wraz z nią zawiesiła również działalność Podkomisja Terminologii Kartograficznej PTG z zamiarem reaktywowania się w przyszłości w celu opracowania i wydania polskiej wersji „Słownika”³.

Drugą podkomisją, która również rozpoczęła działalność jako zespół roboczy Sekcji Kartograficznej Oddziału Warszawskiego PTG, mogącą się poszczycić konkretnym trwałym dorob-

³ Wskutek trudności technicznych i finansowych słownik ten, już nie firmowany przez MAK i pod zmienionym tytułem *Enzyklopädisches Wörterbuch Kartographie in 25 Sprachen* ukazał się drukiem dopiero w 1997 roku. Natomiast mimo wielokrotnego wracania do sprawy potrzeby posiadania polskiego słownika terminologii kartograficznej, próbę jego opracowania podjęła wreszcie w 2006 roku Sekcja Kartografii Komitetu Geodezji PAN, lecz tempo dotychczasowych prac nie rokuje ich szybkiego zakończenia.

kiem, była Podkomisja Kartografii Turystycznej, występująca pod tą nazwą od października 1969 roku. W pierwszych latach ten początkowo siedmioosobowy zespół, kierowany przez mgr Danutę Markowską z GUGiK, podjął ambitną próbę uporządkowania i standaryzacji znaków na polskich mapach i planach turystycznych. Zebrano w tym celu bogatą dokumentację, m.in. zestawiając wszystkie znaki stosowane przez cztery główne wydawnictwa: PPWK, „Sport i Turystyka”, PTTK i Centralny Ośrodek Informacji Turystycznej, po wielu dyskusjach przygotowano projekt uporządkowanych i ujednoliconych znaków oraz poddano go ocenie naukowców, wydawców i użytkowników map turystycznych. Uwzględniono także większość sugestii ówczesnego Zakładu Zagospodarowania Turystycznego Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Turystyki, dotyczących klasyfikacji i liczby znaków. W rezultacie miała powstać specjalna instrukcja z kluczem znaków, wydana przez GUGiK i obowiązująca wszystkie wydawnictwa. Ostatecznie cała ta akcja zakończyła się jednak niepowodzeniem, głównie z powodu zastrzeżeń wydawców map, obstających przy swoich dotychczasowych rozwiązaniach, licząc się ze znacznymi kosztami ewentualnego wprowadzenia nowych znaków. Na zawieszenie prac standaryzacyjnych w Podkomisji wpłynęła także podjęta w 1977 roku wspólna decyzja przedstawicieli służb geodezyjno-kartograficznych tzw. krajów socjalistycznych o przystąpieniu do konsultacji w sprawie ujednolicenia znaków na wydawanych w tych krajach mapach turystycznych i samochodowych. Postanowiono wrócić do sprawy z chwilą zorganizowania na tym polu współpracy w skali międzynarodowej, nic jednak nie wiadomo, czy do takiej współpracy potem doszło. Tym niemniej zdobyte przez członków Podkomisji doświadczenia oraz uświadomienie zainteresowanym autorom i redaktorom zasad konstruowania i logicznego grupowania znaków zaowocowały licznymi udoskonaleniami treści i formy graficznej naszych map i planów do użytku turystów (J. Ostrowski 1979d).

Udało się natomiast pomyślnie sfinalizować drugi wieloletni wysiłek Podkomisji, mianowicie opracowanie i wydanie adnotowanej bibliografii map turystycznych ziem polskich za lata 1850–1980. Nad bibliografią tą zespół pracował już w latach 1969–1972, przy czym ograniczono wówczas jej zakres czasowy do okresu po 1944 roku. Po kilkuletniej przerwie prace wznowiono w 1978 roku, tym razem pod kierunkiem mgr Aliny Młynarskiej z Państwowego Wydawnictwa Naukowego. Odmłodzony 10-osobowy zespół Podkomisji współpracował przy gromadzeniu materiałów z pięcioma członkami sekcji kartograficznych przy oddziałach PTG w Lublinie (trzy osoby) oraz Krakowie, Warszawie i Wrocławiu. Ostatecznie obszerne pożyteczne zestawienie, zawierające 1006 opisów bibliograficznych map i planów turystycznych (bez załącznikowych i tekstowych) pt. *Mapy turystyczne Polski 1850–1980* opublikował w 1985 roku Instytut Turystyki w Warszawie (ryc. 5). Wydawca nadał mu podtytuł *Wykaz chronologiczno-regionalny*, gdyż dopatrzył się w nim pewnych odstępstw formalnych od rygorystycznie potraktowanej bibliografii, np. ujęcie w jednym opisie – ze względów oszczędnościowych – kolejnych wydań lub obcojęzycznych wersji tej samej mapy. Nie obniżyło to jednak wartości użytkowej tego unikatowego w na-

Ryc. 5. Mapy turystyczne Polski 1850–1980, Warszawa 1985

szej fachowej literaturze nadal często wykorzystywanego opracowania. Nie znalazłszy nowego pola działania, Podkomisja na wniosek jej ostatniego przewodniczącego mgr. Jana Rutkowskiego została rozwiązana w 1990 roku.

Ryc. 6. Polskie globusy Ziemi z XIX i XX wieku, Lublin 2004

W tym samym mniej więcej czasie zakończyła aktywną działalność Podkomisja Kartografii Globusowej, powołana we wrześniu 1978 roku z inicjatywy dr Janiny Piaseckiej z Uniwersytetu Wrocławskiego i pracująca cały czas pod jej przewodnictwem. Istotną zasługą tego liczącego około 20 osób zespołu jest przeprowadzenie inwentaryzacji globusów z XIX i XX wieku, znajdujących się nie tylko w zbiorach bibliotecznych, lecz także w szkołach i rękach prywatnych, a następnie zgromadzenie i urządzenie kolekcji globusów polskich (ściślej – z polskim nazewnictwem i objaśnieniami), liczącej na początku około 40 eksponatów, uroczyste otwartej we wrześniu 1984 roku w Dworku Wincentego Pola (wówczas oddziale Muzeum Okręgowego, dziś Muzeum Lubelskiego) w Lublinie. Systematycznie uzupełniany zbiór liczył 20 lat po otwarciu już 79 globusów, a cennym pokłosiem pracy Podkomisji jest dodatkowo efektowna monografia-katalog (J.E. Piasecka 2004) z 16 reprodukcjami najcenniejszych okazów lub ich fragmentów (ryc. 6). Podkomisja zorganizowała także dwie konferencje poświęcone tej specyficznej dziedzinie kartografii – organizacyjno-programową w Krakowie we wrześniu 1978 roku połączoną ze zwiedzaniem zbioru zabytkowych globusów w Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz we Wrocławiu w październiku 1981 roku, poświęconą wykorzystaniu globusów w dydaktyce geografii. Ta ostatnia, przygotowana wspólnie z Komisją Geografii Szkolnej PTG oraz Instytutem Kształcenia Nauczycieli we Wrocławiu, zgromadziła 80 uczestników, głównie metodyków i nauczycieli geografii, a także kartografów i producenta globusów.

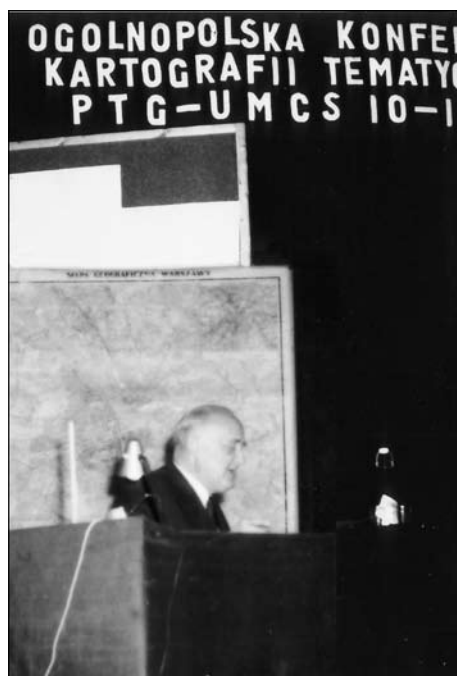
Pozostałe podkomisje, tworzone w ramach Komisji Kartograficznej, miały stosunkowo krótki żywot. Tak więc powołana w 1970 roku Podkomisja Kształcenia Kartografów pod przewodnictwem prof. Stanisława Piętkewicza po przygotowaniu zestawu polskich podręczników kartografii do międzynarodowej bibliografii opracowywanej przez Komisję Kształcenia Kartografów MAK, zakończyła działalność już po dwóch latach. Z kolei powołana również w 1970 roku Podkomisja Kartografii Tematycznej z doc. Lechem Ratajskim jako przewodniczącym oraz Podkomisja Atlasów Regionalnych, powołana na wniosek prof. Franciszka Uhorczaka w 1973 roku, nie wyszły praktycznie poza zebrania organizacyjne, gdyż organizatorzy przecenili zarówno swoje możliwo-

ści czasowe jak i zainteresowania potencjalnych członków. Podobny był los istniejącej w latach 1985–1990 Podkomisji Informacji i Dokumentacji w Kartografii, po intensywnych lecz bezskutecznych zabiegach jej przewodniczącego mgr. Macieja Piekutha o utworzenie analogicznej komisji w ramach MAK, co nie tylko nie znalazło zrozumienia we władzach Asocjacji, ale spotkało się również ze sprzeciwem ówczesnego przewodniczącego Komitetu ds. MAK przy IGiK prof. Bogdana Neya, który obawiał się konsekwencji finansowych dla Polski w przypadku realizacji takiej inicjatywy. Nie zostały również konkretnego dorobku dwie najmłodsze i formalnie istniejące do końca podkomisje: powołana w listopadzie 1989 roku Podkomisja Kartografii Komputerowej pod przewodnictwem dr. Jerzego Mościbrody, która przystąpiła do zebrania informacji o kartograficznych systemach komputerowych w naszych ośrodkach uczelnianych i naukowych oraz powołana w październiku 1996 roku Podkomisja Dydaktyki Kartografii, której przewodnicząca dr Wiesława Żyszkowska zamierzała wznowić dyskusję i prace nad reformą programów nauczania kartografii na polskich uniwersytetach. W każdym razie w trzech ostatnich rocznych sprawozdaniach Komisji Kartograficznej i protokołach z jej zebrań plenarnych nie ma już żadnych wzmianek o istnieniu podkomisji i ich działalności.

4. Ogólnopolskie konferencje kartograficzne

Jednym z głównych celów, jakie postawiła przed sobą Komisja, było ożywienie działalności naukowej w uniwersyteckich ośrodkach kartograficznych, a także większe powiązanie tej działalności z pracami instytucji zajmujących się opracowywaniem oraz publikowaniem map i atlasów. Celowi temu służyły przede wszystkim ogólnopolskie konferencje kartograficzne. Jak już wspomniano, pierwsza z nich, poświęcona kartografii tematycznej, odbyła się w Lublinie w maju 1968 roku z inicjatywy prof. Franciszka Uhorczaka, a jej głównym organizatorem była istniejąca dopiero od dwóch lat Katedra Kartografii UMCS (ryc. 7). Konferencja ta spotkała się z niezwykle szerokim zainteresowaniem, czego wyrazem było przybycie 120 uczestników z 35 instytucji i wygłoszenie 25 referatów. Zdominowały ją wystąpienia samego prof. F. Uhorczaka i jego uczniów (9 referatów), którzy zaprezentowali swoje bardzo oryginalne, a wcześniej mało znane prace głównie z zakresu metodyki kartograficznej, m.in. na temat metody izarytm i metody koncentracji. Było również kilka ważnych referatów z innych ośrodków, np. prof. S. Pietkiewicza o terminologii metod prezentacji oraz doc. L. Ratajskiego o idei tzw. węzłów generalizacyjnych (nazwanych później progami). Do dziś uczestnicy tego spotkania wspominają gorące, a nawet barwne polemiki na zakończenie niektórych sesji, np. na temat łamanych izarytm lub map powierzchni trendu, nazwanych przez jednego z dyskutantów „mapami trendowatymi”.

Zachęcone powodzeniem konferencji lubelskiej, również inne ośrodki uniwersyteckie przystąpiły – wspólnie z działającymi w nich sekcjami kartograficznymi – do organizowania podobnych imprez, które już od następnego roku, zgodnie ze wspomnianym wyżej postanowieniem zarządu

Ryc. 7. Prof. Franciszek Uhorczak otwiera Ogólnopolską Konferencję kartograficzną w Lublinie w maju 1968 roku

z września 1968 roku, weszły do stałego kalendarza pracy Komisji Kartograficznej. Wydarzeniem każdego z następnych trzech lat – zarówno dla kartografów, jak i odbiorców produktów ich pracy – były organizowane każdorazowo jesienią w innym ośrodku następne konferencje ogólnopolskie, poświęcone kolejno kartografii szkolnej (w Warszawie), kartografii turystycznej (w Krakowie) i kartografii teoretycznej (ponownie w Warszawie).

Ryc. 8. Prof. Lech Ratajski zabiera głos w dyskusji na V Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej we Wrocławiu we wrześniu 1973 roku

Pierwsza z tych warszawskich konferencji, już oficjalnie nazwana II Ogólnopolską Konferencją Kartograficzną, która odbyła się we wrześniu 1969 roku także z udziałem ponad stu osób, została zorganizowana przy współpracy Katedry Kartografii UW oraz – po raz pierwszy – Państwowego Przedsiębiorstwa Wydawnictw Kartograficznych. Dokonano na niej przede wszystkim oceny istniejących map i atlasów szkolnych z punktu widzenia potrzeb szkoły i metodyki nauczania. Oceniono także wyposażenie podręczników szkolnych oraz wysunięto szereg interesujących propozycji nowych ujęć i rozwiązań w tej dziedzinie kartografii, wśród których wyróżniały się postulaty prof. F. Uhorczaka dotyczące układu i treści atlasów do użytku szkolnego. Po raz pierwszy uchwalono wówczas 8-punktową rezolucję z wnioskami skierowanymi głównie do wydawców map, atlasów i podręczników.

Trzecia konferencja w Krakowie we wrześniu 1970 roku była z kolei zorganizowana przede wszystkim przez Oddział Krakowski PTG, a z Komisją Kartograficzną przy jej przygotowaniu współpracowały Komisja Geografii Turystyki PTG oraz PPWK. Pierwszy raz w konferencji kartograficznej PTG wzięli udział goście zagraniczni – redaktorzy map turystycznych z NRD (dwie osoby) oraz z Węgier i Bułgarii. Tu także najwięcej dyskutowano o jakości map, tym razem turystycznych w Polsce, a osobną sesję poświęcono wykorzystaniu map w badaniach dotyczących turystyki. Przygotowano ponadto dużą wystawę map turystycznych, głównie polskich oraz wyruszone na wycieczkę w Beskidy w celu skonfrontowania jednej z map PPWK w terenie.

W IV Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej, zorganizowanej z inicjatywy doc. L. Ratajskiego we wrześniu 1971 roku także przy współpracy Zakładu (do 1969 r. Katedry) Kartogra-

fii UW i PPWK, obok prawie stu Polaków wzięło udział aż 11 gości z zagranicy, z których część uczestniczyła w zwołanym w tym czasie do Warszawy posiedzeniu Grupy Roboczej Przekazu Kartograficznego MAK. Tematyka konferencji odzwierciedlała głównie zainteresowania ówczesnego kierownika Katedry Kartografii UW i jego współpracowników, skoncentrowane na teoretycznych podstawach kartografii – jej strukturze i teorii przekazu kartograficznego. Także referenci spoza stolicy zajęli się tak ważnymi problemami jak funkcjonalno-strukturalna koncepcja definicji mapy (doc. J. Gołaski) oraz wszechstronna klasyfikacja map (prof. F. Uhorczak). W uchwalonej na zakończenie rezolucji, skierowanej tym razem do ośrodków naukowo-dydaktycznych, apelowano m.in. o rozwijanie badań teoretycznych i podejmowanie prób stosowania ich wyników w praktyce kartograficznej.

Ryc. 9. Profesorowie Franciszek Uhorczak i Władysław Migacz na V Konferencji Kartograficznej we Wrocławiu

W latach 1972–1976 ogólnopolskie konferencje odbywały się przejściowo co dwa lata, a było to związane ze szczególnym zaangażowaniem się ówczesnego Zarządu Komisji we współpracę międzynarodową na forum MAK, o której będzie mowa niżej. Tak więc po rocznej przerwie, we wrześniu 1973 r. odbyła się V Konferencja we Wrocławiu, poświęcona aktualnej w tym czasie sprawie atlasów narodowych i regionalnych. Głównym organizatorem był tym razem Zakład Kartografii Uniwersytetu Wrocławskiego przy współpracy Sekcji Kartograficznej Oddziału Wrocławskiego PTG i Wydziału Produkcyjnego PPWK. Najwięcej czasu poświęcono na niej ocenie wydanych dotychczas atlasów regionalnych – polskich i niektórych obcych, a także dyskusji nad realizowanymi atlasami niektórych województw oraz przygotowywanym od 15 lat i wreszcie sukcesywnie drukowanym *Narodowym Atlasem Polski*. Referaty i wyjątkowo żywe dyskusje z udziałem czołowych przedstawicieli naszej kartografii, m.in. doc. L. Ratajskiego (ryc. 8) i prof. F. Uhorczaka (ryc. 9) podsumowano w uchwalonych zaleceniach dotyczących usprawnienia dalszych prac nad tymi atlasami i poprawy ich jakości.

Szczególny charakter miała następna, VI Konferencja, zorganizowana w końcu września 1975 roku w Warszawie z inicjatywy i przy współudziale Komisji Kartograficznej wspólnie z Głównym Urzędem Geodezji i Kartografii oraz Zakładem Kartografii UW pod patronatem prezesa GUGiK. O ile bowiem poprzednie konferencje dotyczyły określonych dziedzin działalności kartograficznej, to tym razem organizatorzy postanowili rozszerzyć tematykę obrad na całość zagadnień naszej kartografii z położeniem nacisku na ocenę jej stanu i perspektywy rozwoju. Chodziło głównie o stworzenie forum do skonfrontowania ówczesnej sytuacji i planowanych działań z opiniami i postulatami zarówno samych kartografów, jak i użytkowników map: planistów, turystów, nauczycieli itp. Pod tym właśnie kątem sformułowano temat konferencji – „Perspektywy rozwoju polskiej kartografii”. Wygłoszone na niej referaty, opublikowane już przed konferencją w obszernym tomie (ryc. 10), miały charakter oceniająco-postulatywny i kończyły się z reguły wnioskami, odnoszącymi się do poruszanej dziedziny kartografii lub jej zastosowań. Wnioski wysunięte w referatach i dyskusji znalazły wyraz w 15-punktowej uchwale konferencji, skierowanej do Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii oraz wszystkich placówek naukowo-badawczych zajmujących się problematyką kartograficzną. Zostały one po konferencji złożone w GUGiK, gdzie zostały szczegółowo przedyskutowane i zaopiniowane przez działają-

cy przy jego prezesie Komitet do Spraw Kartografii Ogólnej, a część z nich próbowano – z różnym powodzeniem – realizować.

Pomysł zorganizowania ogólnopolskiej konferencji kartograficznej o tak szerokiej tematyce zaowocował w późniejszych latach odbywaniem podobnych spotkań, zawsze w Warszawie i z udziałem GUGiK lub jego następcy, w cyklu pięcioletnim. Taki właśnie charakter miały konferencje w latach 1980, 1985, 1990 i 1996. W

pozostałych latach konferencje poświęcone wybranym, ustalonym wcześniej tematom, organizowały z reguły ośrodki pozawarszawskie.

Po rocznej przerwie konferencja odbyła się pierwszy raz na Wybrzeżu, a zorganizował ją wzorowo z udziałem Komisji we wrześniu 1977 roku zespół młodego Zakładu Kartografii Uniwersytetu Gdańskiego. Tematyka obrad – „Problemy map środowiska przyrodniczego Polski” spotkał się z bardzo dużym zainteresowaniem nie tylko kartografów, ale i specjalistów z zakresu geografii fizycznej. Świadczyła o tym rekordowa liczba 130 uczestników z 36 instytucji oraz 23 wygłoszone referaty, zawierające zarówno oceny stanu naszej kartografii środowiskowej, jak i różne postulaty nowych opracowań i rozwiązań⁴.

Następna konferencja została zorganizowana po raz drugi we wrześniu 1978 roku w Lublinie, także z Zakładem Kartografii UMCS jako gospodarzem. Poświęcono ją, co było logiczną kontynuacją obrad w Gdańsku, mapom społeczno-gospodarczym. Jak zwykle w Lublinie, dominowała tu – obok oceny różnych opracowań, problematyka metodyczna, w tym zagadnienie

pól podstawowych w kartografii statystycznej. Uczestnikom obrad zaimponowała okolicznościowa wystawa, zdominowana przez ponad 280 przeważnie rękopiśmiennych map opracowanych w Zakładzie Kartografii UMCS.

Również po raz drugi organizatorem konferencji kartograficznej był ośrodek krakowski, gdzie w październiku 1979 roku odbyła się, z częścią obrad w pobliskich Mogilanach, IX Konferencja poświęcona problemom metodycznym kartografii uprawianej przez różne nauki przyrodnicze i społeczne, nie zaliczane do tzw. nauk geograficznych, takie jak geologia, botanika, historia i lingwistyka. Była to dla uczestniczących w konferencji kartografów doskonała okazja do poznania nie tylko mało znanych opracowań z tych dziedzin, ale także dość specyficznego, innego niż w kartografii geograficznej, podejścia do wielu metod prezentacji i rozwiązań graficznych.

Na 1980 rok przypadła Warszawie druga konferencja z pięcioletniego cyklu, zatytułowana tym razem „Stan i perspektywy rozwoju polskiej kartografii”, również z Katedrą Kartografii UW i GUGiK jako współorganizatorami. Tym razem skupiono się na ocenie prac naukowo-badawczych w dziedzinie kartografii, przedstawionych przez kilkanaście zajmujących się nimi

Ryc. 10. Tom 4 „Materiałów Ogólnopolskich Konferencji Kartograficznych” z referatami pierwszej konferencji z cyklu „Stan i perspektywy polskiej kartografii”

⁴Warto zaznaczyć, że wygłoszony na tej konferencji i opublikowany w jej materiałach referat W. Ostrowskiego (wspólny z J. Ostrowskim) pt. *Problematyka formy graficznej map środowiska przyrodniczego Polski* jest najczęściej cytowanym tekstem „pokonferencyjnym” w polskiej naukowej literaturze kartograficznej ostatniego trzydziestolecia.

placówek uczelnianych i resortowych. Zaprezentowano także bieżącą działalność GUGiK i PPWK oraz kilka indywidualnych propozycji nowych rozwiązań metodycznych, dotyczących głównie map turystycznych.

Do ważnej problematyki map i atlasów szkolnych powrócono po 12 latach na XI Konferencji Kartograficznej we Wrocławiu w listopadzie 1981 roku, ponownie zorganizowanej głównie przez Zakład Kartografii Uniwersytetu Wrocławskiego przy współpracy Komisji i Wydziału Produkcyjnego PPWK. Impulsem były istotne zmiany w programach nauczania geografii i historii oraz związane z nimi nowe opracowania pomocy dydaktycznych. Dlatego dużo czasu zajęły tu referaty i dyskusje na temat koncepcji tych nowych map i atlasów, sposobów ujęcia ich treści oraz podejścia do nazewnictwa geograficznego.

W 1982 roku Polska była, jak wiadomo, gospodarzem XI Międzynarodowej Konferencji MAK w Warszawie, w której przygotowanie i przeprowadzenie zaangażowało się wielu członków Komisji. Następną konferencja ogólnopolska odbyła się zatem dopiero w czerwcu 1983 roku. Ponownie gospodarzem był Zakład Kartografii i Fotointerpretacji (do 1981 r. Zakład Kartografii) Uniwersytetu Gdańskiego, ale obradowano w jego przejściowej siedzibie w Sopocie. Dość egzotycznym dla większości uczestników tematem były mapy i atlasy tematyczne mórz i oceanów, a wygłoszone referaty były głównie relacjami z polskich prac w tym zakresie. Specjalną sesję – poza programem – poświęcono na dyskusję nad nowym projektem szczegółowej mapy hydrograficznej Polski w skali 1:50 000.

XIII Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna w Lublinie we wrześniu 1984 roku została połączona z sesją z okazji 20-lecia Zakładu Kartografii UMCS i była doskonałą okazją do zaprezentowania oraz przedyskutowania prac z zakresu problematyki teoretycznej i metodycznej, prowadzonych zarówno w tym zakładzie, jak i w katedrach i zakładach innych uczelni.

O „stanie i perspektywach polskiej kartografii”, tym razem w połowie trudnych lat osiemdziesiątych obradowano w Warszawie we wrześniu 1985 r. na XIV Konferencji, przygotowanej przez tych samych co 10 i 5 lat wcześniej organizatorów. Teraz skupiono się na ocenie sytuacji i najbliższych zamierzeniach dotyczących tak zwanych map topograficznych do celów gospodarczych i wieloarkuszowych map tematycznych wydawanych przez GUGiK, na aktualnych problemach kartografii szkolnej oraz stanie i perspektywach prowadzonych w Polsce badań naukowych na polu kartografii. Zwłaszcza te ostatnie spotkały się z krytyką referentów i dyskutantów, zarzucających brak efektywności prac teoretycznych i zaniedbanie wielu ważnych problemów metodycznych.

W 1986 roku pierwszy raz konferencję kartograficzną zorganizowali – przy udziale Komisji Kartograficznej – zajmujący się kartowaniem tematycznym geografowie z Instytutu Geografii Fizycznej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (ryc. 11). Zaprezentowano na niej i oceniono polskie atlasy regionalne i będące w trakcie realizacji, nawiązując do konferencji na podobny temat w 1973 roku we Wrocławiu. Podobnie jak 13 lat wcześniej zajęto się także niektórymi problemami metodycznymi, z jakimi spotykają się twórcy takich atlasów (ryc. 12).

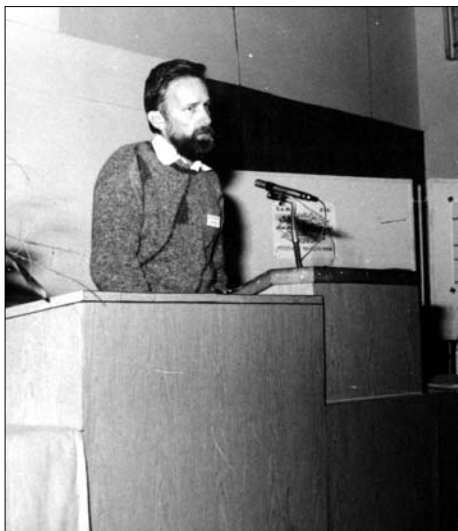
Także tematykę już wcześniejszej konferencji, tym razem gdańskiej z 1977 roku, kontynuowano w listopadzie 1999 roku w Krakowie na XVI Konferencji, którą wspólnie z Komisją zorganizował Instytut Geografii UJ. Tematem 24 wygłoszonych referatów i dyskusji były mapy ochrony środowiska człowieka, w których opracowaniu właśnie ośrodek krakowski miał szczególne doświadczenia i mógł podzielić się nimi z uczestnikami obrad.

Ważny temat kartografii jako przedmiotu i kierunku studiów geograficznych podjął na następnej konferencji w październiku 1988 roku Zakład Kartografii Uniwersytetu Wrocławskiego wraz z Komisją Kartograficzną i Wydziałem Produkcyjnym PPWK. Na XVII Konferencji zajęto się kolejno zakresem przedmiotu kartografia na pierwszym roku studiów geograficznych i na pozakartograficznych specjalizacjach geografii, a przede wszystkim specjalistycznym kształceniem kartografów na studiach geograficznych. Referaty i dyskusje miały często bardzo pole-

miczny charakter, a ich pokłosiem były 8-punktowe wnioski, dotyczące m.in. zmian programowych, zapewnienia nowoczesnej aparatury i przygotowania nowych podręczników z zakresu kartografii.

Ryc. 11. Uczestnicy XV Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej w Poznaniu na sali obrad

Ryc. 12. Dr Jacek Pasławski wygłasza referat o kartogramach w atlasach regionalnych na XV Konferencji w Poznaniu

Nietypowa była kameralna konferencja w Gdańsku we wrześniu 1989 roku, w której organizację włączyła się – obok Komisji Kartograficznej oraz Zakładu Kartografii i Teledetekcji UG Biblioteka Gdańska PAN. Referaty wygłoszone w ramach tematu „Wykorzystanie dawnych map we współczesnej kartografii i pracach naukowo-badawczych” dotyczyły zarówno kartograficznej metody badań, jak i historii kartografii, której poświęcono jedną sesję. Dużą atrakcją była wystawa cymeliów z unikatowych zbiorów kartograficznych Biblioteki Gdańskiej PAN.

Szczególnie upamiętniła się XIX Konferencja w Warszawie w listopadzie 1990 roku, już czwarta z cyklu „Stan i perspektywy rozwoju polskiej kartografii”, w której współorganizacji nieistniejący od trzech lat GUGiK zastąpił Departament Geodezji, Kartografii i Gospodarki Gruntami w Ministerstwie Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa. Podjęto na niej próbę rozliczenia całego poprzedniego powojennego 45-lecia oraz oceny stanu bieżącego i perspektyw naszej kartografii, a przede wszystkim tzw. kartografii urzędowej w nowych warunkach ustrojowych i gospodarczych. Znamienne dla obfitujących

w gorące dyskusje obrad było wielokrotnie później cytowane wystąpienie prof. Wiktora Grygorienki pod wymownym tytułem *Kartografia polska w potrzasku reorganizacji i cenzury (lata 1945–1990)*. Także retrospektywny charakter miała duża wystawa kartograficzna, przygotowa-

Ryc. 13. Plakat XXII Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej w Krakowie

na przez Katedrę Kartografii UW. Również na tej konferencji, podobnie jak na pierwszej z cyklu w 1975 roku, opracowano i uchwalono szczegółowe, złożone z 16 punktów wnioski i postulaty, skierowane głównie do władz resortowych, a odnoszące się do spraw ogólnooorganizacyjnych, produkcji map topograficznych i tematycznych oraz szkolenia kadr.

Jubileuszową, XX Ogólnopolską Konferencję Kartograficzną zorganizował we wrześniu 1991 roku już po raz czwarty ośrodek lubelski, przy czym odbyła się ona nie w Lublinie, lecz w malowniczym Zwierzyńcu na Rostoczu. Była to typowa konferencja naukowa z dziesięcioma referatami na temat różnych aspektów i przykładów konkretnych zastosowań kartograficznej metody badań, nazwanej w haśle konferencji badaniami kartograficznymi. Podobny charakter miała następna skromna, jednodniowa konferencja, zorganizowana po dwuletniej przerwie w Warszawie we wrześniu 1993 roku razem z II Konferencją Naukowo-Techniczną Towarzystwa Informacji Przestrzennej. Była to pierwsza konferencja przygotowana z udziałem Komisji, poświęcona miejscu kartografii w intensywnie rozwijanych systemach informacji przestrzennej, a przy okazji wpływowi nowoczesnych technik komputerowych na poziom współczesnej kartografii.

Także z rocznym „poślizgiem” odbyła się kolejna XXII Konferencja w Krakowie w listopadzie 1995 r., a że była poświęcona ważnej dziedzinie kartografii miejskiej, jej współorganizatorem był – obok Komisji Kartograficznej i Instytutu Geografii UJ – Urząd Miasta Krakowa, z którym od kilku lat współpracował dr Kazimierz Trafas (ryc. 13). Ta dobrze zorganizowana konferencja wypełniła istotną lukę w tematyce dotychczasowych spotkań kartografów, którzy mogli

przekonać się, jak liczne i zróżnicowane pod względem treści, formy, przeznaczenia i technologii opracowania są plany i mapy obszarów zurbanizowanych, pozostające głównie w gestii miejskich służb geodezyjnych.

Przesunięcie o rok konferencji krakowskiej spowodowało, że również przypadająca na 1995 rok kolejna konferencja „o stanie i perspektywach” odbyła się w Warszawie dopiero we wrześniu 1996 roku. Zorganizowały ją Katedra Kartografii UW i Komisja Kartograficzna, tym razem bez udziału resortowego departamentu odpowiedzialnego za geodezję i kartografię. W referatach i długich żywych dyskusjach, po których zabrakło jednak podsumowujących wniosków, skupiono się na urzędowej

kartografii topograficznej, kartografii ogólnoużytkowej (w tym jej nowych formach elektronicznych) oraz na problemach prawnych związanych z pracą kartografów (ryc. 14). Konferencji towarzyszyła wystawa kartograficzna, prezentująca główne nurty działalności wydawniczej w pierwszej połowie lat dziewięćdziesiątych (ryc. 15).

Następną konferencję naukową pod egidą Komisji Kartograficznej PTG zorganizowały z dużym rozmachem dwa zakłady Instytutu Geografii Fizycznej UAM w Poznaniu: Zakład Analizy i Kształ-

Ryc. 14. W czasie obrad XXIII Konferencji Kartograficznej w Warszawie (fot. B. Lemisiewicz)

Ryc. 15. Fragment wystawy z okazji XXIII Konferencji Kartograficznej w Warszawie (fot. K. Kossobudzki)

towania Środowiska Przyrodniczego oraz Zakład Geografii Fizycznej Kompleksowej i Teledektacji. Tematem konferencji, która odbyła się w listopadzie 1997 roku z udziałem 174 osób (ryc. 16), była „Kartografia w ochronie środowiska przyrodniczego i zagospodarowaniu prze-

Ryc. 16. Fragment sali obrad XXIV Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej w Poznaniu

strzennym”, kontynuowanego za-tem częściowo tematykę konferencji krakowskiej sprzed dziesięciu lat. Wśród 25 referatów i 10 posterów przeważały prezentacje prac gospodarzy konferencji, w tym serii map tematycznych w skali 1:10 000 nadodrzańskiej gminy Widuchowa, stanowiących także znaczną część towarzyszącej obradom wystawy (ryc. 17).

Tytułem XXV Konferencji „Problemy kartografii tematycznej” w Kazimierzu Dolnym we wrześniu 1989 roku jej współorganizatorzy z Zakładu Kartografii UMCS nawiązali do identycznie zatytułowanej prekursorskiej konferencji sprzed trzydziestu lat, która zapoczątkowała serię takich prawie corocznych spotkań. Podobnie jak w 1968 roku dyskutowano o teoretycznych podstawach kartografii, niektórych metodach prezentacji, redagowaniu map tematycznych, a także – co było znamieniem czasu – o mapach multimedialnych, kartografii w Internecie i komputerowym opracowaniu map. Była to ostatnia konferencja PTG z udziałem prof. Wiktora Grygorenki

Ryc. 17. Wystawa map tematycznych z okazji XXIV Konferencji Kartograficznej w Poznaniu w 1997 roku

(ryc. 18), będącego od roku na emeryturze wieloletniego kierownika Katedry Kartografii UW i Zakładu Kartografii UMCS. Lubliniacy i tu przygotowali imponującą wystawę kartograficzną z udziałem 22 instytucji naukowych i wydawnictw.

Ryc. 18. Profesorowie Wiktor Grygorenko i Władysław Pawlak w czasie przerwy w obradach XXV Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej w Kazimierzu Dolnym

Wreszcie ostatnia konferencja firmowana przez Komisję Kartograficzną odbyła się w Ustce koło Słupska w październiku 1999 roku, dzień po opisanym w drugim rozdziale posiedzeniu, na którym wybrano władze mającego dopiero powstać Oddziału Kartograficznego PTG. Pierwszy raz współorganizatorem konferencji był Instytut Geografii Wyższej Szkoły Pedagogicznej (obecnie Akademii Pomorskiej) w Słupsku, który doskonale sprawdził się w tej roli. Ponad stu uczestników (ryc. 19) dyskutowało nad ważnym i aktualnym problemem miejsca i roli kartografii w polskim systemie edukacyjnym na wszystkich szczeblach nauczania i w różnych kategoriach szkół (od podstawowych po akademie rolnicze i wojskowe). Zaprezentowano także i poddano ocenie niektóre atlasy i mapy szkolne oraz kartograficzne wyposażenie podręczników geografii i historii.

W sumie na 26 odbytych konferencjach wygłoszono 453 referaty (średnio po 17), a uczestniczyło w nich przeciętnie po 99 osób. Ich tematykę można w zasadzie podzielić na 5 grup zagadnień:

- stan i perspektywy rozwoju polskiej kartografii – 5 konferencji,
- teoretyczne podstawy kartografii i metodyka kartograficzna – 5 konferencji,

Ryc. 19. Uczestnicy XXVI Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej w Ustce w czasie obrad (fot. M. Majewski)

- kartografia tematyczna – 10 konferencji,
- kartografia atlasowa – 2 konferencje,
- dydaktyka kartografii i kartografia szkolna – 4 konferencje.

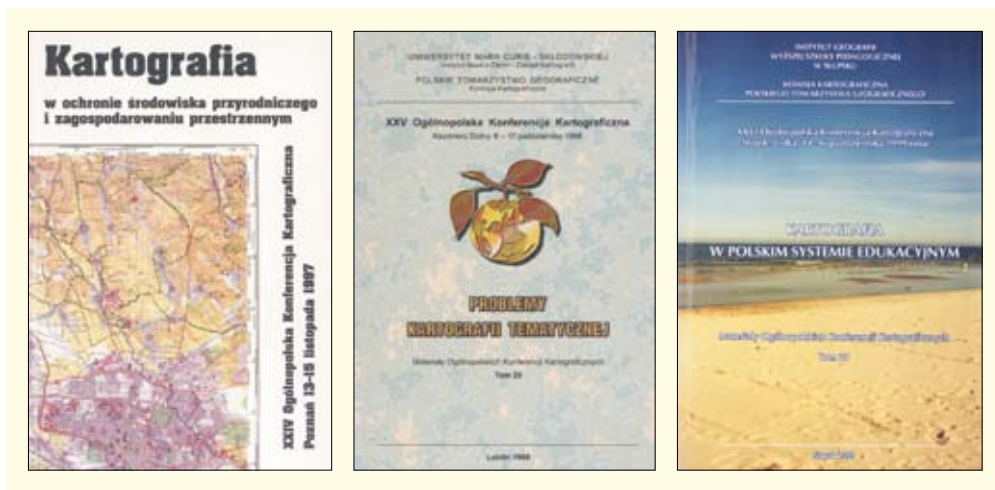
Daty, miejsca obrad, tematy oraz podstawowe dane liczbowe o każdej konferencji są zestawione w tabeli 1.

Tab. 1. Ogólnopolskie Konferencje Kartograficzne

Nr	Data	Miejsce obrad	Liczba uczestników	Liczba referatów (posterów)	Temat
I	10–11 V 1968	Lublin	120	25	Kartografia tematyczna
II	19–20 IX 1969	Warszawa	105	22	Kartografia szkolna
III	2– 4 IX 1970	Kraków	106	17	Kartografia turystyczna
IV	23–24 IX 1971	Warszawa	100	16	Kartografia teoretyczna
V	28–29 IX 1973	Wrocław	88	14	Atlasy narodowe i regionalne
VI	26–27 IX 1975	Warszawa	110	16	Perspektywy rozwoju polskiej kartografii
VII	26–27 IX 1977	Gdańsk	130	23	Mapy środowiska przyrodniczego Polski
VIII	22–23 IX 1978	Lublin	90	14	Mapy społeczno-gospodarcze
IX	15–16 X 1979	Kraków, Mogilany	92	13	Mapy tematyczne z zakresu nauk niegeograficznych
X	25–26 IX 1980	Warszawa	130	27	Stan i perspektywy rozwoju polskiej kartografii
XI	6– 7 XI 1981	Wrocław	81	17	Atlasy i mapy szkolne
XII	6– 7 VI 1983	Sopot	70	12	Mapy i atlasy mórz i oceanów
XIII	11–12 IX 1984	Lublin	72	23	Teoretyczne i metodyczne problemy współczesnej kartografii
XIV	27–28 IX 1985	Warszawa	110	11	Stan i perspektywy rozwoju polskiej kartografii 1985
XV	18–19 IX 1986	Poznań	102	20	Polskie atlasy regionalne
XVI	5– 6 IX 1987	Kraków	120	24	Mapy ochrony środowiska człowieka
XVII	20–22 X 1988	Wrocław	100	29	Kartografia jako przedmiot i kierunek studiów geograficznych
XVIII	28–29 IX 1989	Gdańsk	65	10	Wykorzystanie dawnych map we współczesnej kartografii i pracach naukowo-badawczych
XIX	16–17 XI 1990	Warszawa	130	9	Stan i perspektywy rozwoju polskiej kartografii 1990
XX	25–27 IX 1991	Zwierzyniec	73	10	Metody badań kartograficznych
XXI	8 IX 1993	Warszawa	60	7	Kartografia a systemy informacji przestrzennej
XXII	10–11 XI 1995	Kraków	60	8 (12)	Kartografia miejska
XXIII	13–14 IX 1996	Warszawa	140	14	Polska kartografia lat 90-tych
XXIV	13–15 XI 1997	Poznań	174	25 (10)	Kartografia w ochronie środowiska przyrodniczego i zagospodarowaniu przestrzennym
XXV	8–10 X 1998	Kazimierz Dolny	150	33 (6)	Problemy kartografii tematycznej
XXVI	14–16 X 1999	Ustka	100	19 (2)	Kartografia w polskim systemie edukacyjnym

Pokłosiem tych ważnych dla całej polskiej kartografii imprez jest 21 tomów tekstów wygłoszonych na nich referatów, publikowanych systematycznie w serii „Materiały Ogólnopolskich Konferencji Kartograficznych”, liczącej do 1999 roku łącznie 3454 strony. Początkowo dość skromne pod względem edytorskim (jako powielone maszynopisy) i ukazujące się nawet kilka

lat po konferencji, której dotyczyły⁵, w latach dziewięćdziesiątych przybrały postać tomów z efektownymi okładkami i nowocześnie zredagowaną zawartością (ryc. 20). Niestety, z konferencji II, IV, IX i XII nie udało się opublikować – z powodu niesubordynacji autorów referatów

Ryc. 20. Materiały trzech ostatnich ogólnopolskich konferencji zorganizowanych pod egidą Komisji Kartograficznej PTG

lub problemów finansowych – pełnych materiałów, poprzestając na przygotowaniu streszczeń wystąpień. W takich przypadkach zostały one „zastępczo” uwzględnione w bibliografii zawartości materiałów wszystkich 26 konferencji (zał. 2). Ponadto po każdej konferencji były publikowane w „Polskim Przeglądzie Kartograficznym” szczegółowe sprawozdania z ich przebiegu, uwzględnione w załączonej literaturze.

Warto wreszcie podkreślić, że poza niewątpliwym dorobkiem merytorycznym ogólnopolskie konferencje kartograficzne pełniły istotną funkcję integrującą całe środowisko polskich kartografów, czemu sprzyjały organizowane przy ich okazji spotkania towarzyskie i plenarne zebrania Komisji Kartograficznej, prawie zawsze z udziałem zaproszonych gości.

5. Szkoły kartograficzne

Podobnie dużą rolę w integracji środowiska polskich kartografów, przy okazji podnoszenia ich kwalifikacji, odgrywały i nadal odgrywają mające znacznie krótszą tradycję tak zwane szkoły kartograficzne, będące rodzajem kilkudniowych kursów z wykładami, referatami i pokazami prowadzonymi przez kartografów oraz zapraszanych specjalistów z różnych dziedzin pokrewnych. Ich celem jest szerzenie w środowisku kartograficznym aktualnej wiedzy o teoretycznym, metodycznym i technologicznym rozwoju dyscypliny oraz wdrażanie aparatu pojęciowego nowoczesnej kartografii z uwzględnieniem wyników najnowszych badań i zastosowań praktycznych. Słuchaczami szkół byli zarówno przedstawiciele ośrodków akademickich, dla których są one bardzo przydatne w realizacji zadań dydaktycznych, jak i pracownicy instytutów badawczych oraz przedsiębiorstw produkcyjnych.

⁵ Już trzyletnie opóźnienie miały cenne materiały pierwszej Ogólnopolskiej Konferencji w Lublinie, do których mimo tak długiego oczekiwania nie udało się uzyskać tekstu ważnego referatu prof. F. Uhorcza. Pewną ciekawostką jest fakt, że mało brakowało aby nie zostały one wcale opublikowane. Otóż okazało się, że przysłany z Lublina do PPWK 310-stronicowy maszynopis, przepisany z użyciem starej taśmy, nie nadaje się do powielenia z powodu swojej szarości. Sytuację uratowało kierownictwo wycieczki Zakładu Kartografii UW do Hiszpanii, które część niewykorzystanych opłat za ten wyjazd przeznaczyło na ponowne przepisanie całego tekstu w redakcji miesięcznika „Poznaj Świat”.

Jak już wspomniano, inicjatywa organizowania szkół kartograficznych wyszła w 1983 roku z Wrocławia, od ówczesnego przewodniczącego Komisji prof. Władysława Pawlaka, zainspirowanego podobnymi szkołami innych dyscyplin, organizowanymi przez Uniwersytet Wrocławski.

Ryc. 21. Wykładowcy i słuchacze I Szkoły Kartograficznej w Karpaczu w czasie przerwy w zajęciach (fot. J. Krupski)

ski. Można było ponadto skorzystać z dobrych wzorów zagranicznych, podobne „szkoły” były bowiem organizowane już od wielu lat przez towarzystwa kartograficzne Republiki Federalnej Niemiec i Wielkiej Brytanii.

Ośrodek wrocławski, jako inicjator, był organizatorem I Szkoły Kartograficznej w Karpaczu w lutym 1985 roku. Jej wiodącym tematem było „Gromadzenie i przetwarzanie informacji do celów kartografii”, a szczegółowy program obejmował cztery grupy tematyczne: zasady porządkowania danych przestrzennych, źródła i rodzaje informacji w zakresie geografii fizycznej i społeczno-gospodarczej, matematyczno-statystyczne metody przetwarzania informacji na potrzeby kartografii oraz stosunek kartografii do jej dziedzin pomocniczych. Dziesięciu wykładów z tego zakresu wysłuchało 54 uczestników (ryc. 21). Pomyślny przebieg szkoły skłonił zarząd Komisji, który zebrał się przy tej okazji, do podjęcia uchwały, że takie imprezy szkoleniowo-dyskusyjne pod patronatem Komisji będą odbywały się corocznie w miesiącach zimowych lub wiosennych. Decyzja taka była możliwa dzięki deklaracji organizowania takich szkół co drugi rok, przemiennie z Wrocławiem, przez nieliczny, lecz aktywny zespół kartografów z Zakładu Kartografii i Teledetekcji Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Zgodnie z powyższym ustaleniem, II Szkoła Kartograficzna, zorganizowana z udziałem Komisji przez zespół z UJ, odbyła się w podkrakowskich Mogilanach w lutym 1986 roku (ryc. 22), a tematem wygłoszonych tu wykładów i prezentacji posterowych było „Przetwarzanie przestrzeni geograficznej na kartograficzną”, za którym to sformułowaniem kryły się zarówno ogólne zagadnienia metodyczne, jak i zastosowania kartograficznej metody badań w rozwiązywaniu różnych konkretnych problemów badawczych.

Bardziej zwarty i bliski praktyce kartograficznej był temat trzeciej z kolei Szkoły, zorganizowanej ponownie w Karpaczu przez ośrodek wrocławski w marcu 1987 roku. Zajęcia dotyczyły tu „Metodyki przedstawiania danych w kartografii” z tym, że przeważały wykłady porządkujące tę problematykę, m.in. na temat klasyfikacji i wzajemnych powiązań metod kartograficznych.

Ryc. 22. Uczestnicy II Szkoły Kartograficznej w Mogilanach koło Krakowa (fot. J. Krupski)

Ryc. 23. Uczestnicy V Szkoły Kartograficznej w Borowicach koło Karpacza (fot. J. Krupski)

Temat następnej szkoły, zorganizowanej pod patronatem Komisji przez Krakowian w Koninkach koło Mszany Dolnej w maju 1988 roku – „Grafika kartograficzna” wprowadził uczestniczących w nich kartografów w często mało znane tajniki grafiki artystycznej, ujawnione przez dwóch artystów malarzy, wykładowców Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Z kolei główne

Ryc. 24. Uczestnicy VI Szkoły Kartograficznej w Rabce (fot. J. Krupski)

Ryc. 25. Uczestnicy VIII Szkoły Kartograficznej we Wrocławiu (fot. M. Chelmicki)

zasady grafiki jako instrumentu analizy zjawisk i prezentacji jej wyników wyłożył gość z Francji prof. Serge Bonin, kierownik Laboratoire Graphique w paryskiej Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales. Z kolei szczegóły nowoczesnego warsztatu reprodukcyjnego, przekaza-

Ryc. 26. Na sali wykładowej IX Szkoły Kartograficznej w Komorowie (fot. K. Kossobudzki)

zane przez wykładowców z Instytutu Poligrafii Politechniki Warszawskiej, dobrze poznali uczestnicy V Szkoły Kartograficznej, ponownie zorganizowanej wysiłkiem ośrodka wrocławskiego tym razem w Borowicach koło Karpacza w marcu 1989 roku (ryc. 23).

Pierwszy cykl wykładów szkół kartograficznych, prowadzący ich słuchaczy przez poszczególne etapy opracowywania i użytkowania map, zamknęła przygotowana przez krakowski zespół IV Szkoła Kartograficzna w Rabce na przełomie maja i czerwca 1990 roku, poświęcona percepcji i interpreta-

cji mapy (ryc. 24). Natomiast wielostronne spojrzenie na kluczowy w kartografii problem generalizacji umożliwiła 86 uczestnikom zorganizowana przez Wrocławian VII Szkoła Kartograficzna w Polanicy-Zdroju w marcu 1991 roku.

Po rezygnacji ośrodka krakowskiego ze współorganizowania szkół, kontynuował je – po rocznej przerwie – Zakład Kartografii Uniwersytetu Wrocławskiego. Wybrano przy tym bardzo aktualny temat kartograficznych baz danych w kartograficznym systemie informatycznym, któremu została poświęcona rekordowa pod względem frekwencji (125 uczestników) VIII Szkoła Kartograficzna we Wrocławiu we wrześniu 1993 roku (ryc. 25).

Ryc. 27. Uczestnicy IX Szkoły Kartograficznej w Komorowie koło Ostrowi Mazowieckiej (fot. M. Pawłowicz)

Następna IX Szkoła, w Komorowie koło Ostrowi Mazowieckiej w październiku 1994 roku, była pod kilkoma względami wyjątkowa. Zorganizowała ją bowiem pod egidą Komisji Katedra Kartografii Uniwersytetu Warszawskiego wspólnie z Zarządem Topograficznym Sztabu Generalnego WP, tematem zaś aż 22 wykładów (z których część miała raczej charakter referatów)

Ryc. 28. Fragment wystawy polskiej kartografii wojskowej z okazji IX Szkoły Kartograficznej
(*fol. K. Kossobudzki*)

Tab. 2. Szkoły kartograficzne

Nr	Data	Miejsce obrad	Liczba uczest- ników	Liczba wykładów (posterów)	Temat
I	11–15 II 1985	Karpacz	54	10	Gromadzenie i przetwarzanie informacji do celów kartografii
II	25–28 II 1986	Mogilany	54	10 (4)	Przetwarzanie przestrzeni geograficznej na kartograficzną
III	2–6 III 1987	Karpacz	65	12 (8)	Metodyka przedstawiania danych w kartografii
IV	4–10 V 1988	Koninki	92	15 (8)	Grafika kartograficzna
V	6–11 III 1989	Borowice	100	19 (9)	Technologiczne procesy opracowywania map
VI	29 V–1 VI 1990	Rabka	93	15 (2)	Percepcja i interpretacja mapy
VII	3–8 III 1991	Polanica-Zdrój	86	14 (9)	Generalizacja kartograficzna
VIII	18–20 IX 1993	Wrocław	125	16 (8)	Baza danych w kartograficznym systemie informatycznym
IX	10–14 X 1994	Komorowo	120	22	Polska kartografia map topograficznych
X	22–25 III 2000	Wrocław	105	19	Główne problemy współczesnej kartografii: Złożoność – modelowanie – technologia

były polskie – cywilne i wojskowe – mapy topograficzne (ryc. 26, 27). Dodatkową atrakcją było tu zwiedzenie wojskowego ośrodka kartograficzno-geodezyjnego, w którym także zakwaterowano, a raczej skoszarowano uczestników oraz duża doskonale zaaranżowana i zaopatrzona w drukowany katalog wystawa dorobku polskiej kartografii wojskowej po 1918 roku (ryc. 28).

Ryc. 29. Materiały trzech szkół kartograficznych: I (Karpacz 1985), V (Borowice 1989) i IX (Komorowo 1994)

Okazało się, że na następną, ostatnią już przygotowaną przy udziale Komisji Kartograficznej szkołę przyszło czekać pięć i pół roku, bowiem takiej przerwy potrzebował ośrodek wrocławski, aby powrócić do realizacji własnej inicjatywy sprzed kilkunastu lat i zorganizować bardzo udaną, jubileuszową X Szkołę na temat głównych problemów współczesnej kartografii, za jakie uznano „złożoność, modelowanie i technologię”. Zamknęła ona 32-letni (od konferencji lubelskiej w 1968 r.) okres ogólnopolskich imprez Komisji, jako że odbyła się zaledwie kilka dni przed uchwałą Zarządu Głównego PTG o powołaniu Oddziału Kartograficznego.

W kilku szkołach, których chronologiczne zestawienie z podstawowymi danymi liczbowymi zawiera tablica 2, uczestniczyli jako wykładowcy również kartografowie z zagranicy, w tym prof. Serge Bonin z Paryża aż w czterech szkołach (IV, V, VI i VII).

Warto tu przypomnieć, że oprócz wykładów odbywały się w ramach szkół także pożyteczne zajęcia praktyczne (np. grawerowanie na folii, testowanie znaków) i pokazy sprzętu oraz że organizatorom udawało się przygotować materiały pomocnicze w postaci streszczeń, a dwukrotnie nawet pełnych tekstów wykładów (ryc. 29). Podobnie jak w przypadku pokłosia konferencji, kompletne zestawienie treści tych materiałów zawiera załącznik 3⁶.

6. Polski Przegląd Kartograficzny

Niewątpliwie najbardziej liczącym się osiągnięciem Komisji było rozpoczęte w 1969 roku i do dziś kontynuowane wydawanie wspólnie z Państwowym Przedsiębiorstwem Wydawnictw Kartograficznych (od początku 1992 roku Polskim Przedsiębiorstwem Wydawnictw Kartograficznych im. Eugeniusza Romera, S.A.) kwartalnika fachowego, jakim jest nasz „Polski Prze-

⁶ W załączniku tym w przypadku X Szkoły we Wrocławiu uwzględniono tylko streszczenia wykładów, gdyż ich pełne teksty ukazały się dopiero w końcu 2000 roku, a więc już za czasów Oddziału Kartograficznego, jako pierwszy tom wydawanej oddział serii „Główne problemy współczesnej kartografii”.

gląd Kartograficzny”, nawiązujący nazwą do identycznie zatytułowanego czasopisma wydawanego w okresie międzywojennym we Lwowie. Tamten „Przegląd”, powołany i redagowany przez znanego twórcę polskiej nowoczesnej kartografii szkolnej i organizatora rodzimej produkcji kartograficznej prof. Eugeniusza Romera, wychodził także jako kwartalnik, ale z różną regularnością w latach 1923–1934, a w jego 12 rocznikach ukazało się prawie 90 często bardzo wartościowych artykułów oraz ponad 750 recenzji, głównie autorstwa Józefa Wąsowicza, późniejszego profesora Uniwersytetu Wrocławskiego. Publikowanie tego jedynego wówczas w świecie wyłącznie kartograficznego czasopisma naukowego zostało wstrzymane z powodu wywołanych kryzysem trudności finansowych wydającej go znanej firmy Książnica-Atlas; miało się ono odrodzić, ale już w zupełnie innej sytuacji, dopiero po trzydziestu pięciu latach.

Impulsem do rozpoczęcia w 1965 roku zabiegów o ponowne powołanie w Polsce odrębnego czasopisma poświęconego kartografii było znaczne ożywienie działalności kartograficznej na wielu polach, m.in. przystąpienie Polski do Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej oraz zorganizowanie Sekcji Kartograficznej w Polskim Towarzystwie Geograficznym. Właśnie w Zarządzie Sekcji Kartograficznej Oddziału Warszawskiego PTG na początku 1965 roku zrodził się pomysł podjęcia starań o powołanie czasopisma poświęconego kartografii geograficznej, przy czym była to osobista inicjatywa przewodniczącego sekcji dr. Wiesława Kaprowskiego. Doprowadził on do podjęcia odpowiedniej uchwały na zebraniu sekcji, uzyskał aprobatę władz Towarzystwa oraz przeprowadził wstępne rozmowy z dyrektcją monopolisty na rynku kartografii ogólnoużytkowej, Państwowego Przedsiębiorstwa Wydawnictw Kartograficznych. Tu należy przypomnieć, że prywatną rozmowę z dyrektorem PPWK mgr. inż. Janem Rzędowskim na temat utworzenia w Polsce czasopisma kartograficznego przeprowadził wcześniej doc. Bogodar Winid z Instytutu Geograficznego Uniwersytetu Warszawskiego, uzyskując obietnicę przychylnego stanowiska dyrektcji PPWK w przypadku podjęcia takiej inicjatywy.

Dyrektor dotrzymał obietnicy i już w lipcu 1965 roku doszło do zawarcia wstępnego porozumienia o wspólnym wydawaniu i finansowaniu przez PTG i PPWK periodyku, który miałby tytuł „Przegląd Kartograficzny” (przez analogię do pokrewnego „Przeglądu Geodezyjnego” i „Przeglądu Geograficznego”). Jeszcze w tym samym miesiącu uzyskano aprobatę doradczego Komitetu do Spraw Kartografii Ogólnej przy Prezesie GUGiK, który zaakceptował także roboczy skład Komitetu Redakcyjnego z uczniem Eugeniusza Romera profesorem Franciszkiem Uhorczakiem z UMCS jako redaktorem naczelnym. Przede wszystkim jednak PTG i PPWK wystosowały pismo do wszechwładnego wówczas Głównego Urzędu Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk z prośbą o zezwolenie na wspólne wydawanie kwartalnika, motywując potrzebę jego zaistnienia nie tylko korzyściami naukowymi, aktywizacją środowiska kartograficznego i podnoszeniem kultury kartograficznej, ale także wskazując na możliwość „podjęcia polemiki z antypolską propagandą kartograficzną, prowadzoną przez wielu wydawców zachodnich, szczególnie z RFN”. Jednak w sytuacji, gdy w trosce o bezpieczeństwo kraju konieczne było utajnienie przed obywatelami wszystkich map topograficznych (z wyjątkiem ich surogatów) i większości tematycznych oraz irracjonalne deformowanie planów miast i map turystycznych, publikowanie periodyku z tej dziedziny funkcjonariusze Urzędu Kontroli uznali za zbyt ryzykowne, a może i niebezpieczne, wydali zatem decyzję odmowną, podając jako argument słabe umotywowanie wniosku. Na taką odpowiedź wpłynęła podobno również negatywna opinia wystawiona wnioskodawcom przez ówczesnego dyrektora Instytutu Geografii PAN prof. Stanisława Leszczyckiego.

Odmowa cenzury spowodowała odroczenie na ponad dwa lata starań polskich kartografów o własne czasopismo, a tym samym pozostawało im publikowanie – tak jak dotychczas – artykułów i recenzji z tej dziedziny w innych periodykach, głównie geodezyjnych i geograficznych. Szybko okazało się jednak, że taka sytuacja staje się coraz bardziej uciążliwa i bardzo dla naszej kartografii niekorzystna. Wzrost aktywności poszczególnych ośrodków uniwersytec-

kich, powstanie Komisji Kartograficznej PTG, włączenie się do prac Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej – to tylko niektóre argumenty, które przemawiały za wznowieniem starań o powołanie w Polsce fachowego czasopisma kartograficznego.

Z ponowną inicjatywą podjęcia takich starań wystąpił kierownik Redakcji Map Szkolnych PPWK mgr Henryk Górski, który w połowie listopada 1967 r. zaproponował zwołanie w tej sprawie specjalnej narady zainteresowanych stron. Na zorganizowanym w grudniu spotkaniu z udziałem przedstawicieli GUGiK, PTG, PPWK i Służby Topograficznej WP postanowiono jeszcze raz wystąpić o zezwolenie na wydawanie „Przeglądu Kartograficznego”. Przedtem jednak przeprowadzono szczegółową analizę zawartości wszystkich krajowych czasopism o pokrewnej tematyce pod kątem występowania w nich materiałów kartograficznych i stopnia ich rozproszenia oraz przedstawiono profil przyszłego periodyku. Dokonana analiza potwierdziła stały wzrost liczby polskich publikacji na tematy kartograficzne przy jednoczesnym coraz większym ich rozproszeniu w różnych czasopismach, nie tylko geodezyjnych i geograficznych⁷. Zwrócono także uwagę na stosunkowo silną pozycję polskiej kartografii w czasopiśmiennictwie światowym, znajdującą odzwierciedlenie we wspomnianej już międzynarodowej bibliografii literatury kartograficznej „Bibliotheca Cartographica”, w której tomach za lata 1963–1967 publikacje w języku polskim znalazły się na piątym miejscu, stanowiąc prawie 6% uwzględnionych tam pozycji.

Powyższe dane, zestawione w formie tabel, zostały dołączone do obszernego memoriału, w którym PTG i PPWK wystąpiły wspólnie o zezwolenie na wydawanie fachowego kwartalnika kartograficznego. Dobrze umotywowane argumenty, a szczególnie dołączona dokumentacja oraz osobiste starania znanego nam już mgr. inż. Tadeusza Michalskiego z GUGiK, przyczyniły się tym razem do uzyskania we wrześniu 1968 roku upragnionej zgody (ryc. 30) i pozwoliły na rozpoczęcie intensywnych prac przygotowawczych.

Przed wszystkim natychmiast po uzyskaniu z Urzędu Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk przyrzeczenia o pozytywnym załatwieniu sprawy, już w czerwcu zwołano zebranie konstytucyjne Komitetu Redakcyjnego „Przeglądu”, któremu przewodniczył prof. Franciszek Uhorczak. W wyniku dyskusji ustalono wówczas ostateczny nakład, objętość i format kwartalnika, zdecydowano że będzie to periodyk o profilu kartograficzno-geograficznym, z mniejszym uwzględnianiem problematyki topograficznej i technologicznej, reprezentowanej w czasopismach kartograficzno-geodezyjnych. Ustalono również obowiązującą z niewielkimi zmianami do dziś strukturę działową periodyku.

Na wniosek prof. Stanisława Pietkiewicza z Katedry Kartografii UW postanowiono także zmienić tytuł kwartalnika na „Polski Przegląd Kartograficzny”, nawiązując w ten sposób do naszych chlubnych tradycji na polu czasopiśmiennictwa kartograficznego. Takie „przejęcie” przedwojennego tytułu usprawiedliwiała okoliczność, że współwydawca nowego „Przeglądu” był niejako spadkobiercą lwowskiej Książnicy-Atlas, przeniesionej po wojnie do Wrocławia i przekształconej w 1955 r. w Wydział Produkcyjny PPWK. Wymownym symbolem tej ciągłości była ponadto osoba naczelnego redaktora nowego czasopisma prof. F. Uhorczaka, który przed wojną współpracował z prof. E. Romerem i publikował w jego „Przeglądzie”. Przywracając zasłużony tytuł nie zdobyliśmy się jednak na decyzję kontynuowania numeracji jego roczników, jak to kilka lat po wojnie uczynił pokrewny „Przegląd Geodezyjny”⁸.

Omówione tu szczegółowiej zebranie dało początek serii odbywających się co kilka tygodni spotkań Komitetu, w czasie których przedyskutowano i ustalono wszystkie szczegóły orga-

⁷ Okazało się m.in. że tylko w 1967 roku 102 stwierdzone publikacje z zakresu kartografii zostały zamieszczone aż w 32 periodykach, z których tylko 6 miało profil pokrewny lub zbliżony do kartograficznego; np. artykuł o mapach topoklimatycznych znalazł się w „Wiadomościach Uzdrawiskowych” a o atlasach biblijnych w „Rocznikach Kanonicznych”!

⁸ Rozpoczynając wówczas od rocznika 13 obecnie mielibyśmy już rocznik 53, a tym samym bezkonkurencyjne najstarsze i najdłużej ukazujące się czasopismo kartograficzne. Poza tym nie byłoby potrzeby zaznaczania, że np. prof. Uhorczak o metodzie izarytmicznej pisał w 8 roczniku „Przeglądu” lwowskiego, a o kryteriach wszechstronnej klasyfikacji map także w 8 roczniku (tomie) „Przeglądu”, ale warszawskiego.

nizacyjne i techniczne, dotyczące redagowania, wydawania i dystrybucji kwartalnika. Zostało także zawarte formalne porozumienie (18 listopada 1968 r.) między PTG i PPWK w sprawie wspólnego wydawania „Polskiego Przeglądu Kartograficznego” oraz uzgodniono i zatwierdzono szczegółowe regulaminy określające tok pracy oraz zakres obowiązków 4-osobowej Re-

14. IX. 8.
Warszawa, dnia 196 r.
ul. Mysia 3
Tel. centrala 28-32-61

PREZES
GŁÓWNEGO URZĘDU KONTROLI
PRASY, PUBLIKACJI I WIDOWISK
GP-II- / 266 / 68.

D E C Y Z J A

Na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 3 dekretu z dnia 5 lipca 1946 r. o utworzeniu Głównego Urzędu Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk (Dz. U. Nr 34, poz. 210, zm.: 1948 r. Nr 36, poz. 257; 1952 r. Nr 19, poz. 114; 1953 r. Nr 49, poz. 239), Główny Urząd Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk po rozpatrzeniu wniosku Polskiego Towarzystwa Geograficznego z dnia 6.II.68 r. Znak : 196/68 w sprawie uzyskania zezwolenia

z e z w a l a

Polskiemu Towarzystwu Geograficznemu i Państwowemu Przedsiębiorstwu Wydawnictw Kartograficznych na wydawanie kwartalnika pt. "POLSKI PRZEGLĄD KARTOGRAFICZNY" w nakładzie 1.000 egz., objętości 2-3 ark.wyd., formatu B-5.

Zezwolenie ważne jest **aż do odwołania.**

Decyzja niniejsza jest ostateczna.

Państwowe Przedsiębiorstwo
Wydawnictw Kartograficznych
W a r s z a w a .
ul.Solec 18.

PREZES
/-/ Józef Siemek

Za zgodność :
st.rada
/ Zofia Padwioz /

IGO. 397 - 10.000.

Ryc. 30. Zezwolenie Głównego Urzędu Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk na wydawanie „Polskiego Przeglądu Kartograficznego”

dakcji i 12-osobowego Komitetu Redakcyjnego (przemianowanego w 1983 r. na Radę Redakcyjną). Sporo czasu zajęło uzgodnienie i ostateczne zatwierdzenie formy edytorskiej czasopisma, którą zaprojektował zmarły niedawno mgr Janusz Sitek z Redakcji Książek PPWK, zajmujący się do 2001 r. technicznym redagowaniem „Przeglądu”. Szczególnie gorącą dyskusję wy-

wołała sprawa kompozycji, treści i kolorystyki okładki, zaprojektowanej przez grafika Marię Szymkiewicz. Przyjęto coroczną zmianę barwy okładki, wzorując się na australijskim czasopiśmie „Cartography” i amerykańskim „Surveying and Mapping”. Z dużym zaangażowaniem dobierano wówczas materiał do pierwszego numeru, żarliwie dyskutowano nad każdą jego pozycją, by wreszcie na VIII posiedzeniu Komitetu Redakcyjnego 10 maja 1969 roku otrzymać do rąk przyniesione prosto z pobliskiej drukarni jego pierwsze egzemplarze (ryc. 31).

Ryc. 31. Pierwszy numer powojennego „Przeglądu” wydrukowany w maju 1969 roku

Było to niewątpliwie wydarzenie, które bez przesady można zaliczyć do donioślejszych w powojennych dziejach naszej kartografii. Oto przed teoretykami, dydaktykami, praktykami, wreszcie miłośnikami kartografii w Polsce otworzyła się duża szansa systematycznej wymiany myśli, informacji i doświadczeń we własnym, ze względnie dużą częstotliwością ukazującym się periodyku. Dołączyliśmy do jakże nielicznej grupy krajów, mających własne samodzielne czasopisma kartograficzne, stając się wówczas jedynym posiadaczem takiego czasopisma wśród tak zwanych państw socjalistycznych.

Bezpośrednio redagowaniem i wydawaniem kwartalnika zajmuje się od początku 4-osobowy zespół redakcyjny. Na jego czele aż do śmierci stał prof. F. Uhorczak, który z dużym zaangażowaniem wywiązywał się z tego obowiązku, wnikliwie oceniając wpływające do redakcji artykuły, notatki i recenzje (ryc. 32). Na początku przyjeżdżał na prawie każde zebranie redakcji i komitetu redakcyjnego. Jednak w drugiej połowie lat siedemdziesiątych stan zdrowia i siły nie pozwalały mu na osobisty udział w tych posiedzeniach. Od tej pory jeden z redaktorów jeździł co kwartał

na kilkugodzinne spotkania z profesorem, aby przedyskutować jego szczegółowe uwagi do przygotowywanego właśnie numeru. Po śmierci prof. Franciszka Uhorczaka redaktorem naczelnym został dyrektor PPWK mgr inż. Jan Rzędowski, a po jego przejściu na emeryturę w 1985 roku mgr Jerzy Ostrowski. Od 1996 r. redaktorem naczelnym jest prof. Jacek Pasławski z Katedry Kartografii UW, dokąd również przeniosła się, mieszcząca się przedtem w PPWK, redakcja kwartalnika, co znacznie usprawniło jej pracę.

Nad poziomem czasopisma czuwał ponadto kilkunastoosobowy Komitet Redakcyjny, skupiający czołowych polskich kartografów i przedstawicieli związanych z kartografią instytucji, któremu do 1978 roku także przewodniczył prof. Franciszek Uhorczak, a po nim prof. Bogodar Winid, w tym czasie kierownik Katedry Kartografii UW. W 1982 roku ten głównie doradczy zespół został przemianowany, zgodnie z jego rzeczywistą funkcją, na Radę Redakcyjną, której odbywającym się raz w roku posiedzeniom do 1998 roku przewodniczył sprawnie prof. Jerzy Kondracki, a po jego śmierci funkcję tę przejął prof. Władysław Pawlak. Wykaz członków Redakcji, Komitetu i Radu Redakcyjnej w okresie, gdy „Przegląd” był firmowany przez Komisję Kartograficzną PTG, tj. do końca 2000 roku, zawiera załącznik 5.

Dzięki współpracy z prof. Franciszkiem Uhorczakiem i wysiłkowi całego zespołu redakcyjnego, w którym dużą rolę przez wiele lat odgrywał mgr Janusz Sitek, bardzo dbający o językową poprawność tekstów, a także staraniom dyrekcji PPWK, mającej zawsze w redakcji swoje-

go przedstawiciela, zarówno merytoryczny, jak i edytorski poziom „Przeglądu” był od samego początku względnie wysoki, co stwierdzili zarówno krajowi czytelnicy, jak i znani kartografowie za granicą m.in. prof. K.A. Saliszczew (K.A. Salichtchev 1979).

Układ kwartalnika, wzorowany częściowo na niemieckim czasopiśmie „Kartographische Nachrichten”, pozostał w zasadzie od pierwszego tomu bez istotnych zmian. Na każdy numer składają się artykuły i notatki (przebiegiem po 3 lub 4), recenzje atlasów, map, podręczników, katalogów itp., nowości wydawnicze – osobno mapy i atlasy, osobno piśmiennictwo kartograficzne, w tym artykuły w dostępnych czasopismach zagranicznych, wreszcie obszerny dział sprawozdań z wyodrębnieniem kronik krajowej i zagranicznej, w którym skrupulatnie odnotowywane są wydarzenia w naszym życiu kartograficznym. Między innymi były to systematycznie publikowane coroczne sprawozdania z działalności Komisji Kartograficznej oraz dość szczegółowe relacje z wszystkich organizowanych przez nią lub przy jej współudziale imprez. Łącznie w 31 tomach „Przeglądu” bibliografia publikacji poświęconych pracom Komisji liczy 160 pozycji, stanowiących prawie kompletną kronikę jej dokonań. Liczby ilustrujące zawartość poszczególnych działów kwartalnika w trzech kolejnych dziesięcioleciach jego „komisyjnego” okresu zestawiono w tabeli 3.

Ryc. 32. Redaktor naczelny prof. F. Uhorcak omawia z redaktorem J. Ostrowskim przywiezione z Lublina materiały w czasie przerwy w uroczystościach 25-lecia PPWK

Tab. 3. Struktura działowa „Polskiego Przeglądu Kartograficznego” w latach 1969–1998*

Rodzaj publikacji	1969–1978	1979–1988	1989–1998	Razem
Artykuły i notatki	129	226	199	554
Recenzje	132	131	142	405
Nowości wydawnicze:				
Mapy i atlasy	880	1457	2837	5174
Piśmiennictwo	2230	2975	3651	8860
Sprawozdania	319	302	324	945
Inne**	34	31	14	79

* Według liczby pozycji lub odnotowanych publikacji w dziale Nowości

** Przedmowy, listy, polemiki, bibliografie retrospektywne, komunikaty

Na swoich łamach „Przegląd” gościł do 2000 roku 347 autorów, wśród których było 24 kartografów zagranicznych. Egzystencja kwartalnika opierała się jednak głównie na zaangażowaniu kilkunastu wiernych współpracowników i samego zespołu redakcyjnego, choć – trzeba przyznać – w latach dziewięćdziesiątych dał się zauważyć pocieszający napływ nowych nazwisk.

Profil tematyczny kwartalnika, ukierunkowany głównie na problemy teoretyczne i metodyczne, historię dyscypliny i kartografię tematyczną, dobrze odzwierciedlają opublikowane trzy

bibliografie jego zawartości (ryc. 33), a szczegółową analizę udziału poszczególnych tematów, specyfiki każdego z działów i aktywności autorów dla pierwszych dziesięciu tomów przeprowadził najpierw J. Ostrowski (1979b), a w odniesieniu do interesujących nas tu wszystkich trzydziestu tomów dokonali tego R. Zielonka i M. Sirko (1999), nie ma zatem potrzeby powtarzania zamieszczonych tam informacji.

Ryc. 33. Bibliografie zawartości tomów 1–20, 21–30 i 31–40 „Polskiego Przeglądu Kartograficznego”

Należy tu przypomnieć, że nawiązujące do tradycji romerowskich czasopismo upamiętniło setną rocznicę urodzin Eugeniusza Romera ogłaszając wspólnie z Komisją Kartograficzną rok 1971 Rokiem Romerowskim i publikując w trzecim tomie serię artykułów poświęconych dorobkowi i zasługom tego wybitnego kartografa. Ponadto z okazji 10-lecia „Przeglądu” prof. Bogodan Winid zorganizował w Warszawie pierwszą międzynarodową konferencję redaktorów czasopism kartograficznych. Impreza ta, zwołana pod hasłem „Rola czasopiśmiennictwa kartograficznego w dobie rewolucji naukowo-technicznej” odbyła się w kwietniu 1979 roku z udziałem dziesięciu gości zagranicznych, reprezentujących czołowe światowe czasopisma kartograficzne, a jej pokłosiem był specjalny numer „Przeglądu” (T. 11, 1979, nr 4) z pełnymi tekstami wygłoszonych na niej referatów.

Numery specjalne pojawiły się w „Polskim Przeglądzie Kartograficznym” przed 2000 rokiem jeszcze trzykrotnie. Były to nr 3 tomu 8 (1976) poświęcony całkowicie Państwowemu Przedsiębiorstwu Wydawnictw Kartograficznych z okazji jubileuszu jego 25-lecia, nr 1 tomu 15 (1983) wypełniony wyłącznie materiałami i sprawozdaniami z XI Międzynarodowej Konferencji w Warszawie oraz nr 4 tomu 20 (1988), będący w całości bibliografią zawartości tomów 1–20; dwie dalsze bibliografie – w 1998 i 2009 r. ukazały się jako suplementy do tomów zamykających oba dziesięciolecia.

Należy w tym miejscu podkreślić, że fakt posiadania przez polskich kartografów własnego czasopisma fachowego, czego zazdroszą nam bardziej zaawansowane w tej dziedzinie kraje, jest niezaprzeczalną zasługą jego współwydawców, a zwłaszcza ponoszącego przez wiele lat większą część kosztów Państwowego (od 1992 r. Polskiego) Przedsiębiorstwa Wydawnictw Kartograficznych, którego kierownictwo z godnym uznania zrozumieniem również w nowych warunkach ekonomicznych kontynuowało jego współfinansowanie; co więcej – od początku 1992 r. przekazywało prawie cały nakład do wyłącznej dyspozycji PTG.

7. Współpraca Komisji z innymi polskimi instytucjami i organizacjami

Większość swoich dokonań Komisja Kartograficzna PTG zawdzięczała współpracy z różnymi instytucjami i pokrewnymi organizacjami. Przede wszystkim, jak już zaznaczono, działalność sekcji w oddziałach PTG była ściśle związana z miejscowymi katedrami lub zakładami

Ryc. 34. Materiały konferencji kartograficznych w Bydgoszczy (1979), Lublinie (1980) i Jaworzu koło Bielska-Białej (1986) zorganizowanych z udziałem Komisji Kartograficznej PTG

kartografii uniwersytetów. Na zespoły tych placówek uczelnianych spadała także większość obowiązków związanych z przygotowywaniem ogólnopolskich konferencji i szkół kartograficznych. Wspólnie z niektórymi zakładami kartografii były również organizowane wspomniane już różne sesje okolicznościowe, a także ogólnokrajowe seminaria poświęcone wybranym problemom organizacyjnym lub metodycznym. Tak więc zakłady kartografii UW i UMCS zorganizowały w lutym w Warszawie i w listopadzie 1974 roku w Lublinie ważne dwuczęściowe seminarium poświęcone kształceniu kartografów na uniwersytetach, a bardzo wówczas prężny Zakład Kartografii UMCS przygotował wspólnie z Komisją dwa seminaria – na temat metody izarytmicznej (w listopadzie 1974 r.) oraz klasyfikacji i przechowywania map (w listopadzie 1976 r.). Komisja w osobach członków jej zarządu wzięła także udział w zorganizowaniu interesującej sesji kartograficznej pod hasłem „Współczesne tendencje rozwoju kartografii” w ramach obrad 43 Ogólnopolskiego Zjazdu PTG w Lublinie we wrześniu 1994 roku, a na towarzyszącej temu zjazdowi dużej wystawie prac lubelskiego ośrodka geograficznego zwracały uwagę liczne opracowania powstałe w Zakładzie Kartografii UMCS

Od samego początku trwała współpraca Komisji z Państwowym (od 1992 r. Polskim) Przedsiębiorstwem Wydawnictw Kartograficznych, które poza współwydawaniem „Polskiego Przeglądu Kartograficznego” brało udział w organizacji prawie połowy ogólnopolskich konferencji kartograficznych i to nie tylko odbywających się w Warszawie, lecz również we Wrocławiu, gdzie mieścił się Wydział Produkcyjny, a później Oddział PPWK.

Ważna i cenna była wieloletnia współpraca z Głównym Urzędem Geodezji i Kartografii, oraz zastępującym go w latach 1987–1996 Departamentem Geodezji, Kartografii i Gospodarki Gruntami (później Departamentem Katastru, Geodezji i Kartografii) w Ministerstwie Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa. Urzędy te przede wszystkim patronowały czterem kolejnym ogólnopolskim konferencjom z cyklu „Stan i perspektywy rozwoju polskiej kartografii”, do któ-

rych wniosły także istotny wkład merytoryczny i finansowy, m.in. publikując ich materiały. Komisja Kartograficzna ze swojej strony występowała kilkakrotnie do GUGiK, a później departamentu w MGPIB z inicjatywami lub interwencjami w sprawach istotnych dla środowiska. Tu należy przypomnieć jej zabiegi o właściwe kształtowanie stawek w wydawanych przez GUGiK cennikach na kartograficzne opracowania autorskie i redakcyjne, wieloletnie starania o należyte

Tab. 4. Ogólnopolskie konferencje szkoleniowe i seminaria kartograficzne

Lp.	Data	Miejsce	Liczba uczestników	Liczba referatów	Temat
1	5–6 V 1972	Lublin	70	7	Nowoczesne techniki przetwarzania informacji w kartografii
2	14–15 X 1972	Gdynia	40	6	Kartografia morska
3	9–II 1974	Warszawa	26	4	Kształcenie kartografów na uniwersytetach – część I
4	22 XI 1974	Lublin	24	–	Kształcenie kartografów na uniwersytetach – część II
5	22–23 XI 1974	Lublin	64	6	Metoda izarytmiczna (izoplekowa)
6	12–13 XI 1976	Lublin	80	11	Klasyfikacja i przechowywanie map
7	3– 4 XI 1977	Warszawa	82	19	Problemy redakcyjne wielko- i średnioskalowych map tematycznych
8	14–15 XI 1977	Wrocław	65	20	Kartografia w nauczaniu początkowym geografii w szkole 10-letniej
9	5–6 X 1979	Bydgoszcz	130	24	Kartografia turystyczna
10	28–30 IV 1980	Piotrków Trybunalski	82	19	Stosowanie map poziomicowych, hipsometrycznych i krajobrazowych w praktyce szkolnej
11	28–30 XI 1980	Lublin	160	24	Automatyzacja procesów kartograficznych
12	17–18 X 1981	Wrocław	80	8	Wykorzystanie globusów w dydaktyce geografii
13	6 V 1983	Warszawa	40	9	Mapy dla niewidomych i niedowidzących
14	2–4 X 1986	Jaworze	190	20	Metodyka sporządzania i wydawania map

uwzględnienie problematyki kartograficznej w uchwalonej ostatecznie w maju 1989 roku ustawie „Prawo geodezyjno i kartograficzne”, wreszcie interwencje w sprawie uwzględnienia map jako podmiotów prawa autorskiego w nowej ustawie na ten temat.

Omówienie współpracy z pokrewnymi społecznymi organizacjami naukowymi i zawodowymi mi należy zacząć od przypomnienia kontaktów z innymi komisjami Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Zapoczątkowała je współpraca z Komisją Geografii Turystycznej nad omówioną wyżej próbą standaryzacji znaków na polskich mapach turystycznych oraz udział tej Komisji w organizacji III Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej w 1970 roku w Krakowie, poświęconej problemom kartografii turystycznej. Jeszcze więcej efektów przyniosła współpraca z Komisją Dydaktyki Geografii, z którą Komisja Kartograficzna zorganizowała kilka ważnych ogólnokrajowych imprez o charakterze seminariów. Pierwszą i największą było seminarium poświęcone miejscu kartografii w początkowym nauczaniu geografii w szkole 10-letniej, zorganizowane w listopadzie 1977 roku we Wrocławiu z udziałem także Instytutu Programów Szkolnych Ministerstwa Oświaty i Wychowania oraz miejscowego Wydziału Produkcyjnego PPWK⁹. Następnymi wspólnymi imprezami były seminarium na temat stosowania map poziomicowych,

⁹ Seminarium to upamiętniło się jako miejsce ostatniego, tydzień przed niespodziewaną śmiercią, publicznego wystąpienia prof. Lecha Ratajskiego, który żarliwie bronił polskiego nazewnictwa geograficznego w naszych podręcznikach, atlasach i na mapach szkolnych.

hipsometrycznych i krajobrazowych w praktyce szkolnej w kwietniu 1980 roku w Piotrkowie Trybunalskim oraz wspomniana już konferencja poświęcona wykorzystaniu globusów w dydaktyce geografii w październiku 1981 roku we Wrocławiu. Ponadto obie komisje wspólnie przygotowały otwarte zebranie dyskusyjne przy okazji XXIX Ogólnopolskiego Zjazdu PTG w czerwcu 1978 roku w Poznaniu, poświęcone nowemu atlasowi Polski dla szkół średnich.

Wkrótce po utworzeniu, jeszcze w ramach sekcji Oddziału Warszawskiego PTG, geografo-wie kartografowie nawiązali współpracę z Sekcją Kartograficzną Stowarzyszenia Geodetów Polskich, kontynuowaną później przez wiele lat przez Komisję Kartograficzną, do której później dołączyła jeszcze Sekcja Fotogrametrii i Kartografii Komitetu Geodezji PAN. Współpracę z tymi zespołami próbowano usprawnić i sformalizować poprzez utworzenie Zespołu Porozumiewawczego Kartografów. Z inicjatywy doc. Lecha Ratajskiego w styczniu 1973 roku Komisja rozesała w tej sprawie specjalne memorandum, a po zebraniu opinii i uwag zwołano specjalne zebranie w Warszawie w marcu tegoż roku z udziałem przedstawicieli działających w kraju sekcji i komisji, GUGiK, IGiK, PPWK, Zarządu Topograficznego WP i czterech uczelnianych zakładów kartografii. Po długiej dyskusji przyjęto na tym zebraniu rezolucję o potrzebie powołania Zespołu Porozumiewawczego. Ustalono jego ramowy skład oraz zasugerowano, aby taki zespół był organizacyjnie związany z Komitetem do Spraw Kartografii Ogólnej przy Prezesie GUGiK, a jego działalność była finansowana przez ten Komitet. Właśnie o tę ostatnią sprawę – podległość i finansowanie prac Zespołu Porozumiewawczego rozbiła się inicjatywa Komisji i nadal ograniczono się do luźnych, nieformalnych kontaktów.

Do idei ściślejszej współpracy powrócono po prawie trzech latach, zwołując w Warszawie w grudniu 1976 roku – także z inicjatywy Komisji, kameralne spotkanie z udziałem jej przewodniczącego i wiceprzewodniczącej oraz przewodniczących Sekcji Kartograficznej SGP i Sekcji Fotogrametrii i Kartografii Komitetu Geodezji PAN. Podjęto na nim zwięzłą uchwałę, przewidującą wspólne posiedzenia zarządów tych organizacji w celu uzgodnienia wspólnych akcji i imprez, organizowanie wspólnych konferencji i seminariów, wzajemną informację o imprezach organizowanych przez poszczególne zespoły oraz współpracę w dziedzinie kontaktów międzynarodowych. Tym razem oparte na takich decyzjach porozumienie owocowało przez prawie 10 lat, dopóki działali jego sygnatariusze, dość systematycznymi kontaktami, a przede wszystkim włączeniem się Komisji Kartograficznej do współorganizacji kilku ważnych imprez, zainicjowanych przez dwie pozostałe organizacje.

Pierwszą taką wspólną imprezą było bardzo pożyteczne dla wszystkich 82 uczestników dwudniowe seminarium na temat „Problemy redakcyjne wielko- i średnioskalowych map tematycznych”, które odbyło się w listopadzie 1977 roku w Warszawie. Komisja Kartograficzna uczestniczyła także w przygotowaniu kilku konferencji i porad, których głównym organizatorem była Sekcja Kartograficzna SGP, m.in. w konferencji naukowo-technicznej w październiku 1979 roku w Bydgoszczy na temat kartografii turystycznej, w konferencji szkoleniowej w listopadzie 1980 roku w Lublinie na temat automatyzacji procesów kartograficznych oraz w przygotowanej z dużym rozmachem konferencji szkoleniowej w październiku 1986 roku w Jaworzu koło Białej, poświęconej metodyce sporządzania i wydawania map.

Komisja nawiązała także współpracę z Zespołem Historii Kartografii przy Instytucie Historii Nauki, Oświaty i Techniki (obecnie Historii Nauki) PAN organizując wspólnie II Ogólnopolską Konferencję Historyków Kartografii w Warszawie w listopadzie 1976 roku oraz uczestnicząc – poprzez Sekcję Kartografii i Fotointerpretacji Oddziału Krakowskiego PTG – w organizowaniu III Konferencji i towarzyszącej jej wystawy w Krakowie w październiku 1977 roku.

Należy wreszcie wspomnieć o epizodycznej współpracy z Polskim Związkiem Niewidomych. Wspólnie z jego zarządem Komisja Kartograficzna zorganizowała w maju 1983 roku w Warszawie bardzo udane seminarium na temat map dla niewidomych i niedowidzących, którego wynikiem było m.in. przyspieszenie krajowej produkcji tych ważnych pomocy dydaktycznych.

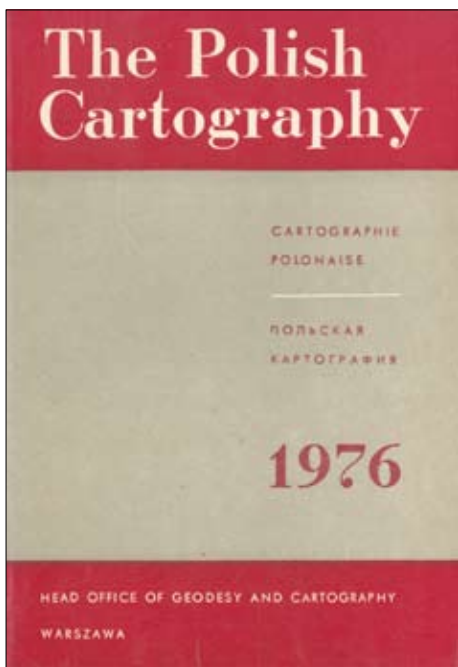
Podstawowe dane o ogólnopolskich konferencjach szkoleniowych i seminariach, zorganizowanych przy współudziale Komisji Kartograficznej, zawiera tabela 4. Po większości tych wspólnych imprez zostały opublikowane wartościowe zbiory tekstów referatów lub ich streszczeń (ryc. 34), których bibliografia stanowi treść załącznika 4.

8. Udział Komisji w międzynarodowym życiu kartograficznym

Jak już zaznaczono na samym początku, jednym z motywów powołania Sekcji Kartograficznej w Warszawie, a wkrótce potem Komisji Kartograficznej PTG, była potrzeba zorganizowanej współpracy z Międzynarodową Asocjacją Kartograficzną, do której Polska została przyjęta w 1964 roku. Oficjalnie, co prawda, nasz kraj w tej organizacji reprezentuje resortowy Instytut Geodezji i Kartografii, lecz zakres działalności Asocjacji i w związku z tym zadania stawiane kartografom poszczególnych państw członkowskich daleko wykraczały poza zainteresowania badawcze i możliwości kadrowe tego Instytutu.

Odnosiło się to szczególnie do prac zespołowych, prowadzonych przez wyspecjalizowane komisje MAK, m.in. w zakresie terminologii kartograficznej i kształcenia kartografów. Polski wkład do wielojęzycznego słownika terminów kartograficznych – to jak już powiedziano wyżej – zasługa działającej w latach 1969–1982 Podkomisji Terminologii Kartograficznej, a zestaw polskich opracowań w międzynarodowej bibliografii podręczników kartograficznych – krótkotrwałej Podkomisji Kształcenia Kartografów.

Największy jednak, choć nie tak skonkretyzowany w publikacjach, był wkład naszej Komisji w powstanie i wieloletnią działalność Komisji Przekazu Kartograficznego MAK. Prace tego zespołu, powołanego w październiku 1969 roku z inicjatywy czechosłowackiej, początkowo jako

Ryc. 35. Tom „The Polish Cartography” przygotowany na konferencję MAK w Moskwie

tzw. Grupa Robocza Informacji Kartograficznej, zostały bowiem ukierunkowane i zdominowane przez dwóch jego polskich członków – ówczesnego przewodniczącego zarządu Komisji Kartograficznej doc. Lecha Ratajskiego i sekretarza zarządu mgr. Jerzego Ostrowskiego. Z ich to inicjatywy Komisja Kartograficzna PTG zorganizowała we wrześniu 1971 roku w Warszawie posiedzenie tej grupy z udziałem ośmiu gości zagranicznych, a po jej przekształceniu w 1972 roku decyzją Zgromadzenia Ogólnego MAK w Ottawie na Komisję Przekazu Kartograficznego pod przewodnictwem doc. Lecha Ratajskiego – pierwsze posiedzenie tej Komisji we wrześniu 1973 roku w Warszawie, tym razem z udziałem dziewięciu jej członków z zagranicy.

Istotny wkład we współpracę polskiej kartografii z MAK ma Komisja Kartograficzna przez uczestniczenie w przygotowywaniu naszego udziału w odbywających się co dwa lata w różnych krajach międzynarodowych konferencjach kartograficznych oraz zwoływanych co cztery lata zgromadzeniach ogólnych tej organizacji. Przede wszystkim z inicjatywy zarządu Komisji i pod redakcją jej członków było przygotowywane i publikowane specjalne wydawnictwo w języku angielskim pt. „The Polish Cartography”, z artykułami reprezentującymi nasz dorobek na-

ukowy i osiągnięcia wydawnicze oraz obszerną częścią sprawozdawczo-bibliograficzną (ryc. 35). Cztery wydane dotychczas tomy zostały rozprowadzone wśród uczestników konferencji MAK w Moskwie (1976), Warszawie (1982), Morelii (1987) i Ottawie (1999). Członkowie Komisji byli ponadto autorami i redaktorami sześciu tzw. raportów narodowych, przygotowujących przez Polskę na kolejne zgromadzenia ogólne MAK.

Komisja Kartograficzna była także inspiratorem powołania specjalnego Komitetu Doradczego do spraw MAK, działającego ze zmienną aktywnością przy Instytucie Geodezji i Kartografii od zimy 1976 roku. Również w zarządzie Komisji powstał w listopadzie 1966 roku pomysł, który wkrótce przerodził się we wstępne konsultacje z GUGiK i władzami MAK, aby na XI Międzynarodową Konferencję Kartograficzną w 1982 roku zaprosić kartografów z całego świata do Warszawy.

Po uzyskaniu przychylniej opinii członków Komitetu Wykonawczego MAK Komisja Kartograficzna wspólnie z Instytutem Geograficznym UW wystąpiła z oficjalnym wnioskiem do prezesa GUGiK o podjęcie się przez Polskę zorganizowania konferencji. Trwające ponad półtora roku formalności zakończyły się ostateczną decyzją o powierzeniu nam tej prestiżowej międzynarodowej imprezy. Od chwili powołania w marcu 1979 roku Komitetu Organizacyjnego XI Międzynarodowej Konferencji Kartograficznej wchodzący w jego skład niektórzy członkowie Komisji Kartograficznej bardzo aktywnie włączyli się w jej przygotowanie. Spośród nich przede wszystkim sprawy

Ryc. 36. Polscy uczestnicy I Seminarium Francusko-Polskiego w Paryżu w czasie zwiedzania Oddziału Kartograficznego ORSTOM (fot. W. Jankowski)

związane z opracowaniem i wydaniem materiałów konferencyjnych – programów, streszczeń referatów i katalogów wystaw. Przez nich także został przygotowany projekt ramowego programu imprezy, a nawet jej emblemat. Konferencja odbyła się na przełomie lipca i sierpnia 1982 roku w Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie, a jej pomyślny przebieg, mimo anormalnych warunków stanu wojennego, był niewątpliwie dużym sukcesem polskiej kartografii, w czym istotny udział miała również Komisja Kartograficzna PTG.

Poza współpracą z MAK inne zagraniczne kontakty Komisji miały przez wiele lat raczej charakter epizodyczny i polegały głównie na organizowaniu zbiorowych wyjazdów polskich kartografów na konferencje i wystawy kartograficzne w krajach ościennych. Wyjazdy takie zorganizowano m.in. w 1966 r. na międzynarodową wystawę map szkolnych w Budapeszcie, w 1967 roku na III Międzynarodową Konferencję Kartograficzną w Amsterdamie i w 1970 roku na II Konferencję Kartograficzną NRD w Poczdamie. Wyraźne ożywienie nastąpiło dopiero w końcu lat osiemdziesiątych w związku ze wspomnianym już zapraszaniem zagranicznych wykładowców na nasze szkoły kartograficzne. Nawiązane przy tej okazji kontakty zaowocowały zorganizowaniem w 1992 roku w Paryżu pierwszego Seminarium francusko-polskiego na temat „Atlasy regionalne – koncepcja, realizacja, użytkowanie” (ryc. 36). Udział Komisji Kartograficznej w przygotowaniu tej udanej imprezy był nowym, interesującym doświadczeniem, a dla uczestniczących w niej dziewięciorga polskich kartografów okazją do poznania problematyki atlasów regionalnych w jednym ze światowych ośrodków ich produkcji oraz zaprezentowania za granicą naszych prac w tej dziedzinie. Niestety, z powodu problemów finansowych nie udało się zorganizować następnego seminarium, tym razem na terenie Polski.

9. Kontynuacja działalności w Oddziale Kartograficznym PTG

Jak już wiemy z początkowych rozdziałów, Komisja Kartograficzna z jej własnej inicjatywy została przekształcona w bardziej samodzielną i działającą według innych przepisów jednostkę – Oddział Kartograficzny Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Po przebrnięciu przez różne formalności organizacyjne Oddział zaczął praktycznie funkcjonować po uzyskaniu osobowości prawnej 3 lipca 2000 roku. Przy innej procedurze naboru członków (nie poprzez mianowania lecz indywidualne deklaracje) i większej samodzielności finansowej, merytoryczna działalność Oddziału jest w zasadzie kontynuacją wszystkich jej form, które zostały zainicjowane, a następnie przez wiele lat uprawiane w organizacyjnych ramach Komisji Kartograficznej.

Nie miejsce tu na omówienie, a tym bardziej ocenę, jak w szczegółach przedstawia się owa kontynuacja, będzie bowiem ku temu okazja w czasie zbliżającego się jubileuszu dziesięciolecia Oddziału. Warto jednak przypomnieć ją choćby w skrócie, zważywszy że aktywność i dotychczasowy dorobek Oddziału, wykorzystującego cenną „infrastrukturę” w postaci przejętego własnego kwartalnika oraz doświadczenia z lat 1966–2000, należą także do szeroko rozumianej spuścizny Komisji Kartograficznej.

Początkowo, rok po rejestracji, Oddział liczył 43 członków; obecnie ich liczba wzrosła do 63. Spotykają się, tak samo jak niegdyś członkowie Komisji, na zebraniach organizowanych przy okazji konferencji i szkół kartograficznych, często wspólnie z członkami Stowarzyszenia Kartografów Polskich, do którego większość z nich również należy. Także zgodnie z wieloletnią tradycją, wybierane na trzyletnie kadencje władze Oddziału zaczęto przenosić do różnych ośrodków, gromadzących większą liczbę kartografów. Tak więc zarząd „warszawski”, wybrany jeszcze w Słupsku w październiku 1999 i ponownie w Krakowie w październiku 2003 roku z prof. Jackiem Pasławskim jako przewodniczącym, został w czerwcu 2006 roku przeniesiony (podobnie jak zarząd Komisji w 1982 r.) do Wrocławia, a jego przewodniczącą została wybrana dr hab. Wiesława Żyszkowska.

Z trzech podstawowych form działalności Komisji, jakimi do ostatnich lat jej istnienia były ogólnopolskie konferencje, szkoły kartograficzne oraz redagowanie i współwydawanie „Polskiego Przeglądu Kartograficznego”, wszystkie są konsekwentnie i z powodzeniem kontynuowane przez Oddział Kartograficzny.

Ogólnopolskie konferencje kartograficzne, z zachowaniem ciągłości numeracji, organizują kolejno te same ośrodki uczelniane jak w czasach współpracy z Komisją, przy czym do dotychczasowych dołączył w 2001 roku Szczecin. Utrzymano również zwyczaj organizowania co pięć lat konferencji z cyklu „Stan i perspektywy rozwoju polskiej kartografii”. Pierwsza pod egidą Oddziału, przygotowana z udziałem jeszcze trzech innych organizacji, odbyła się w Warszawie w grudniu 2000 r. pod hasłem „Kartografia polska u progu XXI wieku”. W następnym roku wymieniony wyżej Szczecin, a konkretnie Zakład Teledetekcji i Kartografii Morskiej Uniwersytetu Szczecińskiego zorganizował XXVIII Konferencję na aktualny temat „Mapa w systemach komputerowych”. W 2002, 2006 i 2009 roku Stowarzyszenie Kartografów Polskich organizowało ogólnopolskie konferencje z cyklu „Zawód kartografa”, w związku z czym nie odbywały się już w tych latach konferencje Oddziału. Natomiast w listopadzie 2004 roku ośrodek krakowski był gospodarzem konferencji, poświęconej podobnie jak w 1970 roku różnym aspektom kartografii turystycznej, co odzwierciedlał jej temat „Kartografia w turystyce, turystyka w kartografii”. W kolejnym roku Instytut Geografii Fizycznej i Kształtowania Środowiska Przyrodniczego UAM w Poznaniu również kontynuował uprawianą w tym ośrodku problematykę, organizując dużą konferencję pod hasłem „Kartografia tematyczna w kształtowaniu środowiska geograficznego”. Na rok 2005 przypadła jak zwykle Warszawie organizacja konferencji oceniającej kondycję naszej kartografii. Tym razem jej przewodnim hasłem była „Społeczna i edukacyjna rola kartografii w Polsce”. Po niej, również zgodnie z tradycją, XXXII Ogólnopolska Konferencja w Nał-

czowie we wrześniu 2007 roku, zorganizowana przez Zakład Kartografii UMCS z udziałem Oddziału Kartograficznego i GUGiK, poświęcona była współczesnym trendom w metodyce kartograficznej. Wreszcie głównymi organizatorami ostatniej, jak dotychczas, XXXIII Konferencji pod hasłem „Kartografia w regionie” w Uście w październiku 2008 roku były Zakład Kartografii i Zakład Ochrony Środowiska Akademii Pomorskiej w Słupsku.

Pokłosiem każdej konferencji był do 2005 roku kolejny tom „Materiałów Ogólnopolskich Konferencji Kartograficznych”. Jednak po opublikowaniu okazałego i bardzo pożytecznego tomu 26 zrezygnowano z kontynuowania serii pod takim tytułem zastępując ją nową, zatytułowaną „Prace i Studia Oddziału Kartograficznego Polskiego Towarzystwa Geograficznego”. Dotychczas ukazał się pierwszy tom, zawierający głównie materiały konferencji w Nałęczowie.

W zasadzie corocznie, z wyjątkiem roku 2003, odbywają się wznowione w 2000 roku szkoły kartograficzne, organizowane już wyłącznie na Śląsku przez ośrodek wrocławski. Właśnie od X Szkoły, firmowanej jeszcze przez Komisję Kartograficzną, ich wspólnym hasłem są „Główne problemy współczesnej kartografii” i taki jest również tytuł dobrze redagowanej serii, w której ukazują się ich materiały. Dotychczas pod egidą Oddziału Kartograficznego zorganizowano osiem szkół. Ich tematami były kolejno: „Uproszczenie – uogólnienie – synteza” (Polanica-Zdrój, 2001), „Świat mapy – świat na mapie” (Świeradów-Zdrój, 2002), „Co się zwie koncepcją mapy” (Łądek-Zdrój, 2004), „Projektowanie i redagowanie map” (Szklarska Poręba, 2005), „Świat techniki w kartografii” (Książ koło Wałbrzycha, 2006), „Kartograficzne programy komputerowe – konfrontacja teorii z praktyką” (Wrocław, 2007), „Analizy przestrzenne w kartografii” (Wrocław i Krzyżowa, 2008) oraz „Bazy danych w kartografii” (Legnica, 2009).

Powodem do słusznej dumy jest dla Oddziału, podobnie jak był dla jej poprzedniczki, ukazujący się regularnie organ, kwartalnik „Polski Przegląd Kartograficzny”. Redagowany przez ten sam zespół co w ostatnich latach Komisji, m.in. dzięki pozyskaniu w 2004 roku nowego sponsora w wydawnictwie Nowa Era ma ostatnio nie tylko dwukrotnie większą objętość, ale i znacznie lepszą jakość pod względem edytorskim. Natomiast struktura czasopisma, wzajemne proporcje objętości głównych działów oraz tematyka artykułów, notatek i recenzji pozostały w zasadzie bez zmiany, jedynie z większym udziałem aktualnej problematyki związanej z technologiami geoinformatycznymi. W dalszym ciągu jest „Przegląd” kroniką naszego życia kartograficznego, w tym oczywiście wszelkich poczynąń Oddziału Kartograficznego PTG, o których ukazały się dotychczas 43 sprawozdania.

Współpraca Oddziału z innymi instytucjami i organizacjami sprowadza się w dalszym ciągu do wspólnego organizowania konferencji i szkół z kilkoma katedrami i zakładami wyższych uczelni przy udziale takich instytucji jak GUGiK, PPWK lub Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, wspólnego z PPWK i wspieranego przez Nową Erę wydawania „Przeglądu” oraz, co wynikało z nowej sytuacji po 1999 roku, do częstych kontaktów ze Stowarzyszeniem Kartografów Polskich, przypieczętowanych w styczniu 2009 roku zawarciem oficjalnego porozumienia i powołaniem Zespołu Porozumiewawczego, złożonego z zarządów obu organizacji. Podobnie jak Komisja przed 2000 rokiem, również Oddział aktywnie uczestniczy w zjazdach Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Za szczególnie udane i godne kontynuacji zostało uznane zorganizowanie przez wrocławski zarząd warsztatów kartograficznych dla nauczycieli geografii w czasie ostatniego 57 Zjazdu PTG w Białowieży we wrześniu 2008 roku. Natomiast z chwilą powołania Stowarzyszenia Kartografów Polskich Oddział Kartograficzny PTG został odciążony od zajmowania się różnymi sprawami organizacyjnymi, prawnymi itp. związanymi głównie z działalnością służby geodezyjnej i kartograficznej. Tym samym, będąc wydzieloną jednostką towarzystwa naukowego, ma szansę bardziej skupić się na problemach naszej kartografii geograficznej jako dyscypliny naukowej, przedmiotu nauczania (od szkół podstawowych po wyższe uczelnie) oraz na jej popularyzacji.

10. Zamiast podsumowania

Trwająca 35 lat społeczna działalność kartografów w ramach organizacyjnych Komisji Kartograficznej Polskiego Towarzystwa Geograficznego obfitowała w tak wiele faktów i wydarzeń, że ograniczone miejsce pozwoliło jedynie na ich zwięzłe i dość nużące wyliczenie, bez szczegółowszej oceny np. merytorycznego wkładu poszczególnych ogólnopolskich konferencji kartograficznych lub „Polskiego Przeglądu Kartograficznego” do rozwoju naszej dyscypliny. Zainteresowani szczegółowszymi informacjami o opisanych formach pracy Komisji znajdą je w przytoczonej po tym tekście obfitej literaturze sprawozdawczej, przede wszystkim na łamach „Polskiego Przeglądu Kartograficznego” oraz w opublikowanych materiałach wszystkich konferencji, szkół i seminariów zorganizowanych z udziałem Komisji, zestawionych w załącznikach 2, 3 i 4.

W tym miejscu warto podkreślić, że w przeciwieństwie do większości pozostałych komisji PTG, skupiających głównie pracowników naukowych i organizujących ich współpracę, Komisja Kartograficzna już z samej natury kartografii jako zarówno dyscypliny naukowej, jak i ważnej dziedziny działalności praktycznej (organizacyjnej, produkcyjnej, wydawniczej) pełniła także istotną rolę integrującą środowiska naukowe (głównie uniwersyteckie) z liczną grupą kartografów praktyków. Stąd w jej działalności tak dużo miejsca zajmowały, obok problematyki naukowej (teoretycznej, metodycznej itp.), różnorodne sprawy praktyczne, nurtujące środowisko kartografów. Przyczyną takiej sytuacji był również brak samodzielnej organizacji zawodowej, skupiającej polskich kartografów (zarówno „geodezyjnych”, jak i „geograficznych”), niezależnie od charakteru zatrudnienia co – jak już wiemy – uległo zmianie dopiero wraz z utworzeniem Stowarzyszenia Kartografów Polskich na krótko przed przekształceniem Komisji w Oddział Kartograficzny.

Ponad 30 tomów opublikowanych materiałów konferencji, seminariów i szkół oraz licząca setki pozycji ich często ważka, a nawet nowatorska treść, a przede wszystkim trudna do przecenienia zawartość 41 tomów „Polskiego Przeglądu Kartograficznego”, który mimo różnych trudności nadal dobrze służy polskiej kartografii – wszystko to składa się na godny uznania dorobek Komisji Kartograficznej PTG, mogący stanowić przykład i zachętę do podobnej aktywności dla kolejnych pokoleń polskich kartografów. Należy jednak pamiętać, że ta wartościowa spuścizna jest głównie efektem wysiłku i zaangażowania stosunkowo niewielkiej grupy osób, nie szczędzących czasu na tę przecież społeczną działalność. Jeszcze raz warto tu przypomnieć w szczególności nazwiska kilku osób, których inicjatywy sprzed wielu lat przyniosły efekt w postaci ważnych działań i materialnej spuścizny. Takimi „ojcami” głównych dokonań Komisji byli kolejno dr Wiesław Kaprowski – inicjator powołania prekursorskiej sekcji w Warszawie i podjęcia starań o własne czasopismo kartograficzne, następnie prof. Franciszek Uhorczak – pomysłodawca i organizator pierwszej ogólnopolskiej konferencji oraz kilkanaście lat później prof. Władysław Pawlak – inicjator i wieloletni kierownik szkół kartograficznych. Na dorobek Komisji złożyła się także wieloletnia systematyczna praca trzech podkomisji kierowanych przez mgr. inż. Tadeusza Michalskiego, mgr Alinę Młynarską i dr Janinę E. Piasecką. Nie można tu pominąć wkładu przewodniczących i członków zarządów Komisji, organizatorów konferencji i szkół oraz redaktorów „Polskiego Przeglądu Kartograficznego”. Niestety, godnym uznania działaniom mniejszości towarzyszyła dość bierna konsumpcyjna postawa większej części naszego środowiska, także wielu „papierowych” członków samej Komisji, zwłaszcza w ostatnich kadencjach.

Mimo tego nierównomiernego rozłożenia wysiłków i takich niepowodzeń, jak np. zanik aktywności wszystkich sekcji oddziałowych i podkomisji w ostatnim dziesięcioleciu działalności, 35-letni bilans pracy Komisji Kartograficznej jest niewątpliwie dodatni i oby był co najmniej taki sam przy podsumowywaniu dorobku jej następcy – Oddziału Kartograficznego Polskiego Towarzystwa Geograficznego.

Literatura

- Andrzejewska M., 1993, *XXI Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna w Warszawie na temat „Kartografia a systemy informacji przestrzennej”*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 25, nr 4, s. 216–218.
- Biesiada R., 1973, *Polski Przegląd Kartograficzny*. „Poznaj Świat” R. 21, nr 7, s. 46.
- Brokman L., 1979, *Kartografia – turystyce*. „Przegl. Geodez.” R. 51, nr 12, s. 40–43 (dot. konferencji w Bydgoszczy w październiku 1978 r.).
- Cebrykow P., 1996, *Plenarne zebranie Komisji Kartograficznej Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 28, nr 1, s. 67–68.
- Frączek I., 1983, *Seminarium na temat map dla niewidomych i niedowidzących*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 15, nr 4, s. 188–190.
- Goleń J., Siwek J., 1995, *IX Szkoła Kartograficzna w Komorowie*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 27, nr 1, s. 41–45.
- Górski H., 1980, *Plenarne zebranie Komisji Kartograficznej PTG w Mogilanach koło Krakowa*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 12, nr 2, s. 90–91.
- Górski H., 1981, *Plenarne zebranie Komisji Kartograficznej w Warszawie*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 13, nr 1, s. 38–40.
- Gurba S., 1969a, *Ogólnopolska Konferencja Kartografii Tematycznej w Lublinie*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 1, nr 1, s. 33.
- Gurba S., 1969b, *Sprawozdanie z działalności Sekcji Kartograficznej Lubelskiego Oddziału PTG w latach 1967/68*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 1, nr 2, s. 28.
- Gurba S., 1970, *Zebrania Sekcji Kartograficznej przy Lubelskim Oddziale PTG w 1969 r.* „Polski Przegl. Kartogr.” T. 2, nr 2, s. 88–89.
- Kałamucki K., 1994a, *Zebranie plenarne Komisji Kartograficznej Polskiego Towarzystwa Geograficznego we Wrocławiu*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 26, nr 1, s. 59–60.
- Kałamucki K., 1994b, *Działalność Komisji Kartograficznej PTG w 1993 roku*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 26, nr 2, s. 122–123.
- Kałamucki K., 1995a, *Plenarne zebranie Komisji Kartograficznej Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Komorowie*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 27, nr 1, s. 45–47.
- Kałamucki K., 1995b, *Działalność Komisji Kartograficznej PTG w 1994 roku*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 27, nr 2, s. 108–109.
- Kałamucki K., 1996a, *Działalność Komisji Kartograficznej Polskiego Towarzystwa Geograficznego w 1995 roku*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 28, nr 2, s. 135.
- Kałamucki K., 1996b, *Zebranie sprawozdawczo-wyborcze Komisji Kartograficznej Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 28, nr 4, s. 277–278.
- Kałamucki K., 1997, *Działalność Komisji Kartograficznej Polskiego Towarzystwa Geograficznego w 1996 roku*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 29, nr 2, s. 138–139.
- Kałamucki K., 1998a, *Plenarne zebranie Komisji Kartograficznej Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Poznaniu*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 30, nr 1, s. 58–60.
- Kałamucki K., 1998b, *Działalność Komisji Kartograficznej Polskiego Towarzystwa Geograficznego w 1997 roku*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 30, nr 2, s. 147–148.
- Kałamucki K., 1999a, *XXV Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna w Kazimierzu Dolnym*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 31, nr 1, s. 66–68.
- Kałamucki K., 1999b, *Plenarne zebranie Komisji Kartograficznej Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Kazimierzu Dolnym*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 31, nr 1, s. 68–69.
- Kałamucki K., 1999c, *Działalność Komisji Kartograficznej Polskiego Towarzystwa Geograficznego w 1998 roku*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 31, nr 2, s. 148.
- Kałamucki K., 2000a, *Plenarne posiedzenie Komisji Kartograficznej Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Słupsku*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 32, nr 1, s. 66–68.
- Kałamucki K., 2000b, *Działalność Komisji Kartograficznej Polskiego Towarzystwa Geograficznego w 1999 roku*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 32, nr 2, s. 160.
- Kałamucki K., Ostrowski J., 1994, *Kartografia na 43 Ogólnopolskim Zjeździe Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Lublinie*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 26, nr 4, s. 249–250.
- Kaprowski W., 1973, *Zebranie przedstawicieli organizacji i instytucji kartograficznych w spra-*

- wie utworzenia Zespołu Porozumiewawczego Kartografów. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 5, nr 3, s. 136–137.
- Kaprowski W., 1974, *Zebranie Plenarne Komisji Kartograficznej PTG*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 6, nr 1, s. 44.
- Kaprowski W., 1975, *Zebranie plenarne Komisji Kartograficznej PTG w Lublinie*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 7, nr 1, s. 40–41.
- Kaprowski W., 1976, *Zebranie wyborcze Komisji Kartograficznej PTG*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 8, nr 1, s. 42.
- Kaprowski W., 1977, *Zebranie plenarne Komisji Kartograficznej PTG w Lublinie*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 9, nr 1, s. 43–44.
- Kaprowski W., 1978, *Zebranie plenarne Komisji Kartograficznej PTG w Gdańsku*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 10, nr 1, s. 46.
- Kaprowski W., 2001, *Działalność Oddziału Kartograficznego Polskiego Towarzystwa geograficznego w 2000 roku*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 33, nr 2, s. 171–172.
- Kaprowski W., Ostrowski J., 1974, *Działalność Komisji Kartograficznej PTG w 1973 r.* „Polski Przegl. Kartogr.” T. 6, nr 2, s. 89–90.
- Kaprowski W., Ostrowski J., 1975, *Działalność Komisji Kartograficznej PTG w 1974 r.* „Polski Przegl. Kartogr.” T. 7, nr 2, s. 89–90.
- Kęsik A., 1969, *Ogólnopolska konferencja poświęcona kartografii tematycznej*. „Czas. Geogr.” T. 40, nr 1, s. 115–123 (dot. konferencji w Lublinie w maju 1968 r.).
- Klimko R., 2000, *XXVI Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna w Ustce na temat „Kartografia w polskim systemie edukacyjnym”*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 32, nr 1, s. 68–70.
- Konopska B., 1990, *XVIII Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna w Gdańsku*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 22, nr 3, s. 103–105.
- Korycka J., Siwek J., 1996, *XXIII Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna „Polska kartografia lat 90-tych”*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 28, nr 4, s. 274–277.
- Korycka-Skorupa J., 2001, *Zebranie członków Oddziału Kartograficznego Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 33, nr 1, s. 82–83.
- Kowalska A., 1968, *Oddział lubelski*. W: *Polskie Towarzystwo Geograficzne w pięćdziesiątą rocznicę działalności*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, s. 147–162.
- Kraujalis M.W., 1973, *Komisje i sekcje Polskiego Towarzystwa Geograficznego*. „Poznań Świat” R. 27, nr 3, s. 45.
- Krauze-Tomczyk I., 1979, *Plenarne zebranie sprawozdawczo-wyborcze Komisji Kartograficznej PTG w Lublinie*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 11, nr 1, s. 39–41.
- Krupski J., 1990, *V Szkoła Kartograficzna w Borowicach koło Karpacza*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 22, nr 1–2, s. 40–44.
- Krupski J., 1991, *VII Szkoła Kartograficzna w Polanicy-Zdroju*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 23, nr 3, s. 116–119.
- Krupski J., 1994, *VIII Szkoła Kartograficzna we Wrocławiu*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 26, nr 1, s. 55–59.
- Krupski J., 2000, *X Szkoła Kartograficzna we Wrocławiu*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 32, nr 2, s. 164–166.
- Mapy turystyczne polski 1850–1980. Wykaz chronologiczno-regionalny*, 1985, Polskie Towarzystwo Geograficzne – Komisja Kartograficzna, Podkomisja Turystyki Turystycznej. Warszawa: Instytut Turystyki, 249 s.
- Markowska D., 1973, *Stan prac nad ujednoliceniem znaków na polskich mapach turystycznych*. W: *Problemy kartografii turystycznej. III Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna poświęcona kartografii turystycznej*. Kraków 2–4.X.1970 r. „Mat. Ogólnop. Konf. Kartogr.” T. 2, Kraków – Warszawa, s. 70–74.
- Migacz W., 1969, *Działalność Sekcji Kartograficznej Oddziału Warszawskiego PTG*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 1, nr 2, s. 28.
- Mileska I.M., 1968, *Oddział warszawski*. W: *Polskie Towarzystwo Geograficzne w pięćdziesiątą rocznicę działalności*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, s. 133–146; *Sekcja Kartograficzna*, s. 142.
- Mościbroda J., 1992, *XX Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna w Zwierzyńcu poświęcona metodom badań kartograficznych*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 24, nr 1–2, s. 77–79.
- Multilingual Dictionary of Technical Terms in Cartography*, 1973, International Cartographic Association, Commission II. Wiesbaden: Franz Steiner Verlag, 573 s.
- Nerlo W., 1985, *XIII Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna w Lublinie poświęcona teoretycznym i metodycznym problemom współczesnej kartografii*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 17, nr 2, s. 100–101.
- Nowak-Ferdhus E., 1983, *Plenarne zebranie Komisji Kartograficznej PTG w Warszawie*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 15, nr 2, s. 104–105.
- Nowak-Ferdhus E., 1984a, *Plenarne zebranie Komisji Kartograficznej PTG w Sopocie*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 16, nr 1, s. 39.
- Nowak-Ferdhus E., 1984b, *Plenarne posiedzenie Komisji Kartograficznej PTG we Wrocławiu*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 16, nr 4, s. 183.

- Nowak-Ferdhus E., 1985, *XIII Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna w Lublinie poświęcona teoretycznym i metodycznym problemom współczesnej kartografii*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 17, nr 2, s. 100–101.
- Nowak-Ferdhus E., 1986, *Plenarne zebranie Komisji Kartograficznej PTG w Warszawie*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 18, nr 1, s. 46.
- Nowak-Ferdhus E., 1987, *Plenarne zebranie Komisji Kartograficznej PTG w Poznaniu*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 19, nr 3, s. 131.
- Nowak-Ferdhus E., 1988, *Plenarne zebranie sprawozdawczo-wyborcze Komisji Kartograficznej PTG w Krakowie*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 20, nr 3, s. 156–157.
- Nowak-Ferdhus E., 1989, *Wystawa „Profesor Eugeniusz Romer – kartograf Niepodległej Polski” w Bibliotece Jagiellońskiej w Krakowie*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 21, nr 3–4, s. 173.
- Ogorzelska B., 1987, *XV Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna w Poznaniu*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 19, nr 3, s. 128–130.
- Ogorzelska B., 1988, *XVI Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna nt. „Mapy ochrony środowiska człowieka”*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 20, nr 3, s. 158–160.
- Ogorzelska B., 1991, *XIX Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna nt. „Stan i perspektywy rozwoju polskiej kartografii 1990”*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 23, nr 1–2, s. 66–69.
- Okonek M., 1996, *XXII Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna na temat „Kartografia miejska”*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 28, nr 1, s. 64–67.
- Olszewicz B., 1968, *Powstanie Polskiego Towarzystwa Geograficznego. W: Polskie Towarzystwo Geograficzne w pięćdziesiąt rocznicę działalności*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, s. 7–30.
- Ostrowski J., 1969, *Główne formy działalności Sekcji Kartograficznej przy Warszawskim Oddziale PTG*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 1, nr 2, s. 27.
- Ostrowski J., 1970, *II Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna poświęcona kartografii szkolnej*. „Pol. Przegl. Kartogr.” T. 2, nr 1, s. 33–36.
- Ostrowski J., 1971a, *II Konferencja Kartograficzna NRD w Poczdamie*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 3, nr 1, s. 44–45.
- Ostrowski J., 1971b, *Wspólne posiedzenie Podkomisji Kartografii Turystycznej i Komisji Turystyki PTG oraz Zakładu Zagospodarowania Turystycznego GKKFiT*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 3, nr 2, s. 89–90.
- Ostrowski J., 1971c, *Spotkanie sekcji kartograficznej warszawskiego oddziału PTG z zespołem redakcyjnym „Atlasu Statystycznego” GUS*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 3, nr 3, s. 140–141.
- Ostrowski J., 1972a, *IV Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna poświęcona kartografii teoretycznej*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 4, nr 1, s. 36–39.
- Ostrowski J., 1972b, *Działalność Komisji Kartograficznej PTG w roku 1971*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 4, nr 2, s. 93–94.
- Ostrowski J., 1972c, *Reorganizacja Komisji Kartograficznej PTG*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 4, nr 4, s. 179–180.
- Ostrowski J., 1973a, *Seminarium w Gdyni poświęcone kartografii morskiej*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 5, nr 1, s. 37–38.
- Ostrowski J., 1973b, *Działalność Komisji Kartograficznej w 1972 roku*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 5, nr 2, s. 92–93.
- Ostrowski J., 1973c, *Działalność Komisji Kartograficznej PTG*. „Poznaj Świat” R. 21, nr 5, s. 43 i 45.
- Ostrowski J., 1974a, *V Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna we Wrocławiu*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 6, nr 1, s. 42–44.
- Ostrowski J., 1974b, *Seminarium Komisji Kartograficznej PTG na temat kształcenia kartografów na uniwersytetach*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 6, nr 2, s. 92.
- Ostrowski J., 1975a, *Druga część Seminarium Komisji Kartograficznej PTG na temat kształcenia kartografów na uniwersytetach*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 7, nr 1, s. 41–42.
- Ostrowski J., 1975b, *Konferencja Komisji Kartograficznej PTG poświęcona problematyce metody izarytmicznej (izoplekowej)*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 7, nr 2, s. 90–91.
- Ostrowski J., 1976a, *VI Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna na temat „Perspektywy rozwoju polskiej kartografii”*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 8, nr 1, s. 40–41.
- Ostrowski J., 1976b, *Działalność Komisji Kartograficznej PTG w 1975 roku*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 8, nr 2, s. 68–69.
- Ostrowski J., 1976c, *Powołanie Komitetu do spraw Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej przy Instytucie Geodezji i Kartografii*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 8, nr 3, s. 167–168.
- Ostrowski J., 1977a, *Działalność Komisji Kartograficznej PTG w 1976 roku*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 9, nr 2, s. 86–87.
- Ostrowski J., 1977b, *II Ogólnopolska Konferencja Historyków Kartografii w Warszawie*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 9, nr 2, s. 89–91.
- Ostrowski J., 1977c, *Narada w sprawie współ-*

- pracy między polskimi organizacjami kartograficznymi. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 9, nr 2, s. 92.
- Ostrowski J., 1978a, VII Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna w Gdańsku. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 10, nr 1, s. 48–52.
- Ostrowski J., 1978b, Działalność Komisji Kartograficznej PTG w 1977 roku. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 10, nr 2, s. 93–94.
- Ostrowski J., 1978c, Ogólnopolskie Seminarium Szkoleniowe na temat „Problemy redakcyjne wielko- i średnioskalowych map tematycznych”. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 10, nr 2, s. 94–96.
- Ostrowski J., 1978d, Seminarium na temat „Kartografia w nauczaniu początkowym geografii w szkole 10-letniej”. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 10, nr 2, s. 97–99.
- Ostrowski J., 1978e, Sprawozdanie z działalności Komisji Kartograficznej PTG w 1977 roku. „Czas. Geogr.” T. 49, z. 3, s. 386–388.
- Ostrowski J., 1978f, Otwarte posiedzenie Komisji Geografii Szkolnej i Komisji Kartograficznej PTG na temat nowego szkolnego atlasu Polski. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 10, nr 4, s. 183–184.
- Ostrowski J., 1979a, VIII Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna w Lublinie. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 11, nr 1, s. 41–43.
- Ostrowski J., 1979b, 10 lat „Polskiego Przeglądu Kartograficznego”. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 11, nr 2, s. 50–58.
- Ostrowski J., 1979c, Sesja poświęcona pamięci prof. dra Lecha Ratajskiego. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 11, nr 2, s. 91–92.
- Ostrowski J., 1979d, Zagadnienie unifikacji znaków na polskich mapach turystycznych. W: Kursokonferencja naukowo-techniczna na temat „Kartografia turystyczna”. Bydgoszcz 5–6 października 1979. Warszawa: Wydawn. Sigma, s. 124–125.
- Ostrowski J., 1980a, Konferencja naukowo-techniczna w Bydgoszczy na temat kartografii turystycznej. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 12, nr 1, s. 42–45.
- Ostrowski J., 1980b, Konferencja programowo-organizacyjna Podkomisji Kartografii Globu-sowej PTG. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 12, nr 1, s. 45–46.
- Ostrowski J., 1980c, IX Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna w Krakowie i Mogilanach. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 12, nr 2, s. 91–94.
- Ostrowski J., 1981a, X Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna w Warszawie. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 13, nr 1, s. 37–38.
- Ostrowski J., 1981b, Naukowo-techniczna konferencja szkoleniowa w Lublinie na temat automatyzacji procesów kartograficznych. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 13, nr 2, s. 99–101.
- Ostrowski J., 1982, XI Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna we Wrocławiu poświęcona współczesnym atlasom i mapom szkolnym. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 14, nr 2, s. 105–107.
- Ostrowski J., 1984, XII Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna w Sopocie poświęcona mapom i atlasom tematycznym dla obszarów mórz i oceanów. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 16, nr 1, s. 40–41.
- Ostrowski J., 1986a, XIV Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna nt. „Stan i perspektywy rozwoju polskiej kartografii 1985”. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 18, nr 1, s. 44–46.
- Ostrowski J., 1986b, II Szkoła Kartograficzna w Mogilanach. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 18, nr 4, s. 193–195.
- Ostrowski J., 1988, „Polski Przegląd Kartograficzny” Bibliografia tomów 1–20 (1969–1988). „Polski Przegl. Kartogr.” T. 20, nr 4, s. 169–236.
- Ostrowski J., 1989, 20 lat „Polskiego Przeglądu Kartograficznego”. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 21, nr 1, s. 1–2.
- Ostrowski J., 1991, Działalność Komisji Kartograficznej PTG w 1990 r. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 23, nr 1–2, s. 59–69.
- Ostrowski J., 1993, Komisja Kartograficzna (1964–1993). W: Polskie Towarzystwo Geograficzne w siedemdziesiątą piątą rocznicę działalności. Warszawa – Poznań: Polskie Tow. Geogr., Zarząd Główny, s. 47–62.
- Ostrowski J., 1994, w 70-lecie lwowskiego i 25-lecie warszawskiego „Polskiego Przeglądu Kartograficznego”. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 26, nr 1, s. 1–2.
- Ostrowski J., 1998a, „Polski Przegląd Kartograficzny” Bibliografia zawartości tomów 21–30 (1989–1998). „Polski Przegl. Kartogr.” T. 30, nr 4–suplement, s. 317–354.
- Ostrowski J., 1998b, Pokłosie publikacyjne ogólnopolskich konferencji kartograficznych 1968–1997. W: Problemy kartografii tematycznej. XXV Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna, Kazimierz Dolny 8–10 października 1998 r. Lublin: Kartpol, s. 224–252.
- Ostrowski J., 1999, Powołanie Stowarzyszenia Kartografów polskich. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 31, nr 4, s. 275–277.
- Ostrowski J., 2001, 35 lat działalności Komisji Kartograficznej Polskiego Towarzystwa Geograficznego (1965–2000). „Polski Przegl. Kartogr.” T. 33, nr 1, s. 42–52.
- Ostrowski J., 2008, Komisja Kartograficzna

- (1966–2000) i Oddział Kartograficzny (od 2000) Polskiego Towarzystwa Geograficznego. „Czas. Geogr.” T. 79, z. 1–2, s. 65–76.
- Ostrowski J., 2009, 40 lat minęło... Polski Przegląd Kartograficzny 1969–2009. „Geodeta” Nr 7 (170), s. 64–66.
- Ostrowski J., Pasławski J., 1969, Zebrania ogólne sekcji kartograficznej przy Warszawskim Oddziale PTG. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 1, nr 3, s. 30–31.
- Ostrowski J., Ratajski L., 1969, Działalność Komisji Kartograficznej PTG w latach 1966–1968. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 1, nr 1, s. 32–33.
- Ostrowski J., Ratajski L., 1970a, Drugie plenarne zebranie zarządu Komisji Kartograficznej PTG. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 2, nr 1, s. 36–37.
- Ostrowski J., Ratajski L., 1970b, Działalność Komisji Kartograficznej PTG w r. 1969. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 2, nr 2, s. 86–87.
- Ostrowski J., Ratajski L., 1971a, II plenarne zebranie zarządu Komisji Kartograficznej PTG. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 3, nr 1, s. 41–43.
- Ostrowski J., Ratajski L., 1971b, Działalność Komisji Kartograficznej PTG w roku 1970. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 3, nr 2, s. 86–88.
- Ostrowski W., 1972, Zebranie sprawozdawczo-wyborcze Komisji Kartograficznej PTG. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 4, nr 1, s. 39–40.
- Ostrowski W., 1975, Spotkanie dyskusyjne nad nową wersją szkolnego atlasu Polski. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 7, nr 3, s. 139.
- Ostrowski W., 1977a, Seminarium w Lublinie na temat klasyfikacji i przechowywania map. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 9, nr 2, s. 90–92.
- Ostrowski W., 1977b, Spotkanie dyskusyjne nad nowo opracowanymi atlasami dla kl. IV i V. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 9, nr 3, s. 137–138.
- Ostrowski W., 1980, Seminarium w Piotrkowie Trybunalskim na temat „Stosowanie map poziomicowych, hipsometrycznych i krajobrazowych w praktyce szkolnej”. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 12, nr 3, s. 138–139.
- Ostrowski W., Trafas K., 1971, III Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna poświęcona kartografii turystycznej. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 3, nr 1, s. 37–40.
- Pasławski J., 1968, Z działalności Sekcji Kartograficznej Warszawskiego Oddziału PTG. „Czas. Geogr.” T. 39, z. 2, s. 210–211.
- Pasławski J., 1970, Zebrania ogólne Sekcji Kartograficznej przy Warszawskim Oddziale PTG w drugim półroczu 1969 r. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 2, nr 2, s. 87–88.
- Pasławski J., 1971, Zebrania Sekcji Kartograficznej przy Warszawskim Oddziale PTG w 1970 roku. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 3, nr 2, s. 88–89.
- Pasławski J., 1973, Zebrania Sekcji Kartograficznej przy Oddziale Warszawskim PTG w 1971 i 1972 r. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 5, nr 2, s. 93–94.
- Pasławski J., 1974, V Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna. „Poznaj Świat” R. 28, nr 2, s. 45–46.
- Pasławski J., 1979, Działalność Komisji Kartograficznej PTG w 1978 roku. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 11, nr 2, s. 88–89.
- Pasławski J., 1980, Działalność Komisji Kartograficznej PTG w 1979 roku. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 12, nr 2, s. 87–88.
- Pasławski J., 1981, Działalność Komisji Kartograficznej PTG w 1980 roku. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 13, nr 2, s. 98.
- Pasławski J., 2002, Polski Przegląd Kartograficzny. „Geodeta” Nr 1(80), styczeń, s. 50–51.
- Pawlak W., 1982, Działalność Komisji Kartograficznej PTG w 1981 roku. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 14, nr 2, s. 102–103.
- Pawlak W., 1983, Działalność Komisji Kartograficznej PTG w 1982 r. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 15, nr 2, s. 103.
- Pawlak W., 1984, Działalność Komisji Kartograficznej PTG w 1983 r. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 16, nr 2, s. 93–94.
- Pawlak W., 1985, Działalność Komisji Kartograficznej PTG w 1984 r. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 17, nr 2, s. 97.
- Pawlak W., 1986, Działalność Komisji Kartograficznej PTG w 1985 roku. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 18, nr 2, s. 94–95.
- Pawlak W., 1987, Działalność Komisji Kartograficznej PTG w 1986 roku. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 19, nr 1–2, s. 64.
- Pelczar M., 1972, Utworzenie Sekcji Kartograficzno-Fotointerpretacyjnej przy Oddziale PTG w Gdańsku. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 4, nr 3, s. 141.
- Piasecka J.E., 1985, Otwarcie zbioru globusów polskich w Dworcu Wincentego Pola w Lublinie. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 17, nr 2, s. 101–102.
- Piasecka J.E., 2004, Polskie globusy Ziemi z XIX i XX wieku. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 48 s.
- Plit F., 2001, Z okazji 50 Zjazdu Polskiego Towarzystwa Geograficznego. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 33, nr 4, s. 272–274.
- Rutkowski J., 1987, Szkoleniowa Konferencja Naukowo-Techniczna na temat „Metodyka

- sporządzania i wydawania map" w Jaworzu koło Bielska-Białej. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 19, nr 3, s. 131–134.
- Salichtchev K.A., 1979, *Periodical and serial publications on cartography*. „The Canadian Cartographer” Vol. 16, no. 2, s. 109–132.
- Sirko M., 1985, *Plenarne zebranie sprawozdawczo-wyborcze PTG w Lublinie*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 17, nr 2, s. 98–100.
- Sirko M., 1991, *Dotychczasowy dorobek ogólnopolskich konferencji kartograficznych*. W: *Metody badań kartograficznych. XX Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna, Zwierzytniec 25–27 września 1991*. „Mat. Ogólnop. Konf. Kartogr.” T. 16, Lublin, s. 7–15, 1 tabl. wkł.
- Sitek L., 1979, *Międzynarodowa Konferencja Kartograficzna w Warszawie na temat „Rola czasopiśmiennictwa kartograficznego w dobie rewolucji naukowo-technicznej”*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 11, nr 4, s. 214–215.
- Starzewski M., 1988, *III Szkoła Kartograficzna w Karpaczu*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 20, nr 1, s. 40–41.
- Szewczuk J., 1989, *Plenarne zebranie Komisji Kartograficznej PTG we Wrocławiu*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 21, nr 2, s. 110–111.
- Szewczuk J., 1990, *Plenarne posiedzenie Komisji Kartograficznej PTG w Warszawie*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 22, nr 4, s. 166.
- Szewczuk J., 1991, *Plenarne zebranie sprawozdawczo-wyborcze Komisji Kartograficznej PTG w Warszawie*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 23, nr 1–2, s. 70–71.
- Szewczuk J., 1992a, *Działalność Komisji Kartograficznej PTG w 1991 roku*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 24, nr 3, s. 125.
- Szewczuk J., 1992b, *Plenarne posiedzenie Komisji Kartograficznej PTG w Warszawie*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 24, nr 3, s. 127.
- Szewczuk J., 1993a, *Działalność Komisji Kartograficznej PTG w 1992 roku*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 25, nr 1, s. 47.
- Szewczuk J., 1993b, *Plenarne zebranie sprawozdawczo-wyborcze Komisji Kartograficznej PTG w Warszawie*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 25, nr 4, s. 218.
- Szymanek A., 1982, *Ogólnopolska konferencja we Wrocławiu na temat „Wykorzystanie globusów w dydaktyce geografii”*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 14, nr 1, s. 52–53.
- Szynkiewicz E., 1982, *Plenarne zebranie sprawozdawczo-wyborcze Komisji Kartograficznej PTG we Wrocławiu*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 14, nr 2, s. 103–105.
- Trafas K., 1969, *Utworzenie Sekcji Kartografii i Fotointerpretacji przy Oddziale PTG w Krakowie*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 1, nr 2, s. 28–29.
- Trafas K., 1971, *III Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna PTG poświęcona kartografii turystycznej*. „Czasop. Geogr.” T. 42, z. 1, s. 315–318.
- Trafas K., 1988, *Działalność Komisji Kartograficznej PTG w 1987 roku*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 20, nr 2, s. 92.
- Trafas K., 1989, *Działalność Komisji Kartograficznej PTG w 1988 roku*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 21, nr 3–4, s. 171.
- Trafas K., 1990, *Działalność Komisji Kartograficznej PTG w 1989 roku*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 22, nr 4, s. 163.
- Trafas K., 1991, *VI Szkoła Kartograficzna w Rabce*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 23, nr 1–2, s. 62–63.
- Walczak W., 1968, *Oddział wrocławski*. W: *Polskie Towarzystwo Geograficzne w pięćdziesiątą rocznicę działalności*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, s. 163–168.
- Wieliczko P., 1998, *XXIV Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna w Poznaniu na temat „Kartografia w ochronie środowiska przyrodniczego i zagospodarowaniu przestrzennym*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 30, nr 1, s. 54–58.
- Zielonka R., Sirko M., 1999, *Trzydzieści lat „Polskiego Przeglądu Kartograficznego” w liczbach i wykresach*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 31, nr 4, s. 223–232.
- Żyszkowska W., 1985, *I Szkoła Kartograficzna w Karpaczu*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 17, nr 4, s. 224–226.
- Żyszkowska W., 1989, *XVII Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna na temat „Kartografia – przedmiot i kierunek studiów geograficznych”*. „Pol. Przegl. Kartogr.” T. 21, nr 2, s. 105–110.
- Żyszkowska W., 1992, *Seminarium francusko-polskie w Paryżu na temat „Atlasy regionalne – koncepcja, realizacja, użytkowanie”*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 24, nr 3, s. 132–136.
- Żyszkowska W., Trafas K., 1989, *IV Szkoła Kartograficzna w Koninkach koło Mszany Dolnej*. „Pol. Przegl. Kartogr.” T. 21, nr 2, s. 100–103.

Z A Ł A C Z N I K 1

Zarządy i członkowie Komisji Kartograficznej PTG

Lech Ratajski

Kadencja od IX 1966 do V 1968

Zarząd:

Doc. dr Lech Ratajski (Warszawa) – przewodniczący

Dr Wiesław Kaprowski – przewodniczący Sekcji Kartograficznej Oddziału Warszawskiego (do X 1967)

Mgr Jerzy Ostrowski – przewodniczący Sekcji Kartograficznej Oddziału Warszawskiego (od X 1967)

Doc. dr Władysław Migacz – przewodniczący Sekcji Kartograficznej Oddziału Wrocławskiego

Prof. dr Franciszek Uhorczak – przewodniczący Sekcji Kartograficznej Oddziału Lubelskiego

Mgr inż. Tadeusz Michalski (Warszawa) – przewodniczący Podkomisji Terminologii Kartograficznej

Kadencja od V 1968 do IX 1971

Zarząd:

Doc. dr Lech Ratajski (Warszawa) – przewodniczący

Prof. dr Franciszek Uhorczak (Lublin) – zastępca przewodniczącego

Mgr Jerzy Ostrowski (Warszawa) – sekretarz

Prof. dr Władysław Migacz – przewodniczący Sekcji Kartograficznej Oddziału Wrocławskiego

Mgr Wiesław Ostrowski – przewodniczący Sekcji Kartograficznej Oddziału Warszawskiego

Mgr Kazimierz Trafas – przewodniczący Sekcji Kartografii i Fotointerpretacji Oddziału Krakowskiego

Kadencja od IX 1971 do IX 1972

Zarząd:

Doc. dr Lech Ratajski (Warszawa) – przewodniczący

Prof. dr Franciszek Uhorczak (Lublin) – zastępca przewodniczącego

Dr Wiesław Kaprowski (Warszawa) – sekretarz

Prof. dr Władysław Migacz – przewodniczący Sekcji Kartograficznej Oddziału Wrocławskiego

Mgr Wiesław Ostrowski – przewodniczący Sekcji Kartograficznej Oddziału Warszawskiego

Dr Maria Pelczar – przewodnicząca Sekcji Kartograficzno-Fotointerpretacyjnej Oddziału Gdańskiego

Dr Kazimierz Trafas – przewodniczący Sekcji Kartografii i Fotointerpretacji Oddział Krakowski

Kadencja od IX 1972 do IX 1975

Zarząd:

Doc. dr Lech Ratajski (Warszawa) – przewodniczący

Mgr Jerzy Ostrowski (Warszawa) – zastępca przewodniczącego

Dr Wiesław Kaprowski (Warszawa) – sekretarz

Członkowie:

Mgr Henryk Górski (Warszawa)

Mgr Henryk Jeszka (Wrocław)

Mgr inż. Tadeusz Michalski (Warszawa, do V 1974)

Doc. dr Władysław Migacz (Wrocław)

Dr Wiesław Ostrowski (Warszawa)

Dr Maria Pelczar (Gdańsk)

Prof. dr Stanisław Pietkiewicz (Warszawa)

Mgr inż. Jan Rzędowski (Warszawa)

Dr Kazimierz Trafas (Kraków)

Prof. dr Franciszek Uhorczak (Lublin)

Dr Stefan Żmuda (Katowice)

Kadencja od IX 1975 do IX 1978

Zarząd:

Mgr Jerzy Ostrowski (Warszawa) – przewodniczący

Mgr Danuta Markowska (Warszawa) – zastępca przewodniczącego

Dr Wiesław Kaprowski (Warszawa) – sekretarz

Członkowie:

Mgr Henryk Górski (Warszawa)

Mgr Henryk Jeszka (Wrocław)

Doc. dr Władysław Migacz (Wrocław)

Dr Wiesław Ostrowski (Warszawa)

Dr Maria Pelczar (Gdańsk)

Prof. dr Lech Ratajski (Warszawa, do XI 1977)

Prof. dr Stanisław Pietkiewicz (Warszawa)

Mgr inż. Jan Rzędowski (Warszawa)

Dr Kazimierz Trafas (Kraków)

Prof. dr Franciszek Uhorczak (Lublin)

Dr Stefan Żmuda (Katowice)

Jerzy Ostrowski

Jacek Paślawski

Kadencja od IX 1978 do XI 1981

Zarząd:

Dr Jacek Paślawski (Warszawa) – przewodniczący

Mgr Danuta Markowska (Warszawa) – zastępca przewodniczącego

Mgr Henryk Górski (Warszawa) – sekretarz

Dr Jerzy Mościbroda (Lublin) – zastępca sekretarza

Członkowie:

Doc. dr hab. Andrzej Ciołkosz (Warszawa)

Mgr Henryk Jeszka (Wrocław)

Dr Wiesław Kaprowski (Warszawa)

Mgr Jerzy Midzio (Warszawa)

Prof. dr Władysław Migacz (Wrocław, do VIII 1980)

Mgr Alina Młynarska (Warszawa, od X 1979)

Mgr Jerzy Ostrowski (Warszawa)

Dr Wiesław Ostrowski (Warszawa)

Dr hab. Władysław Pawlak (Wrocław, od X 1979)

Dr Maria Pelczar (Gdańsk)

Dr Janina E. Piasecka (Wrocław, od X 1979)

Prof. dr Stanisław Pietkiewicz (Warszawa)

Mgr inż. Jan Rzędowski (Warszawa)

Dr Kazimierz Trafas (Kraków)

Prof. dr Franciszek Uhorczak (Lublin)

Doc. dr hab. Stefan Żmuda (Katowice)

Władysław Pawlak

Kadencja od XI 1981 do IX 1984

Zarząd:

Doc. dr hab. Władysław Pawlak (Wrocław) – przewodniczący

Dr Elżbieta Nowak-Ferdhus (Wrocław) – sekretarz

Dr Jerzy Mościbroda (Lublin)

Mgr Jerzy Ostrowski (Warszawa)

Dr Jacek Paślawski (Warszawa)

Mgr Alina Młynarska (Warszawa) – przewodnicząca Podkomisji Kartografii Turystycznej

Dr Janina E. Piasecka (Wrocław) – przewodnicząca Podkomisji Kartografii Globusowej

Członkowie:

Doc. dr hab. Andrzej Ciołkosz (Warszawa)

Mgr Henryk Górski (Warszawa)

Doc. dr hab. Wiktor Grygorenko (Warszawa)

Mgr Henryk Jeszka (Wrocław)

Dr Wiesław Kaprowski (Warszawa)

Prof. dr Jerzy Kondracki (Warszawa)

Mgr Danuta Markowska (Warszawa)

Dr Jerzy Mościbroda (Lublin)

Dr Maria Pelczar (Gdańsk)

Prof. dr Stanisław Pietkiewicz (Warszawa)
 Mgr inż. Jan Rzędowski (Warszawa)
 Płk mgr Czesław Sworowski (Warszawa)
 Dr Janusz Szewczuk (Kraków)
 Dr Kazimierz Trafas (Kraków)
 Prof. dr Franciszek Uhorczak (Lublin, do XI 1981)

Kadencja od IX 1984 do XI 1987

Zarząd:

Doc. dr hab. Władysław Pawlak (Wrocław) – przewodniczący
 Dr Jacek Paślawski (Warszawa) – zastępca przewodniczącego
 Dr Elżbieta Nowak-Ferdhus (Wrocław) – sekretarz
 Dr Jerzy Mościbroda (Lublin)
 Mgr Jerzy Ostrowski (Warszawa)
 Mgr Alina Młynarska (Warszawa) – przewodnicząca Podkomisji
 Kartografii Turystycznej
 Dr Janina E. Piasecka (Wrocław) – przewodnicząca Podkomisji
 Kartografii Globusowej
 Mgr Maciej Piekuth (Legnica) – przewodniczący Podkomisji In-
 formacji i Dokumentacji w Kartografii (od IX 1985)

Członkowie:

Prof. dr hab. Andrzej Ciołkosz (Warszawa)
 Mgr Henryk Górski (Warszawa)
 Doc. dr hab. Wiktor Grygorenko (Warszawa)
 Mgr Jan Knopik (Wrocław)
 Dr Ryszard Klimko (Poznań)
 Prof. dr Jerzy Kondracki (Warszawa)
 Mgr Izabella Krauze-Tomczyk (Warszawa)
 Mgr Janusz Łopatto (Warszawa)
 Inż. Alina Meljon (Warszawa)
 Dr Michał Najgrakowski (Warszawa)
 Dr Wiesław Ostrowski (Warszawa)
 Dr Maria Pelczar (Gdańsk)
 Prof. dr Stanisław Pietkiewicz (Warszawa, do IV 1986)
 Mgr Edward Schnayder (Kraków)
 Płk mgr Czesław Sworowski (Warszawa)
 Dr hab. Jan Szeliga (Gdańsk)
 Dr Kazimierz Trafas (Kraków)

Kadencja od XI 1987 do XI 1990

Zarząd:

Dr Kazimierz Trafas (Kraków) – przewodniczący
 Mgr Jerzy Ostrowski (Warszawa) – zastępca przewodniczącego
 Dr Janusz Szewczuk (Kraków) – sekretarz
 Dr Maria Pelczar (Gdańsk)

Kazimierz Trafas

Członkowie:

Prof. dr hab. Andrzej Ciołkosz (Warszawa)
Mgr Henryk Górski (Warszawa)
Prof. dr hab. Wiktor Grygorenko (Warszawa)
Dr Stefania Gurba (Lublin)
Dr Wiesław Kaprowski (Warszawa)
Dr Ryszard Klimko (Poznań)
Mgr Jan Knopik (Wrocław)
Prof. dr Jerzy Kondracki (Warszawa)
Mgr Izabella Krauze-Tomczyk (Warszawa)
Mgr Janusz Łopatto (Warszawa)
Inż. Alina Meljon (Warszawa)
Dr Jerzy Mościbroda (Lublin)
Dr Michał Najgrakowski (Warszawa)
Dr Elżbieta Nowak-Ferdhus (Wrocław)
Dr Wiesław Ostrowski (Warszawa)
Dr Jacek Paślowski (Warszawa)
Dr Janina E. Piasecka (Wrocław)
Mgr Maciej Piekuth (Legnica)
Mgr Jan Rutkowski (Warszawa)
Mgr Edward Schnayder (Kraków)
Płk mgr Czesław Sworowski (Warszawa)
Dr hab. Jan Szeliga (Gdańsk)

Kadencja od XI 1990 do IX 1993

Zarząd:

Dr Kazimierz Trafas (Kraków) – przewodniczący
Doc. dr hab. Mieczysław Sirko – zastępca przewodniczącego
Dr Janusz Szewczuk (Kraków) – sekretarz
Dr Marek Baranowski (Warszawa)
Prof. dr hab. Władysław Pawlak (Wrocław)

Członkowie:

Dr inż. Tadeusz Chrobak (Kraków)
Prof. dr hab. Andrzej Ciołkosz (Warszawa)
Mgr Henryk Górski (Warszawa)
Prof. dr hab. inż. Wiktor Grygorenko (Warszawa)
Dr Stefania Gurba (Lublin)
Dr Wiesław Kaprowski (Warszawa)
Dr Ryszard Klimko (Poznań)
Prof. dr Jerzy Kondracki (Warszawa)
Mgr Jan Knopik (Wrocław)
Mgr Izabella Krauze-Tomczyk (Warszawa)
Mgr Janusz Łopatto (Warszawa)
Inż. Alina Meljon (Warszawa)
Dr Jerzy Mościbroda (Lublin)

Mieczysław Sirko

Dr Michał Najgrakowski (Warszawa)
 Dr Elżbieta Nowak-Ferdhus (Wrocław)
 Mgr Jerzy Ostrowski (Warszawa)
 Dr Wiesław Ostrowski (Warszawa)
 Dr Jacek Paślawski (Warszawa)
 Dr Maria Pelczar (Gdańsk)
 Dr Janina E. Piasecka (Wrocław)
 Mgr Jan Rutkowski (Warszawa)
 Mgr Edward Schnayder (Kraków)
 Płk mgr Czesław Sworowski (Warszawa)
 Prof. dr hab. Jan Szeliga (Gdańsk)
 Mgr Grzegorz D. Świdorski (Łódź)

Kadencja od IX 1993 do IX 1996

Zarząd:

Doc. dr hab. Mieczysław Sirko (Lublin) – przewodniczący

Mgr Krzysztof Kałamucki (Lublin) – sekretarz

Dr Marek Baranowski (Warszawa)

Dr Jacek Paślawski (Warszawa)

Płk mgr Czesław Sworowski (Warszawa)

Dr hab. Kazimierz Trafas (Kraków)

Członkowie:

Maria Andrzejewska (Warszawa)

Mgr Sabina Bujno (Warszawa)

Dr inż. Tadeusz Chrobak (Kraków)

Prof. dr hab. Andrzej Ciołkosz (Warszawa)

Mgr Henryk Górski (Warszawa)

Prof. dr hab. inż. Wiktor Grygorenko (Warszawa)

Dr Stefania Gurba (Lublin)

Mgr Roman Janusiewicz (Wrocław)

Dr Wojciech Jankowski (Warszawa)

Mgr Andrzej Kajoch (Wrocław)

Dr Wiesław Kaprowski (Warszawa)

Dr Ryszard Klimko (Poznań)

Mgr Jan Knopik (Wrocław)

Prof. dr Jerzy Kondracki (Warszawa)

Mgr Izabella Krauze-Tomczyk (Warszawa)

Dr Jan Krupski (Wrocław)

Mgr Janusz Łopatto (Warszawa)

Inż. Alina Meljon (Warszawa)

Dr Jerzy Mościbroda (Lublin)

Dr Michał Najgrakowski (Warszawa)

Mgr Wojciech Nerlo (Warszawa)

Dr Elżbieta Nowak-Ferdhus (Wrocław)

Mgr Jerzy Ostrowski (Warszawa)

Dr Wiesław Ostrowski (Warszawa)

Dr Maria Pelczar (Gdańsk)
Dr Janina E. Piasecka (Wrocław)
Mgr Jan Rutkowski (Warszawa)
Dr Jerzy Siwek (Warszawa)
Mgr Edward Schnayder (Kraków)
Prof. dr hab. Jan Szeliga (Gdańsk)
Mgr Andrzej Tchórz (Katowice)
Prof. dr Bogodar Winid (Warszawa)
Mgr Henryk Witański (Katowice)
Dr Wiesława Żyszkowska (Wrocław)

Kadencja od IX 1996 do X 1999 (VII 2000)

Zarząd:

Prof. dr hab. Mieczysław Sirko (Lublin) – przewodniczący

Dr Wiesława Żyszkowska (Wrocław) – zastępca przewodniczącego

Dr Krzysztof Kałamucki (Lublin) – sekretarz

Dr Marek Baranowski (Warszawa)

Mgr Jerzy Ostrowski (Warszawa)

Członkowie:

Mgr Maria Andrzejewska (Warszawa)

Dr inż. Tadeusz Chrobak (Kraków)

Prof. dr hab. Andrzej Ciołkosz (Warszawa)

Mgr Henryk Górski (Warszawa)

Prof. dr hab. inż. Wiktor Grygorenko (Warszawa)

Mgr Roman Janusiewicz (Wrocław)

Dr Wojciech Jankowski (Warszawa)

Prof. dr Jerzy Kondracki (Warszawa, do IV 1998)

Mgr Izabella Krauze-Tomczyk (Warszawa)

Dr Jan Krupski (Wrocław)

Mgr Janusz Łopatto (Warszawa)

Inż. Alina Meljon (Warszawa)

Dr Jerzy Mościbroda (Lublin)

Dr Michał Najgrakowski (Warszawa)

Dr Elżbieta Nowak-Ferdhus (Wrocław)

Dr Wiesław Ostrowski (Warszawa)

Dr hab. Jacek Paślowski (Warszawa)

Dr Maria Pelczar (Gdańsk)

Mgr Jan Rutkowski (Warszawa)

Dr Jerzy Siwek (Warszawa)

Dr Janusz Szewczuk (Kraków)

Mgr Edward Schnayder (Kraków)

Dr hab. Kazimierz Trafas (Kraków)

Mgr Henryk Witański (Katowice)

**Bibliografia zawartości tomów 1–21
„Materiałów Ogólnopolskich Konferencji Kartograficznych”
oraz broszur ze streszczeniami referatów
Konferencji II, IV, IX, XVI i XIX**

Problemy kartografii tematycznej. I Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna zorganizowana w Lublinie w dniach 10–11 V 1968 r. przez Komisję Kartograficzną PTG i Katedrę Kartografii UMCS. Redaktor tomu Franciszek Uhorczak. Polskie Towarzystwo Geograficzne – Komisja Kartograficzna, „Materiały Ogólnopolskich Konferencji Kartograficznych” T. 1, Lublin – Warszawa 1971, 312 s. + teczka karton. z 13 załącznikami. Treść:

I. Rodzaje i wielkości jednostki terytorialnej w opracowaniach kartograficznych

1. Stefania Gurba: *Siatki dla map tematycznych świata*, s. 5–20, 12 ryc., 10 poz. lit.
2. Jerzy Mościbroda: *Układy pól regularnych o jednakowej wielkości dla map tematycznych świata*, s. 21–39, 6 ryc., 21 poz. lit.
3. Jan Kozłowski: *Pola jednakowej wielkości jako podstawa ilościowych opracowań kartograficznych*, s. 40–47, 6 ryc., 18 poz. lit.

II. Podstawy matematyczno-statystyczne map tematycznych

4. Michał Chilczuk: *Metoda kartograficzno-kartometryczna obliczania stopnia koncentracji w osadnictwie wiejskim*, s. 48–61, 7 ryc., 1 tab.
5. Jerzy Ostrowski: *Mapy powierzchni trendu*, s. 62–70, 4 ryc., 6 poz. lit.

III. Metody kartograficzne i graficzne w mapach tematycznych

6. Michał Chilczuk: *Izarytmiczna metoda przedstawiania gęstości osadnictwa wiejskiego na mapach topograficznych*, s. 71–86, 9 ryc.
7. Franciszek Uhorczak: *Kartograficzna metoda koncentracji w strefach zwartych*, s. 87–104, 7 ryc. (zał. nr 1), 2 tab.
8. Jerzy Hajduś: *Zastosowanie metody profili skośnych do przedstawienia rzeźby terenu jako tła map tematycznych*, s. 105–112, 1 ryc., 3 poz. lit.

IV. Typologia zjawisk i zagadnień oraz jej prezentacja kartograficzna

9. Janusz Bogdan Faliński: *Problemy mapy potencjalnej roślinności naturalnej Polski*, s. 113–127, 2 zał., 2 ryc., 22 poz. lit.
10. Wojciech Jankowski: *Mapy użytkowania ziemi*, s. 128–132.
11. Roman Szczęsny: *Typologiczne mapy rolnicze*, s. 133–140, 1 ryc., 4 poz. lit.
12. Michał Chilczuk: *Typologia form i układów przestrzennych w osadnictwie wiejskim*, s. 141–149, 1 ryc.
13. Wanda Kluge: *Z tematyki map osadnictwa na przykładzie Polski*, s. 150–155, 2 ryc., 2 poz. lit.
14. Wiesław Ostrowski: *Zagadnienie geograficznej mapy miasta*, s. 156–163, 1 ryc., 6 poz. lit.

15. Franciszek Uhorczak: *Mapa Osadnictwa Świata 1: 1M*, s. 164–177, 16 ryc. (zał. nr 3–8), 6 tab.

16. Tadeusz Garlej: *Zagadnienie podkładów kartograficznych dla map tematycznych*, s. 178–181.

17. Kazimierz Trafas: *Problemy zgodności i synchronizacji treści map dotyczących środowiska geograficznego*, s. 182–191, 2 ryc., 2 poz. lit.

18. Franciszek Uhorczak: *Mapy barwne w Geografii Powszechnej PWN – w szczególności mapy krajobrazowe*, s. 192–219, 8 ryc., 5 tab.

V. Generalizacja w mapach tematycznych

19. Lech Ratajski: *Niektóre zagadnienia generalizacji map tematycznych*, s. 220–232, 8 ryc.

20. Mieczysław Sirko: *Ilościowa analiza generalizacji elementów liniowych na przykładzie sieci rzecznej*, s. 233–241, 6 ryc., 2 tab.

VI. Zagadnienia terminologiczne i systematyka map tematycznych

21. Stanisław Pietkiewicz: *Propozycje konsekwentnego zestawu pomocniczych międzynarodowych terminów z dziedziny kartografii tematycznej*, s. 242–268, 4 poz. lit.

22. Lech Ratajski: *Podstawy definicji i terminologii metod kartograficznych*, s. 249–264, 16 ryc.

23. Franciszek Uhorczak: *Klasyfikacja dziesiętna map tematycznych wg treści*, s. 265–312, 3 zał., 3 ryc., 3 tab.

II Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna poświęcona kartografii szkolnej. Warszawa 19–20. IX. 1969. Komisja Kartograficzna PTG, Katedra Kartografii Uniwersytetu Warszawskiego, Państw. Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych, Warszawa 1969, 31 + 7 nlb. s. Treść:

Program konferencji, 2 s. nlb.

Skróty referatów i komunikatów

I. Ocena istniejących map i atlasów szkolnych z punktu widzenia metodyki nauczania

1. Bogdan Horodyski: *Współczesne atlasy szkolne – porównawczy przegląd międzynarodowy*, s. 1–2.

2. Lech Dmowski: *Niektóre błędy metodyczne szkolnych atlasów geograficznych i map ściennych (Plan referatu)*, s. 2–3.

3. Lech Ratajski: *Ocena istniejących map i atlasów dla szkoły podstawowej w świetle ankiety*, s. 3–7, 3 tab.

II. Kartografia w podręcznikach szkolnych

4. Franciszek Uhorczak: *Zagadnienie wyposażenia kartograficznego podręczników szkolnych*, s. 8.

5. Maria Jarzębowicz: *Mapy w podręcznikach szkolnych w psychologicznym aspekcie ich odbioru przez młodzież*, s. 8–10.

6. Maria Białoch-Nowak: *Ilustracje kartograficzne w podręcznikach szkolnych*, s. 10–11.

7. Jan Kądziołka: *Integracja materiału kartograficznego i tekstu w podręczniku*, s. 11–12.

III. Psychologiczne aspekty odbioru map szkolnych przez młodzież

8. Andrzej Kajoch: *Węzłowe problemy pogłębienia naszej kartografii szkolnej*, s. 13–14.

9. Wiesław Ostrowski: *Znaczenie i możliwości mapy szkolnej w kształtowaniu pojęć ucznia poprzez ilościową charakterystykę zjawisk i obiektów*, s. 15–16.

10. Andrzej Makowski: *Próba analizy barw na mapie szkolnej w świetle preferencji do barw u dziecka*, s. 16–17.

11. Stanisław Pietkiewicz: *Próba zastosowania testów psychologicznych do oceny wartości dydaktycznej map ściennych*, s. 17–19.

IV. Propozycje nowych ujęć i rozwiązań w zakresie kartografii szkolnej

12. Franciszek Uhorczak: *Co można zmienić w atlasach szkolnych w zakresie układu i treści*, s. 20.

13. Lech Ratajski: *Szkolne mapy gospodarcze regionu*, s. 20–22.

14. Kazimierz Trafas: *Zagadnienie mapy kompleksowej w kartografii szkolnej*, s. 22–23.

15. Jacek Pasławski: *Propozycja mapy geograficznej dla kl. IV*, s. 23–24.

16. Anna Kalniet, Urszula Karaszewska: *Ścienna mapa geomorfologiczna Polski 1:500 000 do użytku szkolnego*, s. 24–25.

17. Henryk Górski: *Nowe pomoce w kartografii szkolnej*, s. 25–26.

18. Roman Konstankiewicz: *Dezyderaty szkoły w odniesieniu do map konturowych (Plan referatu)*, s. 26.

19. Jerzy Midzio: *O potrzebie wprowadzenia i wykorzystania map topograficznych w pierwszych latach nauczania geografii w szkole*, s. 27–28.

20. Marian Stańczak: *Mapy plastyczne*, s. 28–29.

21. Stefania Gurba: *Globus dwunastościenny S. Gurby i F. Uhorczaka*, s. 29–30.

22. Stefania Gurba: *Tablice siatek do kartografii matematycznej – tablica siatek do map świata*, s. 30–31.

Problemy kartografii turystycznej. III Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna poświęcona kartografii turystycznej. Kraków 2–4. X 1970 r. Redaktor tomu Kazimierz Trafas. Polskie Towarzystwo Geograficzne – Komisja Kartograficzna, Państw. Przedsięb. Wydawnictw Kartograficznych, „Materiały Ogólnopolskich Konferencji Kartograficznych” T. 2, Kraków – Warszawa 1973, 93 s. Treść:

Przedmowa – Antoni Wrzosek, s. 3–4.

1. Janusz Łopatto: *Stan produkcji map turystycznych i zamierzenia wydawnicze PPWK*, s. 5–11.

2. Elżbieta Nowak: *Ocena map turystycznych wydanych przez Państwowe Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych*, s. 12–15.

3. Stanisław Pietkiewicz: *Zagadnienie specjalnych map turystycznych-krajoznawczych o nastawieniu dydaktycznym*, s. 16–18.

4. Wiesław Ostrowski, Jerzy Ostrowski: *Zagadnienie turystyczno-informacyjnych planów miast*, s. 19–24.

5. Ede Hönyi Jr.: *Ungarische Stadtpläne für den Fremdenverkehr*, s. 25–28; *Węgierskie plany miast dla potrzeb turystyki*, s. 29–31.

6. Tadeusz Mleczak: *Mapa turystyczna powiatu poznańskiego w skali 1:100 tys.*, s. 32–38.

7. Jadwiga Warszńska, Antoni Jackowski: *Kartograficzny obraz turystyki województwa krakowskiego*, s. 39–43.

8. Olaf Rogalewski: *O potrzebie opracowania Atlasu Turystyki Polski (streszczenie)*, s. 44–45.

9. Wiesław Kaprowski: *Potrzeba opracowywania map turystycznych na podkładzie mapy topograficznej*, s. 46–51.

10. Władysław Pawlak: *Rzeźba terenu na mapie turystycznej*, s. 52–59.

11. Jerzy Hajduś: *Zastosowanie zmodyfikowanego obrazu profili pochyłych na mapach turystycznych*, s. 60–63, 6 poz. lit.

12. Andrzej Kajoch: *Korelacja treści i formy między przewodnikiem a załącznikiem mapowym*, s. 64–66.

13. Andrzej Kajoch: *Problemy szaty graficznej map turystycznych*, s. 67–69.
14. Danuta Markowska: *Stan prac nad ujednoliceniem znaków na polskich mapach turystycznych*, s. 70–73.
15. Lech Ratajski: *Problematyka międzynarodowej unifikacji znaków kartograficznych i jej zastosowanie do map turystycznych*, s. 74–78.
16. Stanisław Wawrzyniak: *O potrzebie utworzenia centralnego gabinetu map turystycznych*, s. 79–81.
17. Zbigniew Werner: *Rola podkładów kartograficznych w planowaniu przestrzennym turystyki*, s. 82–86.
18. Bogdan Mikułowski: *Ujęcia kartograficzne prac inwentaryzacyjno-analitycznych problematyki turystycznej w Polsce*, s. 67–91.

IV Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna poświęcona kartografii teoretycznej. Warszawa 23–24.IX. 1971 r. Komisja Kartograficzna PTG, Zakład Kartografii Uniwersytetu Warszawskiego, Państw. Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych Warszawa 1971, 40 + 6 nlb s. Treść:

Program Konferencji, 2 s. nlb.
Skróty referatów i komunikatów

I. Kartografia jako nauka

1. Lech Ratajski: *Struktura kartologii i jej problematyka badawcza*, s. 1–4, 1 ryc., summ.: *The structure of cartology and its research problems*, s. 31–33, 1 ryc.
2. Jerzy Ostrowski: *Współczesne poglądy na istotę kartografii jako nauki*, s. 4–5, summ.: *The cartography as a science – contemporary views*, s. 33.

II. Teoria przekazu kartograficznego

3. Janusz Gołaski: *Funkcjonalno-strukturalna koncepcja mapy*, s. 6–7, summ.: *Functional-structural concept of the map*, s. 34.
4. Jacek Paślawski: *O transformacjach przestrzeni ekonomicznej dla celów kartograficznych*, s. 7–9, 1 ryc., summ.: *The transformation of the economic space for the cartographical purposes*, s. 34–36, 1 ryc.
5. Wiesław Ostrowski: *Sprawność kartograficznej formy prezentacji*, s. 9–10, summ.: *The efficiency of cartographical form of presentation*, s. 36.

III. Teoretyczne problemy generalizacji kartograficznej

6. Gabriel Bonatowski: *Próba obiektywizacji generalizacji sieci rzecznej*, s. 11–12, summ.: *The attempt of making the river net generalization objective*, s. 36–37.
7. Jerzy Ostrowski: *Problematyka doboru poziomic na mapach małoskalowych*, s. 13, summ.: *The choice of contour lines in small scale maps*, s. 37.

IV. Metody oceny map i atlasów

8. Franciszek Uhorcza: *Kryteria wszechstronnej klasyfikacji map*, s. 14–19, 1 ryc., summ.: *Criteria of a comprehensive map classification*, s. 38.
9. Jerzy Midzio: *Informacyjność map i próby jej oceny*, s. 19–21, summ.: *The map information. Trials of its evaluation*, s. 38–39.
10. Bogdan Horodyski: *Niektóre aspekty kartograficznej oceny atlasów geograficznych*, s. 21–23, summ.: *Some aspects of cartographical evaluation of geographic atlases*, s. 39.

V. Problemy automatyzacji w kartografii

11. Lech Ratajski: *Potrzeby opracowań teoretycznych dla informatyki kartograficznej*, s. 24–25, summ.: *The needs of theoretical elaborations for cartographical informatics (automation)*, s. 39–40.

12. Wiktor Grygorenko: *Identyfikacja treści i formy znaku kartograficznego w świetle potrzeb automatyzacji*, s. 25–27.

13. Jan Wereszczyński: *Kartograficzna interpretacja obrazów radarowych*, s. 28–29, summ.: *The cartographical interpretation of the radar pictures*, s. 40.

Problemy atlasów narodowych i regionalnych. Wrocław 28–29 IX 1973 r. V Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna zorganizowana we Wrocławiu w dniach 28–29 IX 1973 r. przez Sekcję Kartograficzną Oddziału Wrocławskiego PTG i Zakład Kartografii Instytutu Geograficznego UBB. Redaktor tomu Władysław Migacz. Polskie Towarzystwo Geograficzne – Komisja Kartograficzna, Państw. Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych „Materiały Ogólnopolskich Konferencji Kartograficznych” T. 3, Wrocław – Warszawa 1976, 133 s. Treść:

1. Jerzy Kondracki: *Działalność Komisji Atlasów Narodowych i Regionalnych Międzynarodowej Unii Geograficznej*, s. 7–16.

2. Władysław Migacz: *Atlasy narodowe i ich problematyka na przykładzie atlasu Szwajcarii*, s. 17–24, 7 poz. lit.

3. Stanisław Leszczycki, Michał Najgrakowski: *Narodowy Atlas Polski*, s. 25–29.

4. Bogodar Winid: *Uwagi na temat afrykańskich atlasów narodowych*, s. 31–35.

5. Franciszek Uhorczak: *Ocena tematyki oraz prezentacji kartograficznej w polskich atlasach regionalnych*, s. 36–71, 2 ryc., 10 tab.

6. Bogdan Horodyski: *Struktura treści polskich atlasów regionalnych na tle publikacji zagranicznych*, s. 73–83, 2 ryc., 4 poz. lit.

7. Wiesław Kaprowski, Jerzy Ostrowski: *Korelacja elementów fizycznogeograficznych w atlasach regionalnych*, s. 85–91, 23 poz. lit.

8. Stefania Gurba: *Problematyka atlasów komputerowych na przykładzie „Computer-Atlas der Schweiz”*, s. 93–99, 19 poz. lit.

9. Wiesław Ostrowski: *Zagadnienie starzenia się treści atlasów*, s. 101–111, 4 ryc., 1 tab.

10. Andrzej Kajoch: *Zagadnienie typowości w odniesieniu do atlasów narodowych i regionalnych*, s. 113–119.

11. Maria Pelczar: *Atlas dla województwa gdańskiego*, s. 121–124.

12. Kazimierz Trafas: *Propozycje nowych map tematycznych w atlasie województwa krakowskiego*, s. 125–133.

Perspektywy rozwoju polskiej kartografii. VI Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna pod protektoratem Prezesa Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii, zorganizowana w Warszawie w dniach 26–27. IX. 1975 r. przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii, Komisję Kartograficzną PTG i Zakład Kartografii Instytutu Geografii Uniwersytetu Warszawskiego. Redaktor tomu Jerzy Ostrowski. Główny Urząd Geodezji i Kartografii, Polskie Towarzystwo Geograficzne – Komisja Kartograficzna. „Materiały Ogólnopolskich Konferencji Kartograficznych” T. 4, Warszawa 1975, 164 s. Treść:

Przedmowa (Komitet organizacyjny VI Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej), s. 5–7.

1. Teresa Baranowska, Andrzej Ciołkosz: *Możliwości i perspektywy wykorzystania obrazów satelitarnych w kartografii*, s. 8–19, 7 poz. lit.

2. Zofia Stala, Janina Zemla: *Kartografia w pracach o środowisku przyrodniczym dla potrzeb planowania przestrzennego*, s. 20–35, 12 poz. lit.

3. Jerzy Stawin, Jędrzej Müller, Emilia Kimberg: *Szczegółowa mapa sozologiczna fragmentu miasta Lublina jako przykład stosowania kartografii sozologicznej*, s. 38–46, 2 ryc., 1 tab.

4. Jan Siuta, Aldona Zielińska: *Rola kartografii w ochronie i kształtowaniu przyrodniczych warunków produkcji rolnej*, s. 47–59.
5. Michał Więckowski: *Mapy do planowania przestrzennego*, s. 60–69, 2 ryc., 7 poz. lit.
6. Edmund Piechowicz: *Kartografia w zarządzaniu*, s. 70–81, 1 tab.
7. Janusz Łopatto, Teresa Zakrzewska: *Podział administracyjny Polski a potrzeba map do celów zarządzania*, s. 82–87.
8. Krystyna Podlacha: *Mapa zasadnicza i jej znaczenie gospodarcze*, s. 88–95, 1 ryc.
9. Hubert Rak, Maria Wesołowska-Spyra: *Tematyczne mapy miejskie – atlas metodyczny*, s. 96–102, 3 poz. lit.
10. Andrzej St. Szymański: *Aktualny stan i perspektywy rozwoju polskiej kartografii turystycznej*, s. 103–110.
11. Bogodar Winid: *Problemy zintensyfikowania prac polskich kartografów w krajach rozwijających się*, s. 111–117, 11 poz. lit.
12. Lech Ratajski: *Rozwój teorii i badań kartograficznych*, s. 120–127, 32 poz. lit.
13. Jerzy Ostrowski: *O potrzebie reform w szkoleniu kadr kartograficznych w Polsce*, s. 132–139.
14. Henryk Górski: *Kartografia szkolna w perspektywie powszechnej 10-letniej szkoły średniej*, s. 140–152, 2 tab.
15. Kazimierz Trafas: *Kartografia wobec zadań ochrony środowiska w Polsce*, s. 153–158.
16. Jan Knopik: *Działalność kartograficzna PPWK i podstawowe zamierzenia na lata następne*, s. 159–163.

Problemy map środowiska przyrodniczego Polski. Gdańsk 26–27 IX 1977 r. VII Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna zorganizowana w Gdańsku w dniach 26–27 IX 1977 r. przez Komisję Kartograficzną Polskiego Towarzystwa Geograficznego i zakład Kartografii Instytutu Geografii Uniwersytetu Gdańskiego, Redaktor tomu Maria Pelczar. Instytut Geografii UG, Polskie Towarzystwo Geograficzne – Komisja Kartograficzna. „Materiały Ogólnopolskich Konferencji Kartograficznych” T. 5. Gdańsk 1977, 157 s. Treść:

- Przedmowa* (Komitet Organizacyjny VII Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej), s. 1.
1. Jerzy Kondracki, Jerzy Ostrowski: *Atlas Fizjograficzny Polski*, s. 3–8, 1 ryc.
 2. Kazimierz Trafas: *Atlas Tatrzańskiego Parku Narodowego*, s. 9–12.
 3. Jerzy Ostrowski, Wiesław Ostrowski: *Problematyka formy graficznej map środowiska przyrodniczego Polski*, s. 13–19, 12 poz. lit.
 4. Stefania Dębowska, Tadeusz Z. Kliniewski, Jerzy Ostrowski: *Część przyrodnicza Narodowego Atlasu Polski na tle analogicznych działów w atlasach narodowych innych krajów europejskich*, s. 20–30, 2. ryc., 2 tab., 17 poz. lit.
 5. Wojciech Jankowski, Wojciech Rządowski: *Mapy środowiska przyrodniczego w polskich atlasach regionalnych*, s. 31–37.
 6. Stefan Żynda: *Przegląd wybranych map tematycznych atlasu fizjograficznego w granicach byłego województwa zielonogórskiego*, s. 38–46, 13 poz. lit.
 7. Alina Młynarska: *Mapy tematyczne środowiska przyrodniczego w publikacjach Państwowego Wydawnictwa Naukowego*, s. 47.
 8. Emilia Kimberg, Zofia Stala, Ryszard Zakrzewski: *Przegląd opracowań kartograficznych środowiska przyrodniczego dla obszarów objętych miejscowym planowaniem przestrzennym*, s. 48–57, 11 poz. lit.
 9. Sylwia Gilewska, Maria Klimkowa: *Zakres treści i wybrane zagadnienia różnoskalowych map geomorfologicznych Polski*, s. 58–70, 31 poz. wykazu map, 27 poz. lit.

10. Zofia Stala: *Struktura geomorfologiczna a przestrzenna struktura miasta – nowa problematyka mapy tematycznej*, s. 71–78, 1 zał.
11. Stefan Żynda: *Próba kartograficznego przedstawienia morfometrycznych typów rzeźby oraz fizycznogeograficznych jednostek przestrzennych*, s. 79–83, 9 poz. lit.
12. Daniel Rutkowski: *Technologia sporządzania map nasłonecznienia terenów o urozmaiconej rzeźbie*, s. 84–92, 3 ryc., 2 tab., 8 poz. lit.
13. Tadeusz Wilgat: *Mapa stosunków wodnych aglomeracji lubelskiej i Lubelskiego Zagłębia Węglowego*, s. 93–96.
14. Zdzisław Michalczyk, Krzysztof H. Wojciechowski: *Mapa stosunków wodnych rejonu Kazimierza i Nałęczowa jako przykład syntetycznego opracowania hydrograficznego*, s. 97–100.
15. Edward Michna, Stanisław Paczos, Andrzej Zinkiewicz: *Próba klasyfikacji klimatycznej obszaru Lubelskiego Zagłębia Węglowego*, s. 101–105, 6 poz. lit.
16. Ryszard Klimko: *Próba kartograficznego ujęcia zmian jakościowych kompleksu glebowo-fizjograficznego pierwotnych powierzchni produkcyjnych*, s. 106–109, 6 poz. lit.
17. Joanna Plit: *Mapa potencjalnej roślinności Polski – cele i stopień zaawansowania pracy*, s. 110–114.
18. Jerzy Harasymowicz: *System oznaczania taksonów roślinności na mapach fitosocjologicznych w średnich i małych skalach*, s. 115–122, 1 ryc., 1 tab.
19. Krystian A. Waksmundzki: *Kompleksowa mapa sozologiczna*, s. 123–129.
20. Bogdan Horodyski: *Kartograficzny aspekt wielkoskalowych map sozologicznych*, s. 130–139, 2. zał., 8 poz. lit.
21. Tadeusz Wilgat, Magdalena Nowacka, Stefan Bartoszewski: *Ochrona środowiska w rejonie wpływu Lubelskiego Zagłębia Węglowego*, s. 140–142.
22. Krzysztof H. Wojciechowski: *Mapa odporności środowiska*, s. 143–146.
23. Wiesława Żyszkowska: *Numeryczna analiza rzeźby jako przykład zastosowania metod kartometrycznych w badaniach środowiska geograficznego*, s. 147–153, 3 ryc., 6. poz. lit.
24. Maria Pelczar: *Mapa poziomicowa jako podkład map tematycznych*, s. 154–155.

Problemy map społeczno-gospodarczych. Lublin 22–23 IX 1978 r. VIII Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna zorganizowana w Lublinie w dniach 22–23 IX 1978 r. przez Komisję Kartograficzną Polskiego Towarzystwa Geograficznego, Państwowe Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych i Zakład Kartografii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Redaktor tomu Jerzy Mościbroda. Polskie Towarzystwo Geograficzne – Komisja Kartograficzna, Państw. Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych, Zakład Kartografii UMCS w Lublinie. „Materiały Ogólnopolskich Konferencji Kartograficznych” T. 6, Lublin 1978, 127 s. Treść:

Przedmowa (Komitet Organizacyjny VIII Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej), s. 3–4.

1. Franciszek Uhorczak: *Rodowód i przegląd osiągnięć metodycznych lubelskiego ośrodka kartograficznego w zakresie kartografii społeczno-gospodarczej*, s. 5–17.
2. Henryk Górski: *Ewolucja mapy ogólnogospodarczej Polski do użytku szkolnego*, s. 18–22.
3. Gabriel Bonatowski, Wiesław Ostrowski: *Przykłady koncepcji map kompleksowych krajów*, s. 23–27, 8 poz. lit.
4. Paweł Kowalski: *Zagadnienie map kompleksowych monotematycznych świata – przykłady opracowań*, s. 28–32, 1 ryc.
5. Jacek Paślawski: *O kartograficznej prezentacji przestrzeni gospodarczej*, s. 33–36, 1 ryc.
6. Janusz Szewczuk: *Pole odniesienia*, s. 37–43, 1 ryc.

7. Zbigniew Jankowski: *Koncepcja podziału kraju na rejony statystyczne i obwody spisowe zastosowana w praktyce statystycznej*, s. 44–51.
8. Jerzy Mościbroda: *Zagadnienie transformacji pól podstawowych na przykładzie izopletowych map gęstości zaludnienia*, s. 52–61, 12 ryc. (zał. nr 1 i 2), 6 poz. lit.
9. Wanda Kluge: *Mapy osadnictwa i ludności w atlasach narodowych*, s. 62–68, 3 tabl., 3 poz. lit.
10. Lidia Sitek: *Mapy społeczne w atlasach narodowych*, s. 69–72, 1 tab.
11. Bogodar Winid: *Problemy kartografii społeczno-gospodarczej w krajach afrykańskich*, s. 73–77.
12. Teofil Lijewski: *Kartograficzne sposoby przedstawiania ruchliwości ludności*, s. 78–82.
13. Marek Dutkowski: *Mapy użytkowania ziemi w portach morskich – uwagi metodyczne*, s. 83–89, 5 poz. lit.
14. Jan Ziółkowski: *Stopień rozproszenia osadnictwa oraz rozmieszczenie i gęstość ludności wiejskiej na ekwidystantnej powierzchni osadniczej*, s. 90–100, 6 ryc. (zał. nr 3), 2 tab.
15. Jerzy Siwek: *Zastosowanie sieci zmiennogęstej regularnej do prezentacji i interpretacji zjawisk gospodarczych i społecznych*, s. 101–110, 8 ryc.
16. Stanisław Turkowiak: *Zbiory kartograficzne w Centralnej Bibliotece Statystycznej*, s. 111–118, wykaz map i atlasów 92 poz.
17. *Polskie piśmiennictwo z zakresu metodyki map społeczno-gospodarczych z lat 1946–1978 (Wybór)*, 85 poz. Zestawił Jerzy Ostrowski, s. 119–125.
18. *Pokłosie publikacyjne ogólnopolskich konferencji kartograficznych, sympozjów i seminariów zorganizowanych przez Komisję Kartograficzną PTG i uniwersyteckie ośrodki kartograficzne (b. aut.)*, tab. s. 126–127.

IX Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna. Kraków – Mogilany, 15–16. X 1979 (streszczenia referatów). Instytut Geografii Uniwersytetu Jagiellońskiego, Polskie Towarzystwo Geograficzne (do użytku wewnętrznego), 40 s. Maszynopis powiel. w kopercie z folii. Treść:

1. Wiktor Grygorenko: *Podstawy nowoczesnej kartografii tematycznej. Specyficzne aspekty kartografii jako metody badania i poznawania rzeczywistości*, s. 1–2.
2. Wiesław Ostrowski: *Metodyczne podstawy redagowania map tematycznych*, s. 3–4.
3. Kazimierz Trafas: *Rola mapy podkładowej w kartografii tematycznej*, s. 5–6.
4. Anna Medwecka-Kornaś: *Osiągnięcia i problematyka kartografii fitysocjologicznej w ośrodku krakowskim na przestrzeni ostatnich 20 lat*, s. 7–9.
5. Waldemar Mikołajczyk: *Mapy rozmieszczenia zwierząt w Polsce*, s. 10.
6. B. Piechulska-Słowińska: *Kartografia geologiczna Instytutu Geologicznego*, s. 11–12.
7. Teresa Gawinowska: *Sporządzanie map glebowo-rolniczych w różnych skalach*, s. 13–14.
8. Kwiryna Handke: *Kartograficzne przedstawianie faktów językowych*, s. 15–16.
9. Józef Wolski: *II wydanie Atlasu Historycznego Świata*, s. 17.
10. Janusz Łopatto: *Mapy historyczne poświęcone historii II wojny światowej*, s. 18–20.
11. Jan Kornaś, Adam Zajac, Eugenia Urszula Zajac: *Prace na kartografią flory polskiej prowadzone w Instytucie Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie*, s. 21–22, 4. poz. lit.
12. Joanna P1it: *Stan zaawansowania kartowania terenowego i opracowania kartograficznego mapy potencjalnej roślinności naturalnej Polski*, s. 23–24.
13. Sławomir Żurek: *Mapy torfowisk Polski*, s. 25–27.
14. Jerzy Reichan: *Metody kartograficzne stosowane w geografii lingwistycznej*, s. 28–31, 3 poz. lit.

15. Ewa Masłowska, Dorota Rzymska: *Zastosowania geografii lingwistycznej do badań nad entogenezą Słowian*, s. 32–33.
16. Lidia Müllerowa: *Prace kartograficzne Instytutu Geografii Historycznej Kościoła w Polsce KUL*, s. 34–36.
17. Henryk Rutkowski: *Stan prac nad Atlasem Historycznym Polski XVI wieku*, s. 37–38.
18. Irena Pac, Barbara Zygmuntowicz: *Mapy tematyczne opracowywane w Redakcji Kartografii PWN*, s. 39–40.

Stan i perspektywy rozwoju polskiej kartografii. X Ogólnopolska Konferencja Karter graficzna zorganizowana w Warszawie w dniach 25–26 września 1980 roku przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii, Komisję Kartograficzną Polskiego Towarzystwa Geograficznego oraz Katedrę Kartografii Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego. Redaktorzy tomu Danuta Markowska, Jerzy Ostrowski, Jacek Paślawski. Główny Urząd Geodezji i Kartografii, Komisja Kartograficzna PTG, Katedra Kartografii UW. „Materiały Ogólnopolskich Konferencji Kartograficznych” T. 7, Warszawa 1980, 243 s. Treść:

Przedmowa (Komitet Organizacyjny X Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej), s. 5–7.

1. Danuta Markowska, Andrzej Szymczak: *Osiągnięcia i problemy polskiej kartografii w latach 1976–1980*, s. 9–23.
2. Jadwiga Bojanowska, Barbara Grabowska, Alicja Madzińska: *Stan i perspektywy wykonywania map dla potrzeb gospodarki narodowej*, s. 24–39.
3. Zbigniew Brunner: *Działalność wydawnicza Państwowego Przedsiębiorstwa Wydawnictw Kartograficznych jako głównego producenta map i atlasów do użytku ogólnego*, s. 40–54.
4. Stefania Gurba, Bożena Jarocińska, Jerzy Mościbroda, Mieczysław Sirko: *Mapy w polskiej prasie i telewizji*, s. 55–65, 1 tab.
5. Bogdan Ney: *Prace naukowo-badawcze w dziedzinie kartografii wykonane w Instytucie Geodezji i Kartografii w latach 1976–1980*, s. 66–73.
6. Michał Najgrakowski, Jerzy Ostrowski: *Działalność Samodzielnej Pracowni Kartografii Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN w latach 1976–1980*, s. 74–83, 23 poz. lit.
7. Kazimierz Michalik: *Osiągnięcia naukowe Zakładu Kartografii Politechniki Warszawskiej w latach 1975–1980 w świetle potrzeb gospodarki narodowej*, s. 84–95.
8. Bogodar Winid: *Katedra Kartografii Uniwersytetu Warszawskiego w latach 1976–1980 i w perspektywie*, s. 96–100.
9. Władysław Migacz: *Prace Zakładu Kartografii Uniwersytetu Wrocławskiego w latach 1976–1979*, s. 101–106.
10. Stefania Gurba, Jerzy Mościbroda: *Działalność naukowa Zakładu Kartografii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie w latach 1976–1980*, s. 107–114.
11. Jan Szeliga: *Problematyka badawcza w Zakładzie Kartografii Uniwersytetu Gdańskiego w latach 1976–1980 i w najbliższej perspektywie*, s. 115–117.
12. Kazimierz Trafas: *Krakowski ośrodek kartograficzny w 5-leciu 1976–1980*, s. 118–122.
13. Jerzy Ostrowski: *Uwagi o działalności naukowo-badawczej w Polsce w zakresie kartografii w latach 1976–1980*, s. 123–141.
14. Ryszard Klimko: *Wybrane problemy kartografii tematycznej w świetle potrzeb społecznych i gospodarczych*, s. 142–152, 4 ryc., 2 poz. lit.
15. Barbara Piechulska-Słowańska: *Kartografia geologiczna Instytutu Geologicznego w latach 1976–1980*, s. 153–161.

16. Maria Pelczar, Walerian Markiewicz: *Dorobek polskiej kartografii w zakresie map morskich (Streszczenie)*, s. 162–164.
17. Stefan Przewłocki: *Opracowania z zakresu kartografii tematycznej Zespołu Geodezji Politechniki Łódzkiej w latach 1975–1980*, s. 165–173, 11 poz. lit.
18. Ryszard Klimko, Leon Kozacki, Stefan Żynda: *Dorobek Zakładu Geografii Fizycznej Kompleksowej Instytutu Geografii Uniwersytetu Adama Mickiewicza w dziedzinie wielko- i średnioskalowych map tematycznych w latach 1975–1980*, s. 174–181.
19. Jan Knopik: *Treść i rozwiązania graficzne wybranych map dla gospodarki narodowej zrealizowanych w ramach usług kartograficznych PPWK*, s. 182–187.
20. Stefania Gurba: *Kropkowa mapa użytkowania ziemi dla Polski*, s. 188–192.
21. Ewa Krzywicka-Blum: *Mapa dróg wodnych Polski – stan aktualny i w perspektywie do roku 2000*, s. 193–200, 8 poz. lit.
22. Irena Tarraro-Żebrowska: *Podział powierzchni globu na trójkąty o jednakowych polach*, s. 201–202.
23. Andrzej Ewert: *Analiza trendu i taksonomia numeryczna jako metody porównywania map tematycznych*, s. 203–213, 2 ryc., 1 tab., 12 poz. lit.
24. Elżbieta Nowak-Ferdhus: *Zakres treści turystycznej na polskich mapach turystycznych*, s. 214–220.
25. Andrzej Kajoch: *Nowa generacja map turystycznych Wydziału Produkcyjnego PPWK we Wrocławiu – zbiór doświadczeń z lat 1974–1980*, s. 221–226, 1 tab.
26. Jan Krupski: *Mapy perspektywiczne i parakartograficzne sposoby przedstawiania terenu oraz możliwości ich wykorzystania*, s. 227–233, 8 poz. lit.
27. Zbigniew Korosadowicz: *Konstrukcja i percepcja turystycznych map panoramicznych*, s. 234–240.

Współczesne atlasy i mapy szkolne. XI Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna zorganizowana we Wrocławiu w dniach 6–7. XI 1981 r. Redakcja tomu Władysław Pawlak, Bogdan Terenkoczy. Uniwersytet Wrocławski – Instytut Geograficzny Zakład Kartografii, Polskie Towarzystwo Geograficzne – Komisja Kartograficzna, Państwowe Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych, „Materiały Ogólnopolskich Konferencji Kartograficznych” T. 8, Wrocław 1981, 66 s. Treść:

- Przedmowa* (Komitet Organizacyjny XI Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej), s. 5.
1. Jan Knopik: *Aktualne zasoby map, atlasów szkolnych geograficznych i historycznych oraz ich przydatność w realizacji obowiązującego programu nauczania*, s. 7–16.
 2. Władysław Pawlak: *Rozważania nad koncepcją szkolnych atlasów geograficznych*, s. 17–23.
 3. Bogdan Horodyski: *Treść i funkcja mapy ogólnogeograficznej w atlasach geograficznych*, s. 24–33, 11 poz. lit.
 4. Jan Krupski: *Mapa hipsometryczna czy mapa krajobrazowa w pierwszym etapie nauczania geografii*, s. 34–37.
 5. Barbara Filochowska: *Mapy krajobrazowe w polskich atlasach szkolnych dla różnych poziomów nauczania i ich korelacja z innymi mapami tematycznymi*, s. 38–42.
 6. Jacek Pasławski: *O właściwe miejsce objaśnień na mapach szkolnych*, s. 43–47, 7 poz. lit.
 7. Henryk Jeszka: *Nowe projekty szkolnych atlasów i map historycznych opracowanych w PPWK*, s. 48–53.
 8. Julian Janczak: *Informacja o Atlasie Dziejów Polski*, s. 54–58.
 9. Antoni Szymanek: *Nowy atlas geograficzny dla IV klasy*, s. 59–62.
 10. Władysław Pawlak: *Miejsce map ściennych w szkole*, s. 63–66.

XI All-Polish Cartographic Conference „Modern School Maps and Atlases”. Wrocław 6–7 November, 1981 (Abstracts). University of Wrocław – Institute of Geography – Cartographic Department, Polish Geographical Society – Cartographic Commission, State Cartographical Publishing House. „Materials of the All-Polish Cartographical Conferences” Volume 8, Wrocław 1981, 21 s. Treść:

Preface (Organizing Committee of the XIth All-Polish Cartographic Conference), s. 4.

1. Jan Knopik: *Present resources of school maps, geographical and historical atlases and their usefulness in the realization of the actual teaching programme*, s. 5–6.

2. Władysław Pawlak: *Some thought on the conception of geographical school atlases*, s. 7.

3. Bogdan Horodyski: *Content and function of a general geographical school atlases*, s. 8–9.

4. Jan Krupski: *A hypsometric or a landscape map at the first stage of teaching geography*, s. 10–11.

5. Barbara Filochowska: *Landscape maps in Polish school atlases for various teaching levels and their relation to other thematic maps*, s. 12.

6. Jacek Pasławski: *Proper place for the legend on school maps*, s. 13.

7. Henryk Jeszka: *New projects of school historical maps and atlases being worked out in the State Cartographical Publishing House*, s. 14–16.

8. Julian Janczak: *Information on the atlas of Polish history*, s. 17–18.

9. Antoni Szymanek: *A new geographical atlas for the IVth form of primary school*, s. 19.

10. Władysław Pawlak: *The role of wall maps at school*, s. 20–21.

Mapy i atlasy tematyczne dla obszarów mórz o oceanów. XII Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna. Sopot, 6–7 VI 1983

Streszczeń i tekstów referatów nie opublikowano.

Teoretyczne i metodyczne problemy współczesnej kartografii. Lublin 11–12 IX 1984. XIII Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna zorganizowana w Lublinie w dniach 11–12 IX 1984 przez Komisję Kartograficzną Polskiego Towarzystwa Geograficznego i Zakład Kartografii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Redaktor tomu Stefania Gurba. Komisja Kartograficzna PTG, Zakład Kartografii UMCS w Lublinie. „Materiały Ogólnopolskich Konferencji Kartograficznych” T. X, Lublin 1984, 186 s. Treść:

Przedmowa (Komitet Organizacyjny XIII Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej), s. 3.

1. Krzysztof Buczkowski: *Kartograficzna metoda badania koncentracji obiektów i zjawisk o charakterze punktowym*, s. 5–15, 5 ryc., 5 tab., 7 poz. lit.

2. Krzysztof Buczkowski: *Zagadnienie doboru optymalnego układu pól podstawowych dla kartogramu geometrycznego*, s. 16–24, 3 ryc.

3. Władysław Domaszewicz: *Erich Röhr – Ocena funkcjonalna symboli graficznych na mapach oraz próba ich klasyfikacji*, s. 25–28, 1 ryc.

4. Andrzej Garstka: *Szacowanie długości linii w polach podstawowych na mapie*, s. 29–34, 3 ryc.

5. Wiktor Grygorenko: *Metodyczne problemy kartografii komputerowej*, s. 35–34, 7 ryc.

6. Andrzej Kajoch: *Uwagi o kartograficznym uczyelnianu zjawisk*, s. 45–47.

7. Ryszard Klimko: *Aspekty metodologiczne w kartografii w kontekście problemów badawczych geografii fizycznej kompleksowej*, s. 48–56, 1 ryc., 9 poz. lit.

8. Ryszard Klimko, Leon Kozacki: *Kartograficzne metody prezentacji na mapach tematycznych atlasu Poznania*, s. 57–63, 2 ryc., 3 poz. lit.
9. Andrzej Konias: *Metody oceny dokładności dawnych map*, s. 64–76, 10 ryc., 12 poz. lit.
10. Leon Kozacki: *Tło zdjęć lotniczych jako element treści map tematycznych*, s. 77–80.
11. Ewa Krzywicka-Blum: *Przedziały klasowe na mapach Międzynarodowej Wystawy Kartograficznej 11-tej Międzynarodowej Konferencji Kartograficznej MAK w Warszawie*, s. 81–94, 6 poz. lit.
12. Wiesław Ostrowski: *Próba klasyfikacji metod kartograficznych*, s. 95–111, 14 poz. lit.
13. Jacek Pasławski: *W poszukiwaniu nowego paradygmatu kartografii*, s. 112–117, 13 poz. lit.
14. Józef Paszczyk: *Kartogramy binarne jako metoda zapisu i analizy danych w geografii oraz planowaniu przestrzennych*, s. 118–122, 1 ryc.
15. Stefan Przewłocki, Marian Czochoński: *Problem podniesienia wartości informatycznej opracowań kartograficznych na przykładzie map stanowisk archeologicznych*, s. 123–128, 1 ryc., 1 tab., 6 poz. lit.
16. Stefan Przewłocki, Marian Czochoński, Grzegorz Kowalski: *Problemy kartograficzne prezentacji zagadnień z dziedziny inżynierii ruchu na przykładzie map komunikacyjnych miasta Łodzi*, s. 129–137, 3 ryc., 7 poz. lit.
17. Stefan Przewłocki, Grzegorz Kowalski: *Zagadnienia unifikacji znaków kartograficznych na mapach tematycznych w aspekcie kartograficznych metod prezentacji*, s. 138–143, 8 poz. lit.
18. Jan Rutkowski: *Przegląd metod i niektóre problemy związane z kartograficzną prezentacją dynamiki zjawisk w geografii*, s. 144–152.
19. Jerzy Siwek: *Rozważania nad kartograficzną metodą badań*, s. 153–159, 3 ryc., 6 poz. lit.
20. Janusz Szewczuk: *Kartograficzne układy odniesienia*, s. 160–167, 4 ryc.
21. Janusz Szewczuk: *Rozmieszczenie ludności w Polsce w interpretacji kartograficznej metody delimitacji*, s. 168–177, 3 ryc., 1 tab.
22. Irena Tarraro-Żebrowska: *Zastosowania zbiorów rozmytych w kartografii*, s. 178–181, 11 poz. lit.
23. Wiesława Żyszkowska: *Istota informacji kartograficznej i charakter jej przemian w procesie przekazu kartograficznego*, s. 182–184.

Stan i perspektywy rozwoju polskiej kartografii 1985. XIV Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna, Warszawa 27–28 września 1985. Redaktorzy tomu Izabella Krauze-Tomczyk, Jerzy Ostrowski, Jacek Pasławski. Główny Urząd Geodezji i Kartografii, Komisja Kartograficzna PTG, Uniwersytet Warszawski – Katedra Kartografii, Państw. Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych, „Materiały Ogólnopolskich Konferencji Kartograficznych” T.11, Warszawa 1985, 163 s. Treść:

- Przedmowa* (Komitet Organizacyjny), s. 5–7.
1. Zbigniew Baranowski: *Stan prac i zamierzenia w zakresie opracowań map topograficznych do celów gospodarczych*, s. 9–13.
 2. Andrzej Czerny: *Mapy topograficzne do celów gospodarczych – ocena z punktu widzenia potrzeb kartografii gospodarczej [właśc. geograficznej]*, s. 14–35, 6 ryc., 16 poz. lit.
 3. Lech Brokman: *Mapy tematyczne wykonywane w pionie GUGIK*, s. 36–52.
 4. Zbigniew Baranowski: *Mapa hydrograficzna Polski w skali 1:50 000*, s. 53–60.
 5. Wiesława Mozolewska, Henryk Górski: *Narodowy Atlas Afganistanu. Komunikat*, s. 61–62.
 6. Henryk Górski: *Powojenny rozwój i aktualne problemy polskiej kartografii szkolnej*, s. 63–77, 2 tab.
 7. Andrzej Kajoch, Jerzy Ostrowski: *Kartografia szkolna w Państwowym Przedsiębiorstwie Wydawnictw Kartograficznych po roku 1980*, s. 78–84, 1 tab.

8. Janusz Łopatto: *Tyflomapy opracowane w Państwowym Przedsiębiorstwie Wydawnictw Kartograficznych. Komunikat*, s. 85–88.
9. Władysław Pawlak: *Warunki prawidłowego rozwoju kartografii szkolnej*, s. 89–99.
10. Wiesław Ostrowski: *Podstawy koncepcji atlasów szkolnych w świetle założeń nowego programu nauczania geografii*, s. 100–119.
11. Jerzy Mościbroda, Kazimierz Trafas, Wiesława Żyszkowska: *Dorobek i kierunki rozwoju kartografii jako dyscypliny naukowej w Polsce*, s. 120–145, 104 poz. lit.
12. Wiktor Grygorenko: *Osiągnięcia teoretyczne i efekty praktyczne polskiej kartografii*, s. 146–162.

Polskie atlasy regionalne. XV Ogólnopolska konferencja Kartograficzna, UAM Poznań 19–20 września 1986. Redaktor tomu Ryszard Klimko. Uniwersytet im. Adama Mickiewicza –Instytut Geografii Fizycznej, Polskie Towarzystwo Geograficzne – Komisja Kartograficzna. „Materiały Ogólnopolskich Konferencji Kartograficznych” T. 12, Poznań 1986, 184 s. Treść:

- Przedmowa* (Za organizatorów Ryszard Klimko), s. 9–10.
- Streszczenie referatów i komunikatów
1. Zofia Alexandrowicz: *Atlas ochrony przyrody i krajobrazu Karpat Polskich*, s. 13–16.
 2. Andrzej Czerny: *Miernik ułatwiający analizę struktury atlasów regionalnych*, s. 17–23, 1 ryc., 11 poz. lit.
 3. Piotr Grabowski: *Przegląd atlasów regionalnych obszaru Warmii i Mazur w przekroju historycznym ze zbioru Ośrodku Badań Naukowych w Olsztynie*, s. 25–33, 3 ryc.
 4. Andrzej T. Jankowski, Jerzy Zieliński: *Atlasy sozologiczne miast GOP-u jako przykład kartograficznego ujęcia przeobrażeń niektórych elementów środowiska przyrodniczego geosystemów miejskich*, s. 35–42, 9 poz. lit.
 5. Wojciech Jankowski: *Atlas województwa suwalskiego – koncepcja i stan prac*, s. 36–45.
 6. Wojciech Jankowski, Działosz Suchodół: *Mapa administracyjno-gospodarcza województw 1:200 000*, s. 47–51.
 7. Ryszard Klimko: *Z problematyki kształtowania zakresu treści polskich atlasów regionalnych*, s. 56–61, 8 poz. lit.
 8. Ryszard Klimko, Aleksander Schwartz. Stefan Żynda: *Założenia redakcyjne atlasowej mapy sozologicznej województwa leszczyńskiego w skali 1:200 000*, s. 63–70, 1 ryc.
 9. Karl-Heinz Krause: *Mapy użytkowania powierzchni 1:50 000 jako część składowa kartograficznego opracowania typów powierzchni przyrodniczej*, s. 71–80, 1 ryc., 3 poz. lit.
 10. Michał Najgrakowski: *Nowy polski atlas narodowy*, s. 81–86.
 11. Elżbieta Nowak-Ferdhus: *Atlas województwa legnickiego*, s. 87–93.
 12. Jacek Paślawski: *Kartogramy w atlasach regionalnych*, s. 95–101, 14 poz. lit.
 13. Władysław Pawlak: *Atlas Dolnego Śląska*, s. 103–105.
 14. Joanna Plit, Marek Lytyński: *Projekt pierwszego w Polsce atlasu regionalnego gminy*, s. 107–116, 1 tab., 3 poz. lit.
 15. Wiesław Potoczek, Adam Wolski: *Mapy nawigacyjne polskiego obszaru morskiego*, s. 117–119.
 16. Stefan Przewłocki, Grzegorz Kowalski, Marian Czocharński: *Atlas metodyczny map tematycznych województwa łódzkiego*, s. 121–127, 1 ryc.
 17. Stefan Przewłocki, Marian Czocharński, Grzegorz Kowalski: *Atlasy tematyczne miast a zbiory użytkowe map tematycznych*, s. 129–132.
 18. Zbigniew Rubinowski: *Atlas geologiczno-surowcowy Gór Świętokrzyskich jako propozycja szczegółowej mapy zasobów środowiska przyrodniczego*, s. 133–142.

19. Mieczysław Sirko: *Analiza polskich atlasów regionalnych, uwagi i propozycje*, s. 155–163, 1 tab.
20. Janusz Szewczuk: *Atlas województwa nowosądeckiego, założenia redakcyjne*, s. 155–163, 1 tab.
21. Kazimierz Trafas: *Atlas miasta Krakowa*, s. 165–171.
22. Stefan Żynda: *Przyrodnicze mapy tematyczne i ich pochodne obszaru województwa leszczyńskiego jako propozycja rozszerzenia treści atlasów regionalnych*, s. 173–181, 9 poz. lit. Indeks uczestników, s. 183–184.

XVI Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna Mapy środowiska człowieka. Kraków 5–6 listopad 1987. Redaktorzy tomu Janusz Szewczuk, Kazimierz Trafas. Instytut Geografii Uniwersytetu Jagiellońskiego, Polskie Towarzystwo Geograficzne – Komisja Kartograficzna. „Materiały Ogólnopolskich Konferencji Kartograficznych” T. 13, Kraków 1987, 136 s. Treść:

Przedmowa (Organizatorzy), s. 3–4.

1. Roman Andrzejewski: *Monitoring przejmowania dwutlenku siarki z atmosfery przez materiały budowlane i możliwość kartograficznego wykorzystania wyników*, s. 5–8.
2. Bogumiła Blaszkowska, Elżbieta Gerstmanowa: *Problemy metodyczne map ochrony środowiska dla celów planowania przestrzennego obszarów chronionych strefy nadmorskiej*, s. 9–18, 5 poz. lit.
3. Marek Grzegorzczuk: *Problemy kartograficznego przedstawiania rozkładu zanieczyszczeń powietrza w Polsce południowej*, s. 19–26, 10 poz. lit.,
4. Ryszard Gronet: *Mapy zmian środowiska rejonów antropopresji*, s. 27–29.
5. Mieczysław Hess, Tadeusz Niedźwiedz, Barbara Obrębska-Starkel: *Metoda kartograficznego przedstawiania stosunków klimatycznych w górach dla potrzeb planowania przestrzennego*, s. 30–40, 1 ryc., 11 poz. lit.
6. Wojciech Jankowski: *Problematyka ochrony środowiska w Atlasie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej*, s. 41–43,
7. Roman Janusiewicz: *Wrocław – Atlas sozologiczny*, s. 44–47.
8. Halina Klimczak: *Prezentacja kartograficzna danych charakteryzujących rolniczą przestrzeń produkcyjną – w planach przestrzennego zagospodarowania gmin*, s. 48–52, 1 tab.
9. Leon Kozacki: *Mapa sozologiczna jako element generacji map tematycznych Polski*, s. 53–55.
10. Anna Barbara Kozłowska: *Zastosowanie map potencjalnej roślinności naturalnej do oceny i prawidłowego planowania użytkowania ziemi. Streszczenie*, s. 56–59, 2 poz. lit.
11. Ewa Krzywicka-Blum: *Elementy ochrony środowiska na mapach gospodarki wodnej*, s. 60–71, 7 poz. lit.
12. Wojciech Lewandowski: *Propozycja klasyfikacji map krajobrazowych*, s. 72–75, 7 poz. lit.
13. Jan Marek Matuszkiewicz: *Wykorzystanie mapy potencjalnej roślinności naturalnej dla ekologii krajobrazu i monitoringu ekologicznego*, s. 76–80, 10 poz. lit.
14. Władysław Matuszkiewicz: *Koncepcja i stan realizacji przeglądowej mapy potencjalnej roślinności naturalnej Polski (Streszczenie)*, s. 81–83.
15. Joanna Plit, Ewa Roo-Zielińska: *Prezentacja metod fitoindykacyjnych na mapach*, s. 84–95, 3 ryc., 5 poz. lit.
16. Stefan Przewłocki: *Prace naukowo-badawcze Zakładu Geodezji Politechniki Łódzkiej w zakresie kartografii tematycznej dla potrzeb inżynierii środowiska*, s. 96–107.
17. Janusz Szewczuk: *Problematyka ochrony środowiska w atlasach szkolnych*, s. 108–112, 4 poz. lit.

18. Kazimierz Trafas: *Problematyka ochrony środowiska w atlasach regionalnych i tematycznych*, s. 113–120, 9 poz. lit.
19. Krzysztof Wytrwalski, Sławomir Mączak, Andrzej Jurowski: *Informacja kartograficzna dla potrzeb organizacji parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu*, s. 121–124.
20. Ryszard Zakrzewski: *Mapy ochrony i kształtowania środowiska w studiach planistycznych (Streszczenie)*, s. 125–127.
21. Stefan Żynda: *Przeglądowe i szczegółowe mapy sozologiczne*, s. 128–134, 13 poz. lit.

Kartografia-przedmiot i kierunek studiów geograficznych. XVII Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna. Wrocław, 20–22 października 1988. Redaktor tomu Elżbieta Nowak-Ferdhus. Uniwersytet Wrocławski – Instytut Geograficzny – Zakład Kartografii, Komisja Kartograficzna PTG, Państw. Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych, „Materiały Ogólnopolskich Konferencji Kartograficznych” T. 14, Wrocław 1988, 172 s. Treść:

Przedmowa (Władysław Pawlak), s. 5–6

1. Wiktor Grygorenko: *Specjalność i specjalizacja kartograficzna*, s. 7–20.
2. Władysław Pawlak: *Geograficzny kierunek kształcenia kartografów*, s. 21–28.
3. Jerzy Kondracki: *Znaczenie kartografii w kształceniu geografów na specjalnościach fizycznogeograficznych*, s. 29–34.
4. Jerzy Ostrowski: *Problemy dydaktyki kartografii w polskim piśmiennictwie kartograficznym i geodezyjnym – bibliografia*, s. 35–41, 63 poz. lit.
5. Bogdan Horodyski: *Cele i zadania nauczania kartografii i topografii na I roku studiów geograficznych*, s. 42–47.
6. Elżbieta Nowak-Ferdhus: *Zakres tematyczny „Kartografii i topografii” na I roku studiów geograficznych (w różnych ośrodkach uniwersyteckich)*, s. 48–56, 4 ryc.
7. Kazimierz Trafas: *Kartografia tematyczna na specjalizacjach z zakresu geografii fizycznej*, s. 57–59.
8. Leon Kozacki, Stefan Żynda: *Problematyka kartograficzna w kształceniu specjalnościowym na kierunku geografii UAM*, s. 60–66, 4 poz. lit.
9. Janusz Czerwiński: *Problematyka kartografii na specjalizacji geografii fizycznej*, s. 67–72.
10. Jacek Pasławski: *Kartografia ekonomiczna na III roku studiów geograficznych*, s. 73–74.
11. Edyta Jakubowicz, Barbara Miszewska: *Problematyka kartografii na specjalizacji geografii społeczno-ekonomicznej*, s. 75–85, 17 poz. lit.
12. Ryszard Klimko: *Problematyka kartograficzna na studiach geograficznych w świetle badań ankietowych*, s. 86–93.
13. Ewa Krzywicka-Blum: *Matematyka, kartografia matematyczna i techniki obliczeniowe w kształceniu kartografów*, s. 94–103, 1 tab.
14. Andrzej Świątkiewicz: *Fotogrametria z podstawami geodezji na specjalizacji kartograficznej*, s. 104–113, 3 ryc., 1 tab.
15. Andrzej Ciołkosz: *Fotointerpretacja w kształceniu kartografów*, s. 94–118.
16. Stefania Gurba: *Problematyka realizowana w zakresie „Kartoznawstwa ogólnego”*, s. 119–127.
17. Jacek Pasławski: *Metodyka kartograficzna (uwagi wykładowcy)*, s. 128–131.
18. Wiesława Żyszkowska: *Kartografia tematyczna w dydaktyce kartografii na specjalizacji kartograficznej*, s. 132–136.
19. Wiesław Ostrowski: *Problematyka i tematyka przedmiotu „Redakcja map i atlasów”*, s. 137–143.
20. Leonard Baranowski: *Rysunek kartograficzny i redakcja techniczno-kartograficzna na specjalizacji kartograficznej*, s. 145–147.

21. Janina Piasecka: *Tematyka przedmiotu „Historia kartografii”*, s. 148–150.
22. Jorhanis Lazopoulos: *Kartografia w pracy nauczyciela*, s. 151–153.
23. Roman Janusiewicz: *Program studiów a potrzeby OPGK w zakresie kartografii (streszczenie referatu)*, s. 154–158.
24. Jerzy Zieliński: *Mikrokomputery w nauczaniu kartografii*, s. 159–162.
25. Grzegorz Dominik Świderski: *Komputerowe wspomaganie kartografa*, s. 163–170, 3 ryc.
26. Henryk Górski: *Kształcenie kartografów a możliwości eksportowe GEOKART-u*, 4 s. na wkladce.

XVIII Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna na temat „Wykorzystanie dawnych map we współczesnej kartografii i pracach naukowo-badawczych” Gdańsk 28–29 września 1989. Komisja Kartograficzna PTG, Zakład Kartografii i Fotointerpretacji Uniwersytetu Gdańskiego, Biblioteka Gdańska PAN, 24 s. Treść:

1. Paweł Nejczew, Maria Pelczar, Jan Szeliga, Jan Ziółkowski: *Badania zmian linii brzegowej wybrzeża polskiego na podstawie map (streszczenie referatu)*, s. 1–3.
2. Jan Drwal, Jerzy Błaszowski: *Gęstość współczesnej sieci wodnej na Żuławach Elbląskich a dawny zasięg jeziora Drużno (streszczenie komunikatu)*, s. 4.
3. Elżbieta Kaźmierczak Kośka, Tadeusz Kośka, Jan Salm: *Numeryczne opracowanie informacji z zachowanych map dawnych dla lokalizacji elementów średniowiecznych fortyfikacji i rekonstrukcji granic parcel na przykładzie Dąbrówna woj. olsztyńskie (streszczenie referatu)*, s. 5–7.
4. Marek Witecki: *Wykorzystanie dawnych planów Warszawy w projektach rewaloryzacji zespołów urbanistycznych (streszczenie referatu)*, s. 8–9.
5. Grzegorz Kowalski, Zdzisław Szambelan: *Mapa Łodzi geometryi Wł. Starzyńskiego z roku 1896 jako materiał źródłowy [w badaniach] nad rozwojem przestrzennym miasta (streszczenie referatu)*, s. 10–11.
6. Marian Czochoński: *O dawnych mapach dla celów archeologicznych (streszczenie referatu)*, s. 12–13.
7. Wiktor Grygorenko: *Mapy portolanowe i ich znaczenie w rozwoju teorii i praktyki kartograficznej*, s. 14–20.
8. Piotr Grabowski: *Okolicznościowe mapy Polski w pruskim zaborze (streszczenie)*, s. 21–23.
9. Dorota Świątoniowska: *Zarys historyczny opracowań kartograficznych w Szwajcarii (streszczenie referatu)*.

Stan i perspektywy rozwoju polskiej kartografii 1990. XIX Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna. Warszawa, 16–17 listopada 1990 r. Redaktorzy tomu: Izabela Krauze-Tomczyk, Jerzy Ostrowski, Jacek Pasławski. Ministerstwo Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa – Departament Geodezji, Kartografii i Gospodarki Gruntami; Polskie Towarzystwo Geograficzne – Komisja Kartograficzna; Uniwersytet Warszawski – Katedra Kartografii; PP Wydawnictwo Kartograficznych im. Eugeniusza Romera. „Materiały Ogólnopolskich Konferencji Kartograficznych” T. 15, Warszawa 1990, 110 s. Treść:

Przedmowa (Organizatorzy), s. 3–4.

1. Wiktor Grygorenko: *Kartografia Polska w potrzasku reorganizacji i cenzury (lata 1945–1990)*, s. 5–18.

2. Tomasz Dudziński, Konrad Pirwitz: *Działalność i osiągnięcia polskiej służby geodezyjnej i kartograficznej w latach 1945–1990 oraz perspektywy na najbliższą przyszłość*, s. 19–31, 5 poz. lit.
3. Zbigniew Battke: *Wojskowa Służba Topograficzna – problemy i perspektywy prac kartograficznych (wybrane zagadnienia)*, s. 32–39.
4. Alina Meljon, Mieczysław Cukierski, Janusz Łopatto: *Ogólna droga kartografii polskiej w okresie ostatnich czterdziestu lat na przykładzie PPWK*, s. 40–50.
5. Władysław Pawlak: *Kartografia szkolna w Polsce po 45 latach (organizacja, stan, przyszłość)*, s. 51–65.
6. Izabela Krauze-Tomczyk: *Kartografia tematyczna w działalności Departamentu Geodezji, Kartografii i Gospodarki Gruntami Ministerstwa Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa*, s. 66–72.
7. Marek Baranowski: *Kierunki rozwoju kartografii komputerowej w Polsce na tle tendencji światowych*, s. 73–80.
8. Marek Bogobowicz, Ewa Musiał: „*Podsystemy informacji terenowej dla potrzeb gospodarki przestrzennej*” – resortowy program badawczo-rozwojowy R-517 Ministerstwa Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa, s. 81–89.
9. Henryk Bednarek, Grzegorz Kurzeja: *Wybrane zagadnienia i perspektywa zastosowania nowych technik, technologii oraz systemów informatycznych w działalności wydawniczej Wojskowej Służby Topograficznej*, s. 90–100.
10. Lech Brokman: *Stan i potrzeby kartografii polskiej w zakresie wyposażenia technicznego*, s. 101–109.

Metody badań kartograficznych. XX Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna. Zwierzyniec, 25–27 września 1991. Redaktor tomu Mieczysław Sirko. Polskie Towarzystwo Geograficzne – Komisja Kartograficzna, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej – Zakład Kartografii. „Materiały Ogólnopolskich Konferencji Kartograficznych” T. 16, Lublin 1991, 132 s. Treść:

Przedmowa (Komitet Organizacyjny XX Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej), s. 5–6.

1. Mieczysław Sirko: *Dotychczasowy dorobek ogólnopolskich konferencji kartograficznych*, s. 7–15, 1 tabl. wkł.
2. Wiktor Grygorenko: *Kierunki rozwoju naukowego współczesnej kartografii*, s. 16–27.
3. Jerzy Siwek: *Czy istnieje kartograficzna metoda badań?*, s. 28–32, 15 poz. lit.
4. Krystyna Warakomska: *O niektórych kartograficznych metodach badań w zastosowaniu do geografii transportu*, s. 33–46, 34 poz. lit.
5. Anna Teresa Pawłowska: *Metoda kartograficzno-statystyczna zastosowana do opracowania map archiwalnych*, s. 47–51.
6. Michał Stankiewicz: *Niektóre problemy metodyczne kartografii zoologicznej*, s. 52–59, 7 poz. lit.
7. Zenon Koziół: *Nowa komputerowa metoda przedstawiania rzeźby terenu*, s. 60–81, 6 ył., 13 poz. lit.
8. Adam Iwaniak: *Metody reprezentacji wiedzy w kartograficznych systemach ekspertowych na przykładzie systemu MAPROL*, s. 82–89, 2 ryc., 2 poz. lit.
9. Joanna Bac-Bronowicz, Halina Klimczak: *Klasyfikacja obiektów wielocechowych jako podstawa regionalizacji kartograficznej*, s. 90–112, 1 ryc., 15 poz. lit.
10. Alfred Żolnier: *Kształtowanie umiejętności czytania map tematycznych w nauczaniu geografii*, s. 113–118, 3 poz. lit.

11. Krzysztof Kalamucki: *Charakterystyka osnów matematycznych map topograficznych niektórych państw europejskich do 1918 r.*, s. 119–132, 1 tabl. wkł., 23 poz. lit.

Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna „Kartografia a systemy informacji przestrzennej”. Część 4. W: Konferencja Naukowo-Techniczna „Systemy informacji przestrzennej Warszawa, 6–8 września 1993. Towarzystwo Informacji Przestrzennej, Komisja Kartograficzna PTG, Sekcja Informatyki Geodezyjnej i Kartograficznej Komitetu Geodezji PAN. Warszawa 1993, 52 s. Treść:

1. Marek Baranowski: *Program CORINE jako podstawa metodyki opracowania numerycznej mapy użytkowania ziemi*, s. 4.1–4.6, 2 ryc.

2. Maria Andrzejewska, Marek Baranowski: *Wykorzystanie technik systemów informacji geograficznej do opracowania raportu o stanie środowiska*, s. 4.7–4.11.

3. Regina Truszkowska, Elżbieta Mikieliewicz: *System informatyczny o środowisku przyrodniczym i czynnikach mu zagrażających BIGLEB-PTG, PEZET-1-IOŚ (obszar Polski w makroskali)*, s. 4.12–4.20, 1 ryc., 1 tab.

4. Anna Oldak: *Zastosowanie informacji kartograficznej do analizy przestrzennej wybranych cech środowiska przyrodniczego*, s. 4.21–4.32, 5 ryc., 1 tab., 17 poz. lit.

5. E. Bielecka, F. Fedorowicz-Jackowski: *Cyfrowe opracowanie satelitarnej mapy Tatr*, s. 4.33–4.37, 2 ryc., 2 poz. lit.

6. Artur Magnuszewski: *Zastosowanie cyfrowych modeli terenu (DTM) w badaniach hydrologicznych*, s. 4.38–4.43, 1 ryc., 1 tab., 18 poz. lit.

7. Elżbieta Wołk-Musiał: *System informacji przestrzennej (SINUS) narzędziem w opracowaniu map geomorfologicznych*, s. 4.44–4.52, 4 poz. lit.

Kartografia miejska. XXII Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna. Kraków, 10–11 listopada 1995. Redaktor tomu Kazimierz Trafas. Uniwersytet Jagielloński – Instytut Geografii, Urząd Miasta Krakowa, Polskie Towarzystwo Geograficzne Komisja Kartograficzna. „Materiały Ogólnopolskich Konferencji Kartograficznych” T. 17, Kraków 1997, 126 s. Treść:

Wstęp, s. 3–4.

1. Kazimierz Trafas: *Potrzeby miasta w zakresie kartografii*, s. 5–12, 4 ryc.

2. Marian Czocharński, Grzegorz Kowalski, Rafał Kowalski: *Nowe mapy miejskie – mapy wartości gruntów*, s. 13–22, 3 ryc., 11 poz. lit.

3. J. Brzózka, D. Mączkowiak, P. Wieliczko, S. Żynda: *Mapa sozologiczna miasta Poznania w skali 1:10 000*, s. 23–34, 12 poz. lit.

4. Krystian Pyka: *Integracja danych wektorowych i rastrowych dla potrzeb map miejskich*, s. 35–37, 1 ryc.

5. Joanna Bac-Bronowicz, Ewa Krzywicka-Blum: *Różne aspekty wykorzystania danych punktowych zgromadzonych w warstwach „Wrocławskiej Bazy Danych Tematycznych”*, s. 39–49, 6 ryc., 4 poz. lit.

6. Dariusz Karpetta, Tomasz Olenderek, Arkadiusz Nowacki: *Parki miejskie – od prostych szkiców do systemów multimedialnych*, s. 51–63, 13 poz. lit.

7. Tadeusz Chrobak: *Generalizacja ilościowa obiektów liniowych komputerowych map miejskich metodą ilorazową*, s. 65–75, 4 ryc., 4 poz. lit.

8. Stefan Przewłocki: *Nowe warstwy tematyczne w kartografii miejskiej*, s. 77–79.

9. Ireneusz Jędrychowski: *Przekształcenie tradycyjnych opracowań kartograficznych do postaci numerycznej*, s. 81–85, 4 ryc., 1 poz. lit.

10. Wiesława Żyszkowska: *Mapy w prognozowaniu rozwoju szkół we Wrocławiu*, s. 87–90.
 11. Józef Wala: *Przykład zastosowania oprogramowania GIS w tworzeniu tematycznych map miejskich*, s. 91–92.
 12. Grzegorz Kowalski, Rafał Kowalski: *Mapa rozkładu przestrzennego zwaloryzowanych ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łodzi w aspekcie ich wpływu na wartość gruntów na obiekcie testowym Łódź-Górną*, s. 93–98, 1 ryc., 9 poz. lit.
 13. R. Jaroszewicz, S. Jędrzejewski, G. Karcz, P. Wieliczko, S. Żynda: *Wybrane tematyczne mapy Gorzowa Wielkopolskiego w skali topograficznej*, s. 99–101, 3 poz. lit.
 14. Marian Czochański: *Mapy izował. Problemy praktycznego ustalenia powierzchni statystycznej*, s. 103–111, 5. ryc.
 15. Antoni Czacharowski, Zenon Koziół: *Atlas historyczny miast polskich – Elbląg, Toruń*, s. 113–115.
- Dyskusja (streszczenie).* Oprac. Magdalena Kozub, s. 117–124 (Uczestnicy dyskusji: W. Milancej, S. Żynda, J. Bac-Bronowicz, M. Czochański, T. Kopacz, J. Olędzki, W. Żyszkowska, K. Trafas, J. Pasławski).

Polska Kartografia lat 90-tych. XXIII Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna. Warszawa, 13–14 września 1996 r. Redaktor tomu Bogdan Horodyski. Uniwersytet Warszawski – Wydział Geografii i Studiów Regionalnych – Katedra Kartografii, Polskie Towarzystwo Geograficzne – Komisja Kartograficzna. „Materiały Ogólnopolskich Konferencji Kartograficznych” T. 18, Warszawa 1996, 95 s. Treść:

1. Wiktor Grygorenko: *Spółeczna rola mapy topograficznej*, s. 5–11.
 2. Michał Stankiewicz: *Ocena zakresu treści, formy graficznej i redakcji nowej edycji map topograficznych 1:10 000 i 1:50 000*, s. 12–26.
 3. Romuald Schoeneich: *Aktualizacja map topograficznych w latach 1989–1996*, s. 27–33.
 4. Waldemar Rudnicki: *Mapy satelitarne jako opracowania kartograficzne wspomagające zakres treści i aktualność mapy topograficznej*, s. 34–40.
 5. Henryk Gałach, Andrzej Kaczyński: *Wybrane aspekty automatyzacji procesu produkcji map topograficznych*, s. 41–49, 2 ryc.
 6. Krzysztof Buczkowski: *Systemy informacji przestrzennej a mapa topograficzna*, s. 51–55, 6 poz. lit.
 7. Bogdan Horodyski: *Kartograficzny ruch wydawniczy w Polsce w latach 1990–1996. Zarys merytorycznej oceny publikacji*, s. 56–62.
 8. Marek Baranowski: *Problemy opracowania atlasów w dobie technik komputerowych*, s. 63–67. 3 ryc.
 9. Michał Okonek: *Treść i forma graficzna polskich ogólnoużytkowych atlasów i map elektronicznych*, s. 68–77, 10 poz. lit, 18 poz. wykazu atlasów i map.
 10. Władysław Pawlak: *Instytucjonalne i indywidualne autorstwo dzieł kartograficznych*, s. 78–82.
 11. Jacek Augustyniak: *Prawne aspekty działalności kartograficznej*, s. 83–88.
- Dyskusja podczas XXIII Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej.* Opracowali Bogdan Horodyski i Jacek Pasławski, s. 89–91.

Kartografia w ochronie środowiska przyrodniczego i zagospodarowaniu przestrzennym. XXIV Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna. Referaty i postery. Poznań 13–15 listopada 1997. Redakcja wydawnicza Stefan Żynda. Zakład Analizy i Kartowania Środowiska Przyrodniczego, Zakład Geografii Fizycznej Kompleksowej i Teledetek-

cji Instytutu Geografii Fizycznej Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu; Komisja Kartograficzna Polskiego Towarzystwa Geograficznego Warszawa. [„Materiały Ogólnopolskich Konferencji Kartograficznych” T. 19], Poznań 1997, 368 s. Treść:

1. Andrzej Makowski; *O mapie*, s. 13–17, summ.: *On the map*.

Kartografia w ochronie środowiska przyrodniczego i zagospodarowaniu przestrzennym – przykłady z obszaru miasta Poznania i województwa poznańskiego

2. Krzysztof Cesar: *Prace nad Systemem Informacji Przestrzennej dla Poznania*, s. 21–26, summ.: *Works on the Land Information System*, Poznań, Poland.

3. Janusz Andrzejewski, Roman Gęzikiewicz: *Numeryczna Mapa Miejska Poznania jako element Katastru Miejskiego i Systemu Informacji Przestrzennej*, s. 27–33, 1 ryc., summ.: *Digital map of Poznań as element of the town catastral and spatial information system*.

4. Jerzy Ciemiewski, Sławomir Królewicz: *Weryfikacja treści mapy glebowo-rolniczej w skali 1:5000 na podstawie kolorowych zdjęć lotniczych i obrazów satelitarnych SPOT i Landsat na przykładzie gminy Tarnowo Podgórne*, s. 34–42, 4 ryc., 1 tab., 7 poz. lit., summ.: *Verification of the classical soil map using interpretation of the aerial and satellite materials on soils Tarnowo Podgórne county sample area*.

5. Iwona Ludwiczak: *Kartografia a bieżące potrzeby w praktyce planowania przestrzennego i ochrony środowiska*, s. 43–49, 4 ryc., summ.: *The cartography and present needs in urban planning and nature protection*.

6. Leszek Kurek, Maria Niezborata: *Praktyczne zastosowanie komputerowych ujęć kartograficznych elementów środowiska przyrodniczego m. Poznania w pracach Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Miasta w Poznaniu*, s. 58–66, ryc., 1 tab., 5 poz. lit., summ.: *Practical use of computer mapping of the natural environment elements in the works by the Environmental Protection Department of the Poznań. City Hall*.

7. Jarosław Kubiak: *Dyskomfort akustyczny wybranych obszarów miasta Poznania – ujęcie kartograficzne w skali 1:10 000*, s. 58–66, 1 ryc., 1 tab., 5 poz. lit., summ.: *Acoustic discomfort in selected areas of the city of Poznań – cartographic form in the scale 1:10, 000*.

8. Lidia Poniży: *Stan środowiska przyrodniczego Poznania a zachorowalność jego mieszkańców na wybrane choroby cywilizacyjne*, s. 67–71, 2 ryc., 5 poz. lit., summ.: *The condition of Poznań's natural environment and the incidence of selected civilisation-related diseases in the city*.

9. Jolanta Brzóska, Katarzyna Fagiewicz, Jarosław Kubiak, Radzym Ławniczak: *Próba wyznaczenia wskaźników jakości środowiska przyrodniczego gmin województwa poznańskiego w oparciu o informacje z map sozologicznych w skali 1:50 000*, s. 73–78, 2 ryc., 3 poz. lit., summ.: *An attempt at defining indices of natural environment quality in communes of Poznań voivodeship on the basis of information from sozological maps at the scale of 1:50,000*.

Systemy informacji przestrzennej w kartografii

10. Przemysław Kokociński, Radzym Ławniczak, Urszula Maćkowiak, Grażyna Suchaneczka, Paweł Suchaneczka: *Mapa Sozologiczna i Hydrograficzna Polski w skali 1:50 000 w Krajowym Systemie Informacji o Terenie*, s. 81–89, 2 ryc., 12 poz. lit., summ.: *Sozological and Hydrographic Map of Poland at the 1:50,000 scale at the Domestic Spatial-Information System*.

11. Jacek Rumiński: *Cyfrowe opracowanie mapy geologicznej w systemie GIS Arc/Info na przykładzie arkusza Olsztyn SMGP w skali 1:50 000*, s. 90–97, 2 ryc., 4 tab., 3 poz. lit., summ.: *Methodology of computer aided production of Detailed Geological Map of Poland in the scale of 1:50,000 exemplified by Olsztyn sheet (Northern Poland)*.

12. Aleksander Danielski: *Wielkoskalowa mapa numeryczna w GEO-INFO jako podstawowa baza SITu*, s. 98–104.

13. Piotr Cichoński: *Generalizacja baz informacji o terenie w celu średnioskalowych opracowań kartograficznych*, s. 105–112, 1 tab., 12 poz. lit.

14. Michał Stankiewicz, Andrzej Głazewski, Janusz Walo: *Możliwości wykorzystania techniki pomiarowej GPS w pozyskiwaniu danych o środowisku geograficznym dla potrzeb systemów informacji przestrzennej i aktualizacji map średnioskalowych*, s. 113–123, 2 ryc., 9 poz. lit., summ.: *Possibilities of taking GPS method for data acquisition in GIS and map update*.

15. Mariusz Kistowski: *Systemy Informacji Geograficznej jako narzędzie informowania i wspomagania pracy w nauce i administracji na przykładzie „Cyfrowego atlasu środowiska przyrodniczego województwa gdańskiego”*, s. 124–134, 3 ryc., 8 poz. lit. summ.: *Geographical Information System as a helpful tool of information for research and administration institutions (the case project: A Digital Atlas of Natural Environment of Gdańsk Voivodeship)*.

16. Robert Olszewski: *Wykorzystanie systemów informacji przestrzennej dla analizy środowiska przyrodniczego obszarów chronionych*, s. 135–140.

17. Jacek Urbański: *Cyfrowa mapa strefy brzegowej morza i jej zastosowanie w ochronie środowiska przyrodniczego*, s. 141–148, 1 ryc., 2 tab., 8 poz. lit., summ.: *Digital mapping of the coastal zone and application of this method to protection of environment*.

18. Iwona Piotrowska: *Numeryczna mapa użytkowania ziemi w zlewni górnej Parsęty (Pomorze Zachodnie)*, s. 149–156, 2 tab., 8 poz. lit., summ.: *Numeric map of the land-use of the upper Parsęta catchment area (West Pomerania)*.

19. Paweł Lewandowski, Tomasz Nałęcz: *Mapa sozologiczna województwa legnickiego*, s. 157–159, summ.: *Environmental map of the Legnica voivodeship*.

20. Hanna Klimczak, Ewa Krzywicka-Blum: *Studium rozkładu przestrzennego struktury użytkowania ziemi na obszarze Dolnego Śląska*, s. 160–171, 9 ryc., 3 poz. lit., summ.: *Study of spatial distribution of land use structure in the Lower Silesia Region*.

21. Piotr Parzych: *Mapa wartości nieruchomości – możliwości wykorzystania*, s. 172–174, 6 poz. lit.

22. Janusz Ostrowski: *Prezentacja oceny zagrożeń rolnictwa przez emisję pyłowych zanieczyszczeń przemysłowych na mapach komputerowych*, s. 175–184, 2 ryc., 6 poz. lit., summ.: *The assessment of hazard of agriculture areas through deposition of dust contaminations on the computer maps*.

Kartografia w ochronie środowiska przyrodniczego i zagospodarowaniu przestrzennym – wybrane ujęcia tematyczne

23. Andrzej Richling, Wojciech Lewandowski: *Mapy wykorzystania krajobrazu – doświadczenia i perspektywy*, s. 187–191, 6 poz. lit., summ.: *Maps of landscape use – experiences and perspective*.

24. Andrzej Kijowski, Magdalena Muszyńska: *Zastosowanie zdjęć lotniczych kolorowych w inwentaryzacji środowiska miejskiego i gminnego pod kątem planowania przestrzennego*, s. 192–198, summ.: *Use of coloured aerial photographs in surveys of urban and commune environments for the purposes of spatial planning*.

25. Andrzej Macias: *Mapy antropogenicznej subwencji energii oraz akumulacji skutków wykorzystania energii jako wskaźniki stanu środowiska przyrodniczego na przykładzie miasta Odolanów*, s. 199–210, 2 ryc., 10 poz. lit., summ.: *Maps of man-induced energy input and maps showing the effects of energy utilisation as indicators of the state of the natural environment, based on the example of the town of Odolanów*.

26. Tomasz Olenderek: *System map w leśnictwie wielofunkcyjnym – stan i perspektywy*, s. 211–218, 2 poz. lit., summ.: *The Forest Maps System in Multifunctional Forestry – its state and future*.

27. Józef Lis, Anna Pasieczna, Ryszard Strzelecki, Stanisław Wołkowicz: *Kartografia geochemiczna w ochronie środowiska*, s. 219–224, 1 tab., 11 poz. lit., summ.: *Geochemical mapping for environment protection*.

28. Jolanta Korycka: *Mapy zagrożenia i ochrony środowiska na przykładzie polskich atlasów geograficznych*, s. 225–232, 19 poz. lit., summ.: *Pollution and protection of natural environment maps in Polish geographical atlases*.

29. Leszek Grzechnik, Krzysztof Kałamucki: *Analiza prezentacji kartograficznych zamieszczonych w popularnych wydawnictwach o tematyce ekologicznej*, s. 233–239, 2 tab. summ.: *The analysis of cartographic presentations in popular publications on ecology*.

30. Paweł Cebrykow, Mirosław Meksuła: *Problematyka sozologiczna w polskich atlasach regionalnych*, s. 240–246, 2 ryc., 14 poz. lit., summ.: *Sozology issues in Polish regional atlases*.

31. Beata Medyńska-Gulij: *Czy mapa turystyczna może chronić środowisko przyrodnicze?*, s. 247–252, 1 ryc., 14 poz. lit., summ.: *Can a tourist map protect the natural environment?*

32. Saleh Mohamad Abood Baasher: *Division of the middle Wadi Hadramaut into physio-geographical spatial units based on slope and litology criteria*, s. 253–262, 9 ryc., 10 poz. lit. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy – metodologia i kartografia

33. Stefan Kozłowski: *Mapa geologiczno-gospodarcza jako źródło informacji dla studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy*, s. 265–268, 5 poz. lit.

34. Kazimierz Trafas: *Sozologiczno-kartograficzne aspekty w planowaniu przestrzennym miast*, s. 269–272, 1 ryc., summ.: *Sozo-cartographical aspects of the urban planning*.

35. Jolanta Brzóska, Stefan Żynda: *Podsystem abiotyczny środowiska przyrodniczego gminy Widuchowa – ujęcie kartograficzne w skali 1:10 000*, s. 273–283, 1 ryc., 7 poz. lit., summ.: *The abiotic subsystem of the natural environment of Widuchowa commune: a map at the scale of 1:10,000*.

36. Janina Borysiak, Marek Kasprowicz: *Terytorialny system obszarów chronionych – studium koncepcyjne na przykładzie gminy Widuchowa w województwie szczecińskim*, s. 283–290, 1 ryc., 15 poz. lit., summ.: *Territorial system of protected areas – conceptional approach on the Widuchowa commune case study*.

37. Jolanta Brzóska, Jarosław Kubiak, Stefan Żynda: *Waloryzacja środowiska przyrodniczego i kulturowego gminy Widuchowa dla wyznaczenia kierunków zagospodarowania przestrzennego – ujęcie kartograficzne w skali 1:10 000*, s. 291–298, 1 ryc., 2 tab., 3 poz. lit., summ.: *Evaluation of the natural and cultural environments of Widuchowa commune to determine directions of the functional development: a map at the scale of 1:10,000*.

38. Tomasz Kaczmarek, Zdzisław Kamiński: *Problematyka społeczno-gospodarcza w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Widuchowa – ujęcie kartograficzne w skali 1:10 000*, s. 299–303, 2 poz. lit., summ.: *Socio-economic problems in „A study of the factors and directions of the spatial development of Widuchowa commune” – a map of the scale 1:10,000*.

39. Jolanta Brzóska, Stefan Żynda: *Konflikty człowiek – środowisko przyrodnicze gminy Widuchowa – ujęcie kartograficzne w skali 1:10 000*, s. 304–318, 1 ryc., 5 tab., 5 poz. lit., summ.: *Man-environment conflicts in Widuchowa commune – a map at the scale of 1:10,000*.

40. Zdzisław Kamiński: *Ujęcie kartograficzne kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Widuchowa w skali 1:10 000*, s. 319–324, 1 poz. lit., summ.: *A map of the directions of spatial development of Widuchowa commune at the scale of 1:10,000*.

Wystawa i sesja posterowa

41. Krystyna Budzyńska, Henryk Trelak, Maria Piotrowska: *Zanieczyszczenie gleb Polski ołowiem – mapa 1:500 000*, s. 327–328, summ.: *Pollution of Polish soils with lead – map 1:500,000*.

42. Krystyna Budzyńska, Henryk Trelak, Maria Piotrowska: *Zanieczyszczenie gleb Polski cynkiem – mapa 1:500 000*, s. 329–330, summ.: *Pollution of Polish soils with zinc – map 1:500,000*.

43. Jolanta Brzóska, Jarosław Kubiak, Radzym Ławniczak, Stefan Żynda: *Ujęcia kartograficzne „Studium przyrodniczo-krajobrazowego gminy Komorniki (woj. poznańskie)”*, s. 331–333, 3 poz. lit., summ.: *Maps of the „Nature/landscape study of the Komorniki commune (Poznań voivodeship)”*.

44. Jolanta Brzóska, Dariusz Mączkowiak, Przemysław Wieliczko, Stefan Żynda: *Mapa sozologiczna miasta Poznania (wersja analogowa i cyfrowa) w skali 1:10 000*, s. 334–338, 4 poz. lit., summ.: *Sozological map of Poznań city (traditional paper map and digital version) on 1:10,000 scale*.

45. Katarzyna Fagiewicz, Jarosław Kubiak: *Ujęcia kartograficzne inwentaryzacji przyrodniczej gmin w pracach magisterskich Zakładu Analizy i Kartowania Środowiska Przyrodniczego UAM w Poznaniu*, s. 339–341, 2 poz. lit., summ.: *Cartographic forms of nature surveys of communes in masters theses prepared in the Department of Analysis and Mapping of the Natural Environment, Adam Mickiewicz University, Poznań*.

46. Waldemar Gogolek, Tomasz Bielecki, Agnieszka Krajewska: *Technologia komputerowego opracowania szczegółowej mapy geologicznej Polski*, s. 324–348, 3 ryc., 14 poz. lit., summ.: *Computer aided editing of the 1:50,000 Detailed Geological map of Poland*.

47. Daniela Sołowiej, Grzegorz Karcz: *Waloryzacja ekologiczna obszaru Zielonej Wstęgi Odra–Nysa w ramach projektu WWF Podstam (World Wide Fund for Nature)*, s. 349–352, 9 poz. lit., summ.: *Ecological evaluation of the Oder-Neisse Green Belt Area carried out under a WWF Podstam project*.

48. Maciej Przebitkowski, Radosław Przebitkowski: *Kartograficzne metody prezentacji dla potrzeb publikacji popularno-geograficznych*, s. 353–355, 2 ryc., 4 poz. lit., summ.: *Cartographic presentation methods for the purposes of popular geographical publications*.

49. Włodzimierz Ręczkowski: *Zdjęcia lotnicze, archeologia i kartografia: możliwości i problemy*, s. 356, summ.: *Aerial photographs, archaeology and cartography: possibilities and problems*.

50. Wiesława Żyszkowska: *Systemy Informacji Geograficznej (GIS) dla Dolnego Śląska*, s. 357–358, summ.: *The Geographical Information System (GIS) for Lower Silesia*.

Lista uczestników konferencji (149 osób), s. 359–368.

Problemy kartografii tematycznej. XXV Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna na Kazimierz Dolny, 8–10 października 1998 r. Redaktorzy tomu Krzysztof Kałamucki, Jerzy Mościbroda. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Instytut Nauk o Ziemi – Zakład Kartografii. Polskie Towarzystwo Geograficzne – Komisja Kartograficzna „Materiały Ogólnopolskich Konferencji Kartograficznych” T. 20, Lublin 1998, 252 s. Treść:

Przedmowa (Komitet Organizacyjny XXV Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej), s. 9.

1. Jerzy Mościbroda: *Prof. dr Franciszek Uhorczak i jego wkład w badania geograficzne*, s. 11–20, 4 ryc., 29 poz. lit.

2. Jerzy Ostrowski: *Kartografia tematyczna w dorobku profesora Jerzego Kondrackiego*, s. 21–27, 3 ryc., 23 poz. lit., 19 poz. wykazu map.

3. Wiktor Grygorenko: *Zarys teorii języka kartograficznego i jego gramatyki*, s. 28–33.

4. Paweł Nejczew: *Generalizacja kartograficzna w ujęciu lingwistycznym*, s. 34–39, 3 tab., 7 poz. lit.

5. Wiesława Żyszkowska: *Semiologiczne aspekty wizualizacji kartograficznej*, s. 40–48, 13 poz. lit.

6. Jolanta Korycka-Skorupa: *Zmienne graficzne a skale pomiarowe i ich funkcjonowanie w kartografii*, s. 49–56, 5 poz. lit.

7. Jerzy Siwek: *Czy mapa musi być ładna?*, s. 57–59.

8. Waldemar Spallek: *Próba zastosowania metody dazymetrycznej do opracowania map zasiewów roślin uprawnych*, s. 60–69, 5 ryc., 2 tab., 15 poz. lit.
9. Jacek Pasławski: *O problemach metodycznych kartogramu*, s. 70–73, 1 ryc.
10. Ewa Krzywicka-Blum: *Modulowanie skali a rozkład wybranych elementów treści na przykładzie tematycznych map Wrocławia*, s. 74–81, 4 ryc., 7 poz. lit.
11. Wiesław Ostrowski, Jerzy Ostrowski: *Obraz funkcji i fizjonomii obszarów miejskich na ogólnoinformacyjnych planach miast*, s. 82–86, 2 poz. lit.
12. Paweł Cebrykow: *Klasyfikacja typów zabudowy miasta na podstawie zdjęcia lotniczego*, s. 87–89, 1 ryc., 1 poz. lit.
13. Stefan Żynda: *Dorobek zakładu Analizy i Kartowania Środowiska Przyrodniczego Instytutu Geografii Fizycznej UAM w zakresie kartografii tematycznej*, s. 90–99, 1 tab.
14. Jolanta Brzóska, Andrzej Kijowski: *Zdjęcia lotnicze jako podstawa kartowania sozologicznego w skalach topograficznych*, s. 100–105, 1 ryc., 2 poz. lit.
15. Józef Borkowski: *Mapa antropopresji Wolińskiego Parku Narodowego*, s. 106–107, 6 ryc., 6 poz. lit.
16. Jolanta Brzóska, Katarzyna Fagiewicz, Jarosław Kubiak, Lidia Poniży: *Wybrane mapy tematyczne jako podstawowe źródło do wykonywania „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego” na przykładzie gmin Widuchowa (woj. szczecińskie) i Pniewy (woj. poznańskie)*, s. 115–120, 8 poz. lit.
17. Hubert Mroczkiewicz, Jerzy Siwek: *Gospodarka polska w okresie przemian 1990–1996 – koncepcja i opracowanie mapy*, s. 121–126, 4 ryc.
18. Krystyna Budzyńska: *Mapy glebowo-rolnicze*, s. 127–129, 3 poz. lit.
19. Barbara Jaranowska: *Komputerowe opracowanie Szczegółowej mapy geologicznej Polski w skali 1:50 000*, s. 130–138, 3 ryc., 9 poz. lit.
20. Krzysztof Buczkowski: *System informacji przestrzennej o granicach administracyjnych Polski*, s. 139–145, 1 ryc.
21. Joanna Bac-Bronowicz, Halina Klimczak: *Organizacja danych przestrzennych do opracowania map tematycznych dotyczących gminy, województwa i regionu*, s. 146–155, 5 ryc., 18 poz. lit.
22. Józef Paszczyk: *Kartograficzny system analizy środowiska geograficznego zlewni rzecznych i jeziornych realizowany za pomocą programów komputerowych*, s. 156–163, 4 ryc., 19 poz. lit.
23. Zenon Koziel: *Geokompozycyjne aspekty modelowania rzeźby terenu*, s. 164–172, 19 poz. lit.
24. Henryk Gałach: *Multimedia w kartografii – mapy multimedialne*, s. 173–176.
25. Michał Okonek: *Struktura systemów map tematycznych w ogólnoinformacyjnych atlasach elektronicznych*, s. 177–182, 12 poz. lit., 12 poz. wykazu atlasów.
26. Tomasz Nowacki: *Praktyczne zastosowania kartografii w Internecie na przykładzie map zasięgu telefonii GSM*, s. 183–190, 8 ryc.
27. Paweł Kowalski: *Poprawność metodyczna map tematycznych w dziennikach centralnych*, s. 191–193.
28. Beata Konopska: *Wokół problemów pozakartograficznych związanych z opracowywaniem map historycznych*, s. 194–197, 1 poz. lit.
29. Zofia Żuchowska: *Atlas historii społeczno-religijnej Europy Środkowo-wschodniej III–XX wiek (koncepcja i stan realizacji)*, s. 198–204.
30. Marianna Nowak: *Zmiany w szkolnych atlasach geograficznych a wymagania programowe*, s. 205–212, 3 tab., 18 poz. lit.
31. Jan Ziółkowski, Jan Mordawski, Waldemar Kociuba: *Atlas geograficzny dla klas VI–VII*, s. 213–215, 1 tab.

32. Krystyna Budżyńska, Teresa Motowicka-Trelak: *Zasiarczenie gleb Polski – mapa 1:1 000 000*, s. 216–217, 3 poz. lit.

33. Maria Andrzejewska, Marek Baranowski, Hubert Mroczkiewicz, Mariusz Olczyk, Witold Pietrusiewicz: *Raport o środowisku Europy Dobříš+3 (Europe's Environment – The Second Assessment)*, s. 218–221, 2 tab.

34. Bogumiła Morawska: *Rejestr nazw geograficznych*, s. 222–223.

35. Jerzy Ostrowski: *Pokłosie publikacyjne ogólnopolskich konferencji kartograficznych*, s. 224–251.

36. Adriana Malcherek, Leszek Litwin: *Metody kartograficzne w badaniach zmian geometrii lodowców. Wstępny etap prac*. Wkładka 3 s.

37. Kazimierz Trafas, Krystian Pyka: *Atlas regionalny jako element systemu informacji przestrzennej (na przykładzie Komputerowego Atlasu Województwa Krakowskiego)*. Wkładka 12 s., 5 ryc., 4 poz. lit.

Informator wystawowy. XXV Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna. Problemy kartografii tematycznej, Kazimierz Dolny, 8–10 października 1998. Redaktorzy Krzysztof Kałamucki, Zofia Kalisz. Lublin: Kartpol S.C., 1998, 56 s., 4 tab.

Kartografia w polskim systemie edukacyjnym. XXVI Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna. Słupsk – Ustka, 14–16 października 1999 roku. Redaktor tomu Ryszard Klimko. Instytut Geografii Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Słupsku, Komisja Kartograficzna Polskiego Towarzystwa Geograficznego. „Materiały Ogólnopolskich Konferencji Kartograficznych” T. 21, Słupsk 1999, 176 s. Treść:

Przedmowa (Ryszard Klimko), s. 7.

1. Władysław Pawlak: *Kartografia w systemie edukacji szkolnej*, s. 9–17.

2. Jerzy Ostrowski: *Edukacja kartograficzna nauczycieli geografii w pięćdziesięciu rocznikach czasopisma „Geografia w Szkole”*, s. 19–31, 171 poz. lit.

3. Wiesława Żyszkowska: *Błędy map mentalnych Polski uczniów szkół średnich*, s. 33–36, 4 poz. lit.

4. Michał Stankiewicz: *Znaczenie map topograficznych w nauczaniu geografii oraz kształtowaniu wiedzy o swoim regionie*, s. 37–44.

5. Pavel Neytchev: *Propozycja nauczania kartografii w szkole w oparciu o jej koncepcję lingwistyczną*, s. 45–51, 1 ryc., 23 poz. lit.

6. Wiesław Ostrowski: *Nauczanie kartografii na studiach geograficznych w świetle nowych potrzeb*, s. 53–60.

7. Bogdan Horodyski: *Nauczanie kartografii na I roku studiów geograficznych (cykl ćwiczeń kameralnych i terenowych)*, s. 61–64.

8. Ewa Krzywicka-Blum: *Kartografia w programach studiów uczelni rolniczych*, s. 65–70.

9. Maria Jankowska: *Rola kartografii w procesie kształcenia studentów kierunków inżynierii oraz ochrony środowiska Akademii Rolniczej w Poznaniu*, s. 71–77, 3 poz. lit.

10. Andrzej Macioch: *Edukacja kartograficzna w systemie szkolnictwa wojskowego*, s. 79–83.

11. Andrzej Makowski: *Technika w kartografii i jej oddziaływanie na system edukacyjny*, s. 85–91, 1 ryc.

12. Jacek Augustyniak: *Kartograficzne prawo autorskie – nowy element w systemie edukacji kartograficznej*, s. 93–96.

13. Jolanta Korycka-Skorupa: *Przejawy technologii komputerowych w pracach studentów specjalizacji kartograficznej Uniwersytetu Warszawskiego*, s. 97–98.

14. Władysława Czechowska, Mirosław Krukowski, Jerzy Mościbroda: *Kartografia w podręcznikach geografii dla szkół średnich*, s. 99–109, 24 poz. lit.

15. Agnieszka Adamiak, Jan Goleń: *Rozwiązania graficzne na mapach do nowoczesnego podręcznika historii*, s. 111–113.
 16. Marianna Nowak: *Rola atlasu geograficznego dla klas 6–7 w koncepcji podręczników do geografii regionalnej*, s. 115–121, 3 tab., 13 poz. lit.
 17. Henryk Gałach: *Skrypty elektroniczne*, s. 123–126, 4 ryc.
 18. Paweł Kowalski: *Czy mapy w mass mediach mogą pełnić funkcję kształcącą?*, s. 127–136, 6 ryc., 6 poz. lit.
 19. Beata Konopska, Michał Dworak: *Nowe atlasy szkolne PPWK wydane w 1999 roku*, s. 137–143.
 20. Mieczysław Cukierski, Michał Siwicki: *Atlas Geograficzny Polski wydawnictwa M. Rożak dla klasy VIII/III gimnazjum*, s. 145–148.
 21. Elżbieta Szalewska: *Mapy obrazkowe okolic Słupska*, s. 149–151.
 22. Jacek Górski: *Zagadnienia graficzne w systemach informacji przestrzennej*, s. 153–162, 16 poz. lit.
 23. Paweł J. Kowalski: *Dynamiczne metody prezentacji kartograficznej w przekazie informacji o przestrzeni geograficznej*, s. 163–172, 3 ryc., 10 poz. lit.
- Uczestnicy XXVI Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej, s. 173–175.

ZAŁĄCZNIK 3

Bibliografia zawartości broszur ze streszczeniami i tekstami wykładów Szkół Kartograficznych I–X

I Szkoła Kartograficzna. Karpacz 1985.02.11–15. Gromadzenie i przetwarzanie informacji dla celów kartografii (streszczenia referatów). Uniwersytet Wrocławski – Instytut Geograficzny – Zakład Kartografii, Polskie Towarzystwo Geograficzne – Komisja Kartograficzna. Wrocław 1985, 23 s. Treść:

1. Zbyszko Chojnicki: *Podstawy teoretyczne klasyfikacji*, s. 5.
2. Tadeusz Bartkowski: *Zasady typologii, klasyfikacji i porządkowania danych przestrzennych*, s. 6–8.
3. Andrzej Macioch: *Wstęp do metodyki klasyfikowania zbiorów dla potrzeb kartografii (skrót wykładu)*, s. 9–11.
4. Marek Baranowski: *Struktura informatycznych systemów kartograficznych*, s. 12–13.
5. Regina Truszkowska: *Informacja o systemie BIGLEB (Bank Informacji o glebach)*, s. 14–19, 3 ryc.
6. Tadeusz Konowrocki: *Zastosowania informatyki w Systemie Państwowej Informacji Statystycznej (SPIS)*, s. 20–22.
7. Władysław Pawlak: *Kartografia i jej dziedziny pomocnicze (skrót wykładu)*, s. 23.

III Szkoła Kartograficzna. Karpacz 1987.03.02–0.6. Metodyka przedstawiania danych w kartografii (Streszczenia referatów). Uniwersytet Wrocławski – Instytut Geograficzny – Zakład Kartografii, Polskie Towarzystwo Geograficzne – Komisja Kartograficzna, Polska Akademia Nauk – Oddział we Wrocławiu – Sekcja Kartograficzna. Wrocław 1985, 33 s. Treść:

1. Wiktor Grygorenko: *Metodologia kartografii*, s. 5–10, 1 ryc.
2. Jacek Paślowski: *Z problematyki kartograficznych metod przedstawiania*, cz. I, s. 11–12.
3. Andrzej Czerny: *Pomiar i skale pomiarowe*, s. 13–15.
4. Jacek Paślowski: *Z problematyki kartograficznych metod przedstawiania*, cz. II, s. 16–17.
5. Władysław Pawlak: *Cechy mapy*, s. 18–20.
6. Wiesław Ostrowski: *Kryteria klasyfikacji metod kartograficznych*, s. 21–22.
7. Władysław Pawlak: *Metoda jako forma i sposób kartograficznej generalizacji*, s. 23–25.
8. Ewa Krzywicka-Blum: *Transformacje kartograficzne i przedstawienia anamorficzne*, s. 26–28.
9. Janusz Szewczuk: *Wybrane problemy wyznaczania i przedstawiania granic na mapach*, s. 29–30.
10. Wiesława Żyszkowska: *Problemy odbioru mapy a metodyka kartograficzna*, s. 31–33.

IV Szkoła Kartograficzna – Koninki '88 [4–10 V 1988; bez informacji o organizatorach, każde streszczenie z osobną numeracją stron]. Treść:

1. Franciszek Bunsch: *Transpozycja pejzażu na obraz kartograficzny*, 2 s.
2. Jan Krupski: *Sztuka w kartografii*, 3 s.
3. Wiesław Ostrowski: *Zasady konstrukcji systemów znaków a praktyka kartograficzna*, 3 s.
4. Jacek Pasławski: *Graficzna prezentacja koncentracji*, 2 s.
5. Krzysztof Broclawik: *Psychologiczne mechanizmy odbioru grafiki mapy*, 2 s.
6. Wiesława Żyszkowska: *Podstawowe problemy percepcji grafiki mapy*, 4 s.
7. Marian Bietkowski: *Wpływ preferencji barwy na odbiór informacji*, 1 s.
8. Andrzej Makowski: Wykład 1. *Psychologiczny aspekt barwy*; Wykład 2. *Fizyczny aspekt barwy*; Wykład 3. *Techniczny aspekt barwy*, 1 s.
9. Paweł Kowalski: *Wybrane aspekty percepcji barw na mapach tematycznych*, 3 s.

V Szkoła Kartograficzna. Borowice 1989.03.08–11. Technologiczne procesy opracowania map (Streszczenia i tezy wykładów). Uniwersytet Wrocławski – Instytut Geograficzny – Zakład Kartografii, Polskie Towarzystwo Geograficzne – Komisja Kartograficzna. Wrocław 1989, 44 s. Treść:

1. Władysław Pawlak: *Technika kartograficzna w procesie powstawania mapy*, s. 3–4.
2. Tadeusz Chrobak: *Matematyczne podstawy reprodukcji kartograficznej*, s. 5–11, 2 ryc., 2 poz. lit.
3. Adam Zaleski: *Fizyczne i chemiczne podstawy fotoreprodukcji (fotografii)*, s. 12–16, 2 ryc., 1 tab.
4. Wiesława Kacprzak: *Warstwy grawerskie – technologia produkcji i możliwości ich zastosowania (tezy wykładu)*, s. 17–18.
5. Jan Jajeńska: *Szkolenie w zakresie grawerowania map w OPGK Katowice*, s. 19–21.
6. Henryk Gałach: *Technologia reprodukcji wielotonalnej*, s. 22–25.
7. Zenon Andrzej Kaczyński: *Metody pomiarowo-kontrolne w technologii wydania mapy*, s. 26–27.
8. Lech Brokman: *Stan techniki reprodukcji kartograficznej i druku map w Polsce i na świecie (tezy wykładu)*, s. 32.
9. Andrzej Makowski: *Podstawy teoretyczne sporządzania i reprodukcji map wielobarwnych; Drukarska synteza wielobarwnego obrazu mapy (tezy wykładu)*, s. 33–36.
10. Maria Czichoń: *Folie dwuazotopowe i ich zastosowanie w geodezji i kartografii*, s. 37–38.
11. Herbert Czichoń: *Presensybilizowane płyty offsetowe i ich zastosowanie w druku map*, s. 39–42.
12. Tomasz Dąbrowa: *Offsetowa reprodukcja bezrastrowa*, s. 43–44.

VI Szkoła Kartograficzna. Rabka, 29 V – 1 VI 1990 [opublikowano trzy wykłady z osobną numeracją stron].

1. Władysław Pawlak: *Percepcja mapy – punkt widzenia*, 8 s.
2. Jerzy Siwek: *O pewnych czynnikach niezawodności badań kartograficznych i ich wpływ na interpretację mapy*, 6 s., 10 poz. lit.
3. Ewa Krzywicka-Blum: *Organizacja poziomów percepcyjnych na mapach rolniczych (Skrót)*, 2 s.

VII Szkoła Kartograficzna. Polanica-Zdrój 1991.03.03–08. Generalizacja kartograficzna (Streszczenia i tezy wykładów). Uniwersytet Wrocławski – Instytut Geograficzny – Zakład Kartografii, Polskie Towarzystwo Geograficzne – Komisja Kartograficzna, Polska Akademia Nauk – Oddział we Wrocławiu – Sekcja Kartograficzna. Wrocław 1991, 55 s. Treść:

Od Organizatorów (Jan Krupski, Władysław Pawlak), s. 3.

1. Władysław Pawlak: *Generalizacja a kartografia*, s. 5–8.

2. Wiesław Ostrowski: *Język mapy a generalizacja*, s. 9–10.

3. Wiktor Grygorenko: *Generalizacja kartograficzna – naczelný problem merytorycznej redakcji treści map*, s. 11–16.

4. Andrzej Ciołkosz: *Generalizacja w procesie skanowania powierzchni Ziemi*, s. 17–21, 4 poz. lit.

5. Jerzy Mościbroda: *Generalizacja a zagadnienie pola podstawowego w mapach statystycznych*, s. 22–26.

6. Jacek Paślawski: *Wyznaczanie klas jako forma generalizacji kartograficznej (zarys problematyki)*, s. 27–30, 6 poz. lit.

7. Jerzy Ostrowski: *Z problematyki generalizacji poziomicowego obrazu rzeźby na mapach przeglądowych*, s. 31–32.

8. Mieczysław Sirko: *Podstawy metodyczne generalizacji osiedli na mapach*, s. 33–36.

9. Cezary Jędrzejczak: *Komputerowa generalizacja elementów liniowych na mapach*, s. 37–43, 10 poz. lit.

10. Władysław Pawlak: *Podobieństwo i prawdopodobieństwo w obrazie kartograficznym*, s. 44–45.

11. Jerzy Kondracki: *Generalizacja kompleksowych map fizycznogeograficznych*, s. 46–49.

12. Wojciech Jankowski: *Problemy generalizacji na mapach użytkowania ziemi*, s. 53–55.

13. Jerzy Siwek: *Generalizacyjne konsekwencje użytkowania map*, s. 53–55.

VIII Szkoła Kartograficzna. Wrocław 18–20.11.1993. Baza danych w kartograficznym systemie informacyjnym. Redaktorzy tomu Jan Krupski, Wiesława Żyszkowska. Zakład Kartografii Instytutu Geograficznego Uniwersytetu Wrocławskiego, Komisja Kartograficzna Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Wrocław 1993, 80 s. Treść:

1. Piotr Werner: *Konstrukcja przestrzennych baz danych i baz danych atrybutów w geograficznych systemach informacji*, s. 3–8, 1 tab.

2. Adam Iwaniak: *Bazy danych a bazy wiedzy*, s. 9–16, 5 ryc., 3 poz. lit.

3. Ewa Krzywicka-Blum: *Układy współrzędnych i ich transformacje w bazach danych przestrzennych*, s. 17–22.

4. Maciej Rodak: *Światowy System Geodezyjny WGS 84 – historia, praktyczne wykorzystanie (nawigacja satelitarna, GPS), międzynarodowe zobowiązania prawne*, s. 23–28.

5. Maria Kacprzak: *Główne problemy organizacji bazy danych przestrzennych dla Polski*, s. 29–30.

6. Tadeusz Chrobak: *Baza danych przestrzennych dla miast*, s. 31–33, 4 poz. lit.

7. Jadwiga Brzuchowska, Tomasz Ossowicz: *Informatyczny system wspomagania gospodarki przestrzennej na tle Systemu Informacji o Terenie*, s. 34–44, 1 ryc.

8. Tomasz Strzelecki, Stanisław Żak: *Wdrożenie GIS w województwie wrocławskim*, s. 45–50, 1 ryc., 2 poz. lit.

9. Grzegorz Dominik Świdorski: *Geodezyjny standard formatu wymiany danych (GSFWD) (Prezentacja idei)*, s. 51–55, 2 ryc.

10. Bogodar Winid: *Polski GIS i National Geodata Policy – Forum USA 1993*, s. 56–59, 3 poz. lit.
 11. Milan Huml: *Contemporary sources of GIS databases in Czech Republic*, s. 60–65, 1 ryc., 7 poz. lit.
 12. Serge Bonin: *La cartographie evolue*, s. 66–67.
 13. Nicolas Prechtel: *Large scale simulation of insolation in built-up terrain – a tool for solar energy utilization and urban climatology*, s. 68–78, 10 ryc., 20 poz. lit.
- Wykładowcy VIII Szkoły Kartograficznej (16 osób z adresami), s. 79.

IX Szkoła Kartograficzna. Komorowo 10–14.10.1994. Polska kartografia map topograficznych (streszczenia i tezy wykładów). Warszawa 1994, 45 s. Treść:

1. Wiktor Grygorenko: *Organizacja i działalność kartograficzna Wojskowego Instytutu Geograficznego w Warszawie*, s. 1–6.
2. Andrzej Macioch: *Ewolucja funkcji odwzorowania kartograficznego mapy topograficznej*, s. 7–8.
3. Andrzej Macioch: *Układy współrzędnych polskich map topograficznych, ich relacje i skutki praktyczne*, s. 9–10.
4. Bogdan Horodyski: *Ewolucja treści i formy map topograficznych*, s. 11–13.
5. Jerzy Siwek: *Treść i forma graficzna map topograficznych państw zachodnioeuropejskich*, s. 14–15.
6. Andrzej Makowski: *Poszukiwanie nowej formy mapy topograficznej (szkic problematyki)*, s. 16.
7. Władysław Pawlak: *Po co cieniowanie na mapach topograficznych?*, s. 17–20.
8. Janusz Gołaski: *Nazewnictwo polskich map topograficznych. Próba oceny i wprowadzenia do problematyki*, s. 21–23.
9. Michał Stankiewicz: *Rola napisów w rozszerzaniu zakresu informacji geograficznej i ocena ich stosowania na mapach topograficznych*, s. 24–26.
10. Bogumiła Morawska: *Bank nazw geograficznych jako element redagowania map topograficznych*, s. 27–28.
11. Maria Kacprzak, Wiesław Ostrowski: *Koncepcja ideowa nowej edycji cywilnych map topograficznych w skalach 1:10 000 i 1:50 000*, s. 19–31.
12. Wojciech Jankowski, Zdzisław Suchodół: *Mapa administracyjno-gospodarcza województw 1:200 000 – geneza i technologia opracowania*, s. 32–33.
13. Wiesław Ostrowski: *Problematyka prezentacji osadnictwa na mapach topograficznych w skalach od 1:10 000 do 1:200 000*, s. 34–37.
14. Paweł Kowalski: *Rozwój technologii reprodukcji map topograficznych do połowy XX wieku*, s. 38–40.
15. Andrzej Kaczyński: *Technologia opracowania i wydania map topograficznych*, s. 41–43.
16. Andrzej Makowski: *Artystyczne aspekty map topograficznych w świetle percepcji ich treści*, s. 44–45.

IX Szkoła Kartograficzna. Komorowo 10–14.10.1994. Polska kartografia map topograficznych. Redaktor tomu Bogdan Horodyski. Uniwersytet Warszawski – Katedra Kartografii, Polskie Towarzystwo Geograficzne – Komisja Kartograficzna, Sztab Generalny WP – Zarząd Topograficzny. Warszawa 1994, 174+40 s. Treść:

Przedmowa (b. autora), s. 5–6.

1. Wiktor Grygorenko: *Powstanie i działalność kartograficzna Wojskowego Instytutu Geograficznego w Warszawie*, s. 7–20.

2. Eugeniusz Sobczyński: *Działalność Służby Topograficznej WP w latach 1945–1994*, s. 21–36, 7 poz. lit.
3. Maria Kacprzak: *Rys historyczny działalności cywilnych służb topograficznych 1945–1989*, s. 37–44.
4. Andrzej Macioch: *Ewolucja funkcji odwzorowania kartograficznego mapy topograficznej*, s. 45–48.
5. Jerzy Balcerzak: *Odwzorowanie Gaussa-Krügera w szerokiej strefie 12° dla obszaru Polski*, s. 49–58.
6. Andrzej Macioch: *Układy współrzędnych polskich map topograficznych, ich relacje i skutki praktyczne*, s. 59–69, 3 tab., 6 poz. lit.
7. Bogdan Horodyski: *Ewolucja map topograficznych – istota postępu i granice doskonałości*, s. 70–75, 3 poz. lit.
8. Jerzy Siwek: *Treść i forma graficzna map topograficznych państw zachodnioeuropejskich*, s. 76–84, 3 poz. lit.
9. Władysław Pawlak: *Po co cieniowanie na mapach topograficznych?*, s. 85–88.
10. Janusz Gołaski: *Wprowadzenie do problematyki nazw miejscowych na polskich mapach topograficznych*, s. 89–106, 10 poz. lit.
11. Michał Stankiewicz: *Rola napisów w rozszerzaniu zakresu informacji geograficznej i ocena ich stosowania na mapach topograficznych*, s. 107–114.
12. Bogumiła Morawska: *Bank nazw geograficznych jako element redagowania map topograficznych*, s. 115–120.
13. Wiktor Król: *Technologia aktualizacji map topograficznych na podstawie ortofotomapy i zdjęć lotniczych*, s. 115–120.
14. Maria Kacprzak, Wiesław Ostrowski: *Koncepcja ideowa nowej edycji cywilnych map topograficznych w skalach 1:10 000 i 1:50 000*, s. 130–135.
15. Wojciech Jankowski, Zdzisław Suchodoła: *Mapa administracyjno-gospodarcza województw 1:200 000. Geneza i technologia opracowania*, s. 136–141, 8 poz. lit.
16. Wiesław Ostrowski: *Problematyka prezentacji osadnictwa na mapach topograficznych w skalach od 1:10 000 do 1:200 000*, s. 142–147.
17. Paweł Kowalski: *Rozwój technologii reprodukcji map topograficznych do pierwszej wojny światowej*, s. 148–157, 3 ryc., 8 poz. lit.
18. Henryk Gałach, Andrzej Kaczyński: *Technologia reprodukcji map topograficznych*, s. 158–167, 2 ryc.
19. Andrzej Makowski: *Artystyczne aspekty map topograficznych w świetle percepcji ich treści*, s. 168–173.
20. Eugeniusz Sobczyński, Jacek Bartkowiak: *Katalog wystawy 75 lat odrodzonej polskiej kartografii wojskowej 1919–1994*, s. 174 oraz reprint katalogu 40 s., 19 ryc.

X Szkoła Kartograficzna. Główne problemy współczesnej kartografii. Złożoność – modelowanie – technologia. Wrocław, 22–25 marca 2000 r. Uniwersytet Wrocławski, Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego. Zakład Kartografii Instytutu Geograficznego Uniwersytetu Wrocławskiego, Pracownia Atlasu Dolnego Śląska Uniwersytetu Wrocławskiego, Komisja Kartograficzna Polskiego Towarzystwa Geograficznego, 52 s. nlb. Treść:

1. Władysław Pawlak: *Problemy współczesnej kartografii*, [s. 4–6].
2. Ewa Krzywicka-Blum: *Złożoność w kształtowaniu koncepcji mapy*, [s. 7–8].
3. Wiesława Żyszkowska: *Modele i modelowanie kartograficzne w procesie opracowania mapy*, [s. 9–11].

4. Waldemar Spallek: *Zależność kartograficznego modelowania zjawiska od zastosowanej metody prezentacji*, [s. 12–14].
5. Robert Pajkert: *Koncepcja budowy systemu informacji przestrzennej w świetle zadań służby geodezyjnej i kartograficznej po reformie administracyjnej kraju*, [s. 15–17].
6. Tomasz Strzelecki: *Założenia metodyczne, informatyczne i technologiczne dolnośląskiego systemu informacji przestrzennej*, [s. 18–29].
7. Tadeusz Chrobak: *Architektura systemu informacji przestrzennej dla aglomeracji miejskiej na przykładzie miasta Krakowa*, [s. 21–23].
8. Janusz Ostrowski: *Problematyka komputerowej kartografii gleb na przykładzie bazy danych o glebach marginalnych*, [s. 24–26].
9. Andrzej Ciołkosz: *Technologiczne aspekty wykorzystania zdjęć satelitarnych w opracowaniach map obrazowych i tematycznych*, [s. 27–29].
10. Marek Baranowski: *Modele danych w systemach informacji geograficznej i kartografii komputerowej*, [s. 30].
11. Przemysław Kokociński, Lucyna Wadych, Tomasz Berus, Tomasz Fabisiak: *System MapInfo i jego rozszerzenia zastosowane w firmie GEPOL, na przykładzie mapy hydrograficznej i sozologicznej*, [s. 31–33].
12. Lech Nowogrodzki, Mirosław Dębski: *Nowy standard systemu informacji przestrzennej GIS*, [s. 34–36].
13. Marek Ścisły, Ewa Durajczyk-Starościak: *Zastosowanie aplikacji BIPROGEO S.A. w środowisku programowym MicroStation-Oracle do tematycznych opracowań wielkoskalowych*, [s. 37–39].
14. Henryk Gałach: *Przygotowanie i próbny druk map w technologii komputerowej*, [s. 40–44].
15. Jerzy Mościbroda: *Teoretyczne i praktyczne aspekty modelowania map izopletowych*, [s. 45–47].
16. Władysław Pawlak: *Dychotomia i dyferencjacja w procesie kształtowania zakresu i struktury treści mapy*, [s. 48–50].
17. Wiesława Żyszkowska: *Pojęciowa i graficzna złożoność mapy*, [s. 51–52].

Bibliografia materiałów konferencji i seminariów zorganizowanych we współpracy z Komisją Kartograficzną PTG

Ogólnopolskie seminarium szkoleniowe na temat: Problemy redakcyjne wielko- i średnioskalowych map tematycznych. Warszawa, 3–4 listopada 1977. Skróty referatów i komunikatów. Komitet Geodezji PAN – Sekcja Fotogrametrii i Kartografii, Stowarzyszenie Geodetów Polskich – Sekcja Kartograficzna, Polskie Towarzystwo Geograficzne – Komisja Kartograficzna. Warszawa 1977, 73 s. Treść:

Przedmowa (Komitet Organizacyjny), s. 3–4.

1. Lech Ratajski: *Unifikacja języka map tematycznych*, s. 5–7.
2. Wiesław Ostrowski, Jerzy Ostrowski: *Ogólne zasady konstrukcji znaków kartograficznych a rozwiązania graficzne wybranych map tematycznych*, s. 8–13, 6 poz. lit.
3. Henryk W. Cytowski: *Technologia kolorystyki mapy*, s. 13–17.
4. Zbigniew Kotański: *Ogólne zasady rozwiązań graficznych na mapach geologicznych*, s. 18–20.
5. Ewa Krzywicka-Blum: *Regionalizacja kartograficzna z zastosowaniem podziału skali tematycznej metodą równych rozrzutów*, s. 20–23.
6. Maria Jankowska: *Z doświadczeń nad opracowaniem mapy przekrojowej dla przedstawienia zmian krajobrazu*, s. 24–25.
7. Danuta Słońska: *Mapy tematyczne podstawową formą charakterystyki terenu dla potrzeb miejscowego planowania przestrzennego*, s. 25–28.
8. Wiesława Różycka, Ryszard Zakrzewski, Janina Zemła: *Mapy tematyczne dla charakterystyki środowiska przyrodniczego w opracowaniach fizjograficznych (propozycje rozwiązań kartograficznych)*, s. 29–31.
9. Jan Bernat, Ewa Gacka-Grzesikiewicz, Maciej Luniak: *Tematyka biotyczna w opracowaniach fizjograficznych (propozycje rozwiązań kartograficznych)*, s. 32–35.
10. Jan Ciesielski: *Treść i forma map tematycznych dla potrzeb miejscowego planowania przestrzennego*, s. 35–39.
11. Jerzy Zwierzyński: *Forma graficzna wybranych map tematycznych z zakresu infrastruktury technicznej w świetle obowiązujących i projektowanych przepisów*, s. 40–45.
12. Maciej Przewoźniak: *Mapy do opracowania fizjograficznego gminy na przykładzie gminy Linia (woj. gdańskie)*, s. 45–47.
13. Michał Więckowski: *Kartograficzna rejestracja gospodarki przestrzennej terenami*, s. 47–50.
14. Stanisław Widarski: *Doświadczenia Warszawskiego Przedsiębiorstwa Geodezyjnego w zakresie treści i formy map tematycznych dla miejscowego planowania przestrzennego*, s. 50–53.

15. Jan Skalecki, Jerzy Włostowski: *Prezentacja infrastruktury technicznej na mapach tematycznych Warszawskiego Przedsiębiorstwa Geodezyjnego*, s. 54–57.
16. Urszula Rosiak, Maria Brokman: *Próba zestawienia treści map Atlasu Stołecznego Województwa Warszawskiego*, s. 58–61.
17. Lech Brokman: *Warunki rozwoju kartografii tematycznej w kraju*, s. 61–66.
18. Andrzej Makowski: *Zagadnienie barwy na mapach tematycznych*, s. 66–68.
19. Zdzisław Biernacki: *Mapa waloryzacji biotechnicznej środowiska przyrodniczego jako wynikowa ocena fizjograficzna wielofunkcyjnej przydatności planistyczno-przestrzennej terenu*, s. 69–71.

Kursokonferencja naukowo-techniczna na temat „Kartografia turystyczna”. Bydgoszcz, 5–6 października 1979. Stowarzyszenie Geodetów Polskich – Sekcja Kartograficzna, Komitet Geodezji Polskiej Akademii Nauk – Sekcja Fotogrametrii i Kartografii, Polskie Towarzystwo Geograficzne – Komisja Kartograficzna. Warszawa: Sigma, 1979, 220 s.+ wkładka 16 s. Treść:

- Przedmowa* (Komitet Organizacyjny), s. 5–6.
1. Jan Paweł Piotrowski: *Znaczenie kartografii dla rozwoju turystyki*, s. 7–17.
 2. Henryk W. Cytowski: *Walory dydaktyczne i wychowawcze map turystycznych*, s. 18–27.
 3. Zygmunt Orzechowski: *Rola informacji historycznej w redagowaniu map i przewodników turystycznych*, s. 28–40.
 4. Stefan Iwicki, Antoni Zwoliński: *Materiały kartograficzne do opracowań naukowych i planistycznych dotyczących turystyki (przykład opracowania)*, s. 41–47.
 5. Janusz Łopatto: *Publikacje turystyczne i zamierzenia wydawnicze Państwowego Przedsiębiorstwa Wydawnictw Kartograficznych*, s. 48–59, 1 zał.
 6. Ewa Tumiałojć: *Metodyka opracowania redakcyjnego map turystycznych w Państwowym Przedsiębiorstwie Wydawnictw Kartograficznych*, s. 78–95, bibliogr. 128 poz.
 7. Henryka Calkowa: *Problematyka wyposażenia kartograficznego przewodników turystycznych*, s. 71–77.
 8. Jerzy Ostrowski, Jan Rutkowski: *Opinie o polskich mapach turystycznych ostatniego 25-lecia w świetle publikacji w czasopiśmie fachowych*, s. 78–95, bibliogr. 128 poz.
 9. Janusz Rygielski: *Mapy turystyczne w Europie*, s. 96–103.
 10. Wiesław Ostrowski, Jerzy Ostrowski: *Mapy turystyczne CSRS, NRD i WRL jako inspiracja nowych rozwiązań w polskiej kartografii turystycznej*, s. 104–113.
 11. Lech Brokman: *Problemy dotyczące opracowywania i wydawania map turystycznych w Polsce*, s. 114–123.
 12. Jerzy Ostrowski: *Zagadnienie unifikacji znaków na polskich mapach turystycznych*, s. 124–132, 11 poz. lit.
 13. Janusz Gołaski: *Nazewnictwo map turystycznych*, s. 133–140, 16 poz. lit.
 14. Maria Jankowska: *Dawne elementy krajobrazu na mapach turystycznych*, s. 141–146, 6 poz. lit.
 15. Marek Staffa, Andrzej Matuszczyk: *Mapy turystyczne dla potrzeb turystyki górskiej*, s. 147–158.
 16. Janusz Rygielski: *Dokładność map Tatr. Komunikat*, s. 157–161, 3 tab., 2 poz. lit.
 17. Władysław Pawlak: *Turystyczna mapa krajobrazowa*, s. 162–171.
 18. Urszula Karaszewska: *Projekt mapy krajobrazowo-turystycznej na podstawach geomorfologicznych*, s. 172–185, 1 tab., 56 poz. lit.
 19. Andrzej Kajoch: *„Atlas uzdrowisk polskich” PPWK w aspekcie kartografii turystycznej*, s. 186–190.

20. Jerzy Włostowski: *Propozycja mapy turystycznej województwa stołecznego warszawskiego*, s. 191–193.
21. Lech Brokman: *Kartografia w służbie turystyki. Sprawozdanie z konferencji naukowo-technicznej w Sofii w dniach 25–29 października 1978 roku*, s. 194–199.
22. Władysław Domański: *Kartografia turystyczna w przekroju historycznym*, s. 200–215, 28 poz. lit.
23. Władysław Pawlak: *Wpływ sposobu rastrowania na wizualne cechy cieniowania*, s. 216–219.
24. Aleksander Stefan Galocz: *Rzeźba terenu na mapach turystycznych*, wkładka 7 s.
25. Henryk Jeszka: *Rola mapy turystycznej w dziesięcioletniej szkole średniej*, wkładka 9 s.

Ogólnopolskie seminarium na temat „Stosowanie map poziomicowych, hipsometrycznych i krajobrazowych w praktyce szkolnej (streszczenie referatów). Piotrków Trybunalski, kwiecień 1980 r. Ministerstwo Oświaty i Wychowania, Instytut Kształcenia nauczycieli, Polskie Towarzystwo Geograficzne. Warszawa: PSSiJO, 1980, 31 s. Treść:

1. Jerzy Kondracki: *Znaczenie rzeźby terenu i stosunków wysokościowych w regionalizacji fizycznogeograficznej i typologii krajobrazów*, s. 1–3.
2. Witold Maculewicz: *Pomiary wysokości i przedstawianie rzeźby na mapach topograficznych*, s. 4–5.
3. Henryk Stasiewicz: *Współczesne pomiary wysokości i przedstawienie rzeźby na mapach topograficznych*, s. 4–5.
4. Andrzej Ciołkosz: *Krajobraz, jego interpretacja i możliwości odtwórcze na podstawie obrazów satelitarnych*, s. 5–6.
5. Jerzy Ostrowski: *Tradycje mapy hipsometrycznej w polskiej kartografii szkolnej*, s. 6–8.
6. Andrzej Makowski: *Psychologiczne aspekty barwnych skal hipsometrycznych*, s. 8–9.
7. Gabriel Bonatowski: *Sposoby uszczegółowienia i uplastyczniania rzeźby na mapach*, s. 9–10.
8. Alfred Żołnierz: *Zalety nauczania czytania rysunku poziomicowego przy pomocy stereoskopu*, s. 10–12.
9. Krystyna Górka: *Środki dydaktyczne w szkole 10-letniej do realizacji tematów: pomiar wysokości, poziomica, mapa hipsometryczna*, s. 12–14.
10. Paweł Kowalski: *Pomiar wysokości, wyznaczanie poziomic, plan poziomicowy (w klasie IV)*, s. 14–15.
11. Danuta Licińska: *Nauczanie o poziomicach i o mapie hipsometrycznej w izbie lekcyjnej (Projekt lekcji na tle zespołu jednostek dydaktycznych)*, s. 15–18.
12. Wiesław Ostrowski: *Mapa poziomicowa i hipsometryczna w świetle pracy z nauczycielami studiującymi zaocznie*, s. 18–20.
13. Maria Magdalena Wilczyńska: *Umiejętności czytania map poziomicowych w świetle wyników olimpiad geograficznych*, s. 20–22.
14. Danuta Licińska: *Zalety i wady dominacji map hipsometrycznych w szkolnych atlasach geograficznych*, s. 22–25, 2 tab.
15. Jacek Paślawski: *Poziomica i mapa hipsometryczna w podręcznikach dla nauczycieli i uczniów*, s. 25–26.
16. Jan Kądziołka: *Poziomica – mapa hipsometryczna w czasopiśmie metodycznym*, s. 27, 7 poz. lit.
17. Henryk Górski: *Miejsce mapy hipsometrycznej w realizacji programu szkoły 10-letniej i poszukiwania nowego typu mapy ogólnogeograficznej (krajobrazowej)*, s. 17–29.

18. Stefan Galocz: *Opracowanie map krajobrazowych do atlasu geograficznego dla 5-tej klasy*, s. 29–30.
19. Andrzej Ciołkosz: *Rzeźba terenu – pomiar i interpretacja na obrazach satelitarnych*, s. 30–31.

Automatyzacja procesów kartograficznych. Naukowo-techniczna konferencja szkoleniowa. Lublin, 28–30 XI 1980. Stowarzyszenie Geodetów Polskich, Komitet Geodezji PAN, Polskie Towarzystwo Geograficzne. Katowice: OPGK, 1980, 175 s. oraz broszura 56 s. Treść:

1. Jerzy Gaździcki: *Problemy rozwoju informatyki kartograficznej w Polsce*, s. 1–7.
2. Wiktor Grygorenko: *Mapa w globalnym systemie geoinformatycznym*, s. 8–16.
3. Lech Brokman: *Baza danych topograficznych Polski*, s. 27–31.
4. Marek Baranowski: *baza danych topograficznych Polski*, s. 27–31.
5. Janusz Ostrowski, Krystyna Podlacha: *Automatyzacja procesu sporządzania map tematycznych na przykładzie systemu „PROMEL”*, s. 32–40.
6. Stanisław Zaremba: *Ewidencja gruntów jako podstawa systemów informacji o ziemi*, s. 41–46, 3 ryc., 4 poz. lit.
7. Adam Linsenbarth: *Źródła i rodzaje informacji teledetekcyjnych dla potrzeb kartograficznych*, s. 47–51.
8. Jacek Domański: *Niektóre metody klasyfikacji skanerowych danych wielospektralnych z możliwością wykorzystania jej wyników w kartografii*, s. 52–61, 5 ryc.
9. Józef Oleński: *Identyfikacja danych przestrzennych w świetle odwzorowania graficznego*, s. 62–68, 1 ryc.
10. Marek Baranowski: *System informacyjny o mapach tematycznych*, s. 69–72.
11. Jan Panasiuk, Andrzej Motas: *Algorytm wyznaczania optymalnej gęstości węzłów osnów kartograficznych*, s. 73–79, 1 ryc., 1 tab.
12. Witold Gedymin: *Autoryzacja opracowania map wielkoskalowych w Polsce*, s. 80–86.
13. Marek Baranowski: *KARTEM – informatyczny system kartograficznej prezentacji numerycznych danych tematycznych*, s. 87–92.
14. Stanisław Wudarski, Jacek Uchański: *System BEM*, s. 93–98.
15. Andrzej Warchoł: *Stan prac kartograficznych, rozwiązań mechanizujących i automatyzujących procesy kartograficzne związane ze sporządzaniem mapy zasadniczej w OPGK Rzeszów. Komunikat*, s. 99–103.
16. Elżbieta Szatner: *Koncepcja numerycznego modelu rzeźby terenu kraju*, s. 104–110, 3 ryc., 3 tab.
17. Zdzisław Adamczewski, Henryk Kowalski: *Integracja procesu „mapowania” przy użyciu automatycznych technik rejestracji, odczytywania oraz selekcji informacji*, s. 111–116, 1 ryc., 1 tab., 4 poz. lit.
18. Maria Brokman, Krzysztof Wytrwalski: *W poszukiwaniu kierunków mechanizacji i automatyzacji procesu fotointerpretacji zdjęć lotniczych (referat dyskusyjny)*, s. 117–121, 1 ryc.
19. Urszula Rosiak, Stanisław Kolanowski: *Elementy mechanizacji i automatyzacji w procesie opracowania wielkoskalowej mapy eksportowej*, s. 122–128.
20. Jerzy Gaździcki, Robert Podgorski: *Kartometr. Komunikat*, s. 129–131. 1 ryc.
21. Karol Greń, Eugeniusz Woropajew: *Automatyzacja kreślenia izolinii w systemie Odra S.1300 – Dygigraf*, s. 132–139.
22. Jerzy Mościbroda: *Niektóre problemy komputerowego wykonywania map statystycznych*, s. 140–149, 1 ryc., s. 140–149.

23. Janusz Pawlica: *Zastosowanie kamery Lithotex-10 w reprodukcji kartograficznej w świetle zaoszczędzenia reglamentowanych materiałów kartograficznych*. Komunikat, s. 150–152.

24. Marek Kalwoda: *Informacje o próbie zastosowania czarno-białych wyciągów gęstości równoważnych dla wykonania wielobarwnych analiz zdjęć lotniczych w procesie redagowania map użycia ziemi Libii*, s. 153–157.

25. Andrzej Pachucki: *Automatyzacja w kartografii a użytkowe funkcje prezentacji kartograficznej*, s. 158–166, 2 ryc.

26. Marek Baranowski, Marek Bogobowicz, Wiesław Królikowski: *System ewidencji map i atlasów w PPWK*. Komunikat, s. 167–168.

27. Hubert Rak, Zuzanna Górecka, Jerzy Lompa: *Technika mikrofilmowa w procesie geodezyjno-kartograficznym*, s. 169–175, 1 ryc.

Polskie piśmiennictwo na temat automatyzacji procesów kartograficznych. Bibliografia 1960–1980. Opracował Jerzy Ostrowski. Naukowo-techniczna Konferencja Szkoleniowa „Automatyzacja procesów kartograficznych”. Lublin, 28–30.XI.1980. Katowice: OPGK, 1980, 56 s., bibliogr. 302 poz.

Materiały z seminarium poświęconego mapom dla niewidomych i słabowidzących. Warszawa, 6 maja 1983 r. Opracowanie merytoryczne Henryk Górski, redaktor Józef Mendruń. „Przegląd Tyflogiczny”. Półroczny dodatek do „Pochodni” R. 1983, Nr 2 (11). Warszawa: Zarząd Główny Polskiego Związku Niewidomych, 71 s. Treść:

Od Redakcji – Editor's notice, s. 5–6.

1. Bogdan Pietrulewicz: *Percepcja przestrzeni u niewidomych dzieci*, s. 9–14, summ.: *Perception of space among blind children*.

2. Józef Mendruń: *Mapy i plany w życiu dorosłych niewidomych*, s. 15–18, summ.: *Maps and plans in the life of the adult blind*.

3. Henryk Górski: *Stan i perspektywy polskiej kartografii tyflogicznej*, s. 19–22, summ.: *State and prospects of tyfologic cartography in Poland*.

4. Lucyna Michalska: *Programy nauczania w szkołach dla dzieci niewidomych*, s. 23–25, summ.: *Curricula in schools for blind children*.

5. Teresa Ratajczak: *Kształtowanie orientacji przestrzennej przy pomocy planów i map*, s. 26–31, 2 ryc., summ.: *Formation of spatial orientation by means of plans and maps*.

6. Iwona Kirejczyk: *Odbiór środków kartograficznych przez dzieci niewidzące*, s. 32–38, summ.: *Perception of cartographic media by amblyoptic children*.

7. Stanisław Drogosz: *Czytanie dotykowe i wzrokowe map przez uczniów z resztkami widzenia*, s. 39–46, summ.: *Map reading through the touch and the sight by children with remnants of vision*.

8. Tadeusz Konieczny: *Kartograficzne środki dydaktyczne w szkole średniej masowej i specjalnej dla niewidomych*, s. 47–53, summ.: *Cartographic didactic equipment in secondary ordinary schools and in special schools for the blind*.

9. Michał Więckowski: *Tyflomapy na Międzynarodowej Konferencji Kartograficznej w Warszawie*, s. 54–60, summ.: *Tyflomaps at the International Cartographic Conference in Warsaw*.

10. Kazimierz Krewniak: *Projekt planu Krakowa dla niewidomych*, s. 61–63, summ.: *A project of the plan of Cracow for the blind*.

11. Witold Spilski, Kazimierz Więclaw: *Koncepcja mapy Warszawy dla niewidomych*, s. 64–67, summ.: *A conception of the map of Warsaw for the blind*.

Dyskusja – Discussion, s. 68–71.

Szkoleniowa konferencja naukowo-techniczna na temat: „Metodyka sporządzania i wydawania map. Jaworze k. Bielska-Białej, 2–4 października 1986 r. Stowarzyszenie Geodetów Polskich – Sekcja Kartograficzna przy współpracy Sekcji Kartograficznej Komitetu Geodezji PAN wraz z Komisją Kartograficzną Polskiego Towarzystwa Geograficznego, Zarząd Oddziału Wojewódzkiego SGP w Katowicach. Katowice: OPGK, 1986, 185 s. Treść:

1. Jan Ciesielski: *System map topograficznych (aktualne zagadnienia)*, s. 1–9, 2 tab.
2. Krystyna Podlacha: *TEMKART – system komputerowego sporządzania map tematycznych*, s. 10–25, 3 ryc., 3 poz. lit.
3. Janusz Ostrowski: *Zagadnienie generalizacji w procesie sporządzania komputerowych map tematycznych*, s. 26–42, 10 ryc., 4 tab., 6 poz. lit.
4. Jerzy Zieliński: *Wykonywanie map zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego za pomocą techniki komputerowej*, s. 43–52, 5 ryc., 8 poz. lit.
5. Stefan Przewłocki, Grzegorz Kowalski, Marian Czocharński: *Mapa zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego miasta Łodzi*, s. 53–58, 2 ryc., 4 poz. lit.
6. Stanisław Kolanowski, Urszula Rosiak: *Mapa przeglądowo-gospodarcza gminy Jabłonna*, s. 60–70.
7. Krzysztof Wytrwalski, Andrzej Jurkowski: *Uwagi dotyczące szybkiej informacji przyrodniczej*, s. 71–79.
8. Władysław Pawlak: *Mapy oceny środowiska*, s. 80–91.
9. Janusz Tomecki: *Opracowanie map tematycznych dla potrzeb gospodarczych, a szczególnie ochrony środowiska*, s. 92–94.
10. Zenon Andrzej Kaczyński: *Opracowanie konwencjonalnego systemu barw na podstawie tróchromatyzmu dla potrzeb kartograficznych*, s. 95–101, 1 ryc.
11. Michał Stankiewicz: *Zasady tworzenia systemów znaków kartograficznych dla podstawowego zespołu map sozologicznych*, s. 102–111, 1 tab., 10 poz. lit.
12. Michał Stankiewicz: *Metodyka sporządzania map sozologicznych*, s. 112–122.
13. Tadeusz Chrobak: *Eliminacja skurczu map przy użyciu kamery AHZ 78 k*, s. 123–129.
14. Lech Brokman: *Aktualny stan i perspektywy rozwoju technologii kartograficzno-wydawniczych w świetle przeglądu techniki na Światowej Wystawie Poligrafii DRUPA'86*, s. 130–142.
15. Władysław Pawlak: *Druk offsetowy w geodezyjnej praktyce wydawniczej*, s. 143–152, 1 tab.
16. Andrzej Makowski: *Technologia barwy w kartografii (zarys problematyki)*, s. 153–160, 1 ryc.
17. Lech Brokman: *W poszukiwaniu średnich kadr kartograficznych – system policealnego zawodowego kształcenia kartografów*, s. 161–172.
18. Andrzej Macioch: *Postulaty optymalizacji klasyfikowania zbiorów dla potrzeb projektowania kartograficznego*, s. 173–178, 4 poz. lit.
19. Andrzej Tchórz: *Mapy sozologiczne opracowane w OPGK Katowice*, s. 179–185.
20. Krzysztof Buczkowski: *Kartograficzne metody badania zależności między zjawiskami przedstawianymi na mapach metodą izolinii*, s. 188–196, 4 ryc.
21. Aleksander Schwartz: *Mapa hydrograficzna Polski w skali 1:50 000*, s. 197–201.

Les atlas régionaux. Conception, réalisation, utilisation. Colloque franco-polonais (Paris, 17–18–19 mars 1992). „Bulletin du Comité Français de Cartographie” N° 136–137. Juin-Septembre 1993, 178 s. Treść:

- Avant-propos* (Serge Bonin, Jean Varlet), s. 7.
Présentation du Colloque (Serge Bonin), s. 8–9.
Introduction (Jacqueline Beaujeu-Garnier), s. 10.

Thème 1: Historique et inventaire des atlas régionaux

1. Marie-Vic Ozouf-Marignier: *Les atlas régionaux en France: essai d'une préhistoire*, s. 13–20, 5 ryc., 31 przyp.
2. Jerzy Kondracki: *Nouvelle conception d'un atlas régional*, s. 21–22.
3. Jerzy Ostrowski: *Essai de classification des atlas régionaux*, s. 23.
4. Janusz Szewczuk, Kazimierz Trafas: *Les atlas régionaux réalisés par le centre universitaire de Cracovie: méthodologie et spécificité*, s. 24–29, 3 ryc., 3 tab.
5. W. Żyszkowska: *Les atlas régionaux français et polonais: essai comparatif*, s. 30–32.
6. M. Vigouroux: *Rapport, de synthèse du thème 1: „Historique et inventaire des atlas régionaux”*, s. 33.

Thème 2: La notion de région: un atlas régional pour quelle région?

7. Bernard André: *La région: invention du cartographe*, s. 37–39, 5 poz. lit.
 8. Janina Pawlak, Władysław Pawlak: *L'atlas régional: une synthèse de la problématique d'une région homogène (atlases de Silésie)*, s. 40–42.
 9. Serge Bonin: *Réflexions sur les problèmes posés par la discontinuité de l'espace géographique dans les atlas régionaux*, s. 43–47, 9 ryc.
 10. Kazimierz Trafas: *L'Europe unie: un atlas des régions; les devoirs de la cartographie*, s. 48.
- Discussions sur les thèmes 1 et 2*, s. 49–54.

Thème 3: Utilisation et utilisateurs

11. Jean Vorlet: *Rapport introductif au thème 3*, s. 57–59.
12. Jean-Paul Bord: *L'atlas de la région centre: diffusion et utilisation*, s. 60–68, 4 ryc., 4 tab.
13. Emmanuel-Paul Désiré, Joëlle Désiré Marchand: *Vingt ans d'atlas régional en région Picardie*, s. 64–68, 2 ryc., 2 poz. lit.
14. Michèle Béguin: *Un atlas régional: pourquoi? pour qui?*, s. 69.
15. Danielle Rapetti: *Des atlas à la carte; variations sur quelques thèmes régionaux*, s. 70–79, 12 ryc.
16. Pierre-Yves Le Rhun: *Réflexions sur l'Atlas de Bretagne*, s. 80–81.
17. Emmanuel-Paul Désiré: *Rapport de synthèse du thème 3: Utilisation et utilisateurs*, s. 82–83.

Thème 4: Les conceptions thématiques

18. Jean Varlet: *Rapport introductif au thème 4*, s. 86–87.
19. J.-F. Dupon: *L'atlas ORSTOM de la Polynésie Française, un premier bilan rétrospectif*, s. 88–91.
20. Robert Marconis: *Les géographes et les atlas régionaux un monopole menacé?*, s. 92–95.
21. Olivier lebi-Mandjek: *Les synthèses régionales au Cameroun: problèmes et méthodes. L'atlas de la province de l'extrême Nord*, s. 96–99, 1 ryc.
22. Athanase Bopda, Christian Santoir: *La réactualisation des atlas régionaux du Cameroun; l'atlas Sud-Ouest 2*, s. 100–106, 2 ryc., 3 tab.
23. Pascal Buléon: *D'un atlas social régional au „cross-channel atlas”*, s. 107–109.
24. Christophe Granier, Jean de Hédouville: *Les problèmes liés à la réalisation d'atlas départementaux*, s. 110–111.

Thème 5: La réalisation cartographique

25. Serge Bonin: *Rapport introductif au thème 5*, s. 114–117.
26. Mieczysław Sirko, Jerzy Mościbroda: *Quelques problèmes méthodologiques et rédactionnels: l'atlas de la voïevodie de Lublin*, s. 118–120.

27. Jacek Pasławski: *De la possibilité de comparer des cartes thématiques dans atlas régionaux*, s. 121–125, 5 ryc.

28. Ginette Palier: *L'atlas du Limousin: conception d'un des derniers atlas régionaux français*, s. 126–129.

29. Jean-Pierre Angrand, Germain Krier: *L'aménagement rural et les atlas en Provence-Alpes-Côte d'azur*, s. 130–137, 6 ryc.

30. Ewa et Wojciech Jankowski: *Problématique de l'utilisation du sol dans les atlas régionaux*, s. 138–140.

31. Wiktor Grygorenko: *L'atlas d'une petite unité administrative de la banlieue de Varsovie (Commune de Lomianki)*, s. 141–142.

Discussions sur les thèmes 3, 4 et 5, s. 143–148.

32. Jean-Pierre Angrand: *Rapport de synthèse du thème 4: „Les conceptions thématiques”, et du thèmes 5: „La réalisation cartographique”*, s. 149–152.

Thème 6: Évolution des technique informatiques et atlas régionaux

33. André Ballut: *Les système d'information géographique régional, version moderne de l'atlas pour l'aménagement et l'urbanisme d'une grande région métropolitaine*, s. 155–157.

34. Philippe Quodverte, Ctherine Courte, Muriel Humbert, Jean-Philippe Llorens: *Atlas régionaux et systèmes d'information géographique multimédias, rôle et importance de la technologie*, s. 158–162, 13 poz. lit.

35. Michel Vigouroux: *En Languedoc-Roussillon, deux atlas régionaux (1970 et 1990): quelques enseignements d'un renouvellement*, s. 158–162, 13 poz. lit.

Discussion sur le thème 6, s. 167–168.

36. J. Bonvallot: *Rapport de synthèse du thème 6 : „Évolution des techniques informatiques et atlas régionaux*, s. 169.

Conclusion générale, s. 170.

Annexes:

J.-F. Turenne, J.-M. Buffard-Morel: *Présentation de l'OSTROM*, s. 173.

Liste des participants au Colloque (64 osoby, w tym 12 z Polski z adresami), s. 174–177, 2 ryc.

ZAŁĄCZNIK 5

Członkowie Redakcji, Komitetu Redakcyjnego i Rady Redakcyjnej „Polskiego Przeglądu Kartograficznego” w latach 1968 – 2000

Redakcja

Franciszek Uhorcza

Redaktorzy naczelni:

Franciszek Uhorcza (1968–1981)
Jan Rzędowski (1982–1984)
Jerzy Ostrowski (1985–1995)
Jacek Paślawski (1996 –)

Sekretarze Redakcji:

Stefan Jóźwicki (1968–1990)
Wojciech Nerlo (1991–1995)
Jerzy Siwek (1995 –)

Redaktorzy:

Jerzy Ostrowski (1968 –)
Lech Ratajski (1968–1977)
Jan Rzędowski (1968–1984)
Jacek Paślawski (1979 –)
Alina Meljon (1985–1999)
Beata Konopska (2000 –)

Redaktor techniczny:

Janusz Sitek (1968–2001)

Komitet Redakcyjny (1968–1981)

Przewodniczący:

Franciszek Uhorcza (1968–1978)
Bogodar Winid (1979–1981)

Przewodniczący honorowy:

Franciszek Uhorcza (1979–1981)

Zastępcy przewodniczącego:

Lech Ratajski (1968–1977)
Jan Rzędowski (1968–1981)

Sekretarz:

Stefan Jóźwicki (1968–1981)

Członkowie:

Zbigniew Brunner (1968–1981)
Maria Czeakańska (1968–1972)
Tadeusz Michalski (1968–1974)
Władysław Migacz (1968–1978)
Bolesław Olszewicz (1968–1972)

Feliks Osowski (1968–1972)
 Jerzy Ostrowski (1968–1981)
 Stanisław Pietkiewicz (1968–1981)
 Janusz Gołaski (1973–1981)
 Wiktor Grygorenko (1971–1981)
 Andrzej Makowski (1973–1981)
 Andrzej Marcinkiewicz (1973–1981)

Józef Szaflarski (1973–1976)
 Władysław Pawlak (1977–1981)
 Kazimierz Trafas (1977–1981)
 Danuta Markowska (1979–1981)
 Jerzy Mościbroda (1979–1981)
 Jacek Pasławski (1979–1981)

Rada Redakcyjna (1982 –)

Przewodniczący:

Jerzy Kondracki (1982–1998)
 Władysław Pawlak (1998 –)

Zastępca przewodniczącego:

Wiktor Grygorenko (1982 – 2003)

Sekretarze:

Janusz Łopatto (1982–1986)
 Michał Starzewski (1987 –)

Członkowie:

Zbigniew Brunner (1982–1985)
 Andrzej Ciołkosz (1982 –)
 Janusz Gołaski (1982 –)
 Wiesław Królikowski (1982–1985)
 Andrzej Makowski (1982–1990)
 Jerzy Mościbroda (1982 –)
 Władysław Pawlak (1982 –)

Stanisław Pietkiewicz (1982–1986)

Jan Rzędowski (1982–1985)

Czesław Sworowski (1982–1990)

Jan Szeliga (1982–1995)

Kazimierz Trafas (1982–1995

i 1999–2006)

Jerzy Drabek (1986–1990)

Andrzej Kajoch (1986–1995)

Alina Meljon (1986–1999)

Krystyna Podlacha (1986–1990)

Marek Baranowski (1991–1995

i 1999 –)

Mieczysław Sirko (1991 –)

Stanisław Alexandrowicz (1996–2006)

Andrzej Czerny (1996 –)

Jan Krupski (1996 –)

Indeks osób

W indeksie nie uwzględniono autorów referatów, wykładów i komunikatów lub ich streszczeń w opublikowanych materiałach konferencji, szkół i seminariów zestawionych w załącznikach 2, 3 i 4.

- Akexandrowicz Stanisław 109
 Andrzejewska Maria 14, 55, 66, 67
 Baranowski Marek 14, 65–67, 109
 Biesiada Roman 55
 Bonin Serge 38, 40
 Brokman Lech 55
 Brunner Zbigniew 108, 109
 Bujno Sabina 66
 Cebrykow Paweł 55
 Chrobak Tadeusz 14, 66, 67
 Ciołkosz Andrzej 13, 63–67, 109
 Czeakańska Maria 108
 Czerny Andrzej 109
 Drabek Jerzy 109
 Frączek Irena 55
 Gołaski Janusz 25, 109
 Goleń Jan 55
 Górski Henryk 8, 12–14, 18, 41, 55, 62–67, 104
 Grygorenko Wiktor 29, 31, 32, 63–67, 109
 Gurba Stefania 13, 18, 55, 65, 66, 78
 Horodyski Bogdan 18, 86, 97
 Janiszewski Michał 17
 Jankowski Wojciech 10, 66, 67
 Janusiewicz Roman 14, 66, 67
 Jeszka Henryk 12, 62, 63
 Jóźwicki Stefan 108
 Kajoch Andrzej 66, 109
 Kałamucki Krzysztof 14, 55, 66, 67, 90
 Kaprowski Wiesław 8–12, 17, 18, 40, 55, 56, 61–66
 Kęsik Andrzej 18, 56
 Klimko Ryszard 13, 56, 64–66, 80, 92
 Knopik Jan 13, 64–66
 Kondracki Jerzy 44, 63–67, 109
 Konopska Beata 6, 56, 109
 Korycka-Skorupa Jolanta 56
 Kowalska Anna 56
 Kraujalis Maria W. 56
 Krauze-Tomczyk Izabella 13, 56, 64–67, 79
 Królikowski Wiesław 109
 Krupski Jan 56, 66, 67, 96, 109
 Laskowski Jan 9, 18
 Lencewicz Stanisław 8
 Leszczycki Stanisław 41
 Łopatto Janusz 13, 64–67, 109
 Makowski Andrzej 18, 20, 109
 Marcinkiewicz Andrzej 109
 Markowska Danuta 12, 13, 21, 56, 62, 63, 76, 109
 Marks Andrzej 18
 Meljon Alina 13, 64–67, 108, 109
 Mendruń Józef 104
 Meynen Emil 20
 Michalski Tadeusz 10, 12, 20, 42, 61, 62, 108
 Midzio Jerzy 13, 63
 Migacz Władysław 9–12, 19, 25, 56, 61–63, 72, 108
 Milewska Irena M. 56
 Młynarska Alina 13, 21, 63, 64
 Mościbroda Jerzy 13, 23, 56, 63, 65–67, 74, 90, 109
 Najgrakowski Michał 13, 64–67
 Nerlo Wojciech 56, 66, 108
 Ney Bogdan 23
 Nowak-Ferdhus Elżbieta 13, 56, 57, 63–67, 82

- Ogorzelska Bożena 57
Okonek Michał 57
Olszewicz Bolesław 8, 57, 108
Osowski Feliks 109
Ostrowski Jerzy 6, 8, 10–14, 17, 18, 21, 26, 44–46, 50, 55, 57–59, 61–64, 66, 67, 72, 76, 79, 108, 109
Ostrowski Wiesław 10, 12, 14, 17, 18, 26, 59, 61–67
Pachucki Andrzej 18
Padowicz Zofia 43
Paślowski Jacek 6, 13–15, 18, 28, 44, 52, 59, 63–67, 76, 79, 108, 109
Pawlak Władysław 13, 14, 19, 31, 35, 44, 59, 63–65, 77, 109
Pelczar Maria 11–14, 19, 59, 62–67, 73
Piasecka Janina E. 13, 22, 59, 63–67
Piekuth Maciej 13, 23, 64
Pietkiewicz Stanisław 10, 12, 17, 22, 23, 42, 62–64, 109
Plit Florian 5, 59
Podlacha Krystyna 109
Pol Wincenty 22, 54
Ratajski Lech 10–12, 17, 22–25, 48–50, 58, 59, 61, 62, 108
Romer Eugeniusz 5, 40–42, 46
Rutkowski Jan 13, 59, 65–67
Rzędowski Jan 12, 13, 41, 44, 62–64, 108, 109
Saliszczew (Salichtchev) K.A. 45, 60
Sawicki Ludomir 8
Schnayder Edward 19, 64–67
Siemek Józef 43
Sirko Mieczysław 14, 46, 60, 65–67, 84, 109
Sitek Janusz 42, 43, 108
Sitek Lidia 17, 60
Siwek Jerzy 56, 67, 108
Sosnowski Oskar 8
Starzewski Michał 60, 109
Sworowski Czesław 14, 64–66, 109
Szaflarski Józef 109
Szeliga Jan 13, 64–67, 109
Szewczuk Janusz 13, 60, 64, 65, 67, 81
Szymanek Antoni 60
Szynkiewicz Ewa 60
Świdorski Grzegorz D. 66
Tchórz Andrzej 67
Terenkoczy Bogdan 77
Trafas Kazimierz 10, 11, 13, 14, 19, 29, 60–67, 70, 81, 85, 109
Uhorczak Franciszek 9–12, 17, 18, 22–25, 34, 41, 42, 44, 45, 61–64, 68, 108
Walczak Wojciech 60
Wąsowicz Józef 17, 19, 41
Wieliczko Przemysław 60
Wilgat Tadeusz 9
Winid Bogodar 14, 41, 46, 67, 108
Witański Henryk 67
Zakrzewska Teresa 18
Zielonka Renata 46, 60
Ziółkowski Jan 19
Żmuda Stefan 12, 62, 63
Żynda Stefan 86
Żyszkowska Wiesława 14, 23, 52, 60, 67, 96

Indeks miejscowości

- Amsterdam 10, 51
- Bielsko-Biała 48, 49
- Borowice 36, 38, 39, 56, 95
- Budapeszt 51
- Bydgoszcz 47–49, 55, 58, 101
- Dąbrówno 83
- Elbląg 80
- Gdańsk 9, 11, 13, 16, 19, 26, 28, 33, 55, 57, 60, 62–67, 73
- Gdynia 19, 40, 57
- Gorzów Wielkopolski 85
- Jaworze 48, 49
- Karpacz 35, 36, 39, 56, 60, 94
- Katowice 62, 63, 67, 103, 104
- Kazimierz Dolny 15, 31–33, 55, 90, 92
- Komorowo 38, 39, 55, 97
- Koninki 37, 39, 60
- Kraków 9, 10, 13, 14, 19, 21, 22, 24, 27, 29, 33, 48, 52, 55, 57, 60–67, 70, 75, 81, 104, 106
- Krzyżowa 53
- Książ 53
- Łądek-Zdrój 53
- Legnica 13, 53, 64, 65
- Lublin 5, 9, 10, 13, 14, 16–18, 21–23, 26, 27, 29, 33, 34, 45, 47–49, 55–68, 72, 74, 84, 103, 104, 106
- Lwów 41, 42
- Łańcut 5
- Łódź 15, 66, 81, 86, 105
- Mogilany 13, 26, 33, 35, 36, 39, 55, 58, 75
- Morelia 51
- Moskwa 51
- Mszana Dolna 37, 60
- Nałęczów 53
- Odolanów 88
- Olsztyn 9, 80, 87,
- Ostrów Mazowiecka 39
- Ottawa 51
- Paryż (Paris) 38, 51, 60, 105
- Piorków Trybunalski 48, 49, 59, 102
- Poczdám 57
- Polanica-Zdrój 38, 39, 53, 56, 96
- Polańczyk 5
- Poznań 15, 20, 27, 28, 30, 33, 49, 52, 55, 57, 58, 60, 64–66, 79, 80, 87, 90, 92
- Rabka 37–39, 60, 95
- Rzeszów 9
- Słupsk 15, 32, 52, 53, 55, 92, 93
- Sopot 27, 33, 56, 78
- Szklarska Poręba 53
- Szczecin 52
- Świeradów-Zdrój 53
- Toruń 9, 86
- Ustka 32, 33, 53, 56, 92
- Wałbrzych 53
- Warszawa 5, 8–10, 12, 14, 15, 17, 18, 20, 21, 24–28, 30, 33, 41, 42, 46–49, 51, 52, 55–72, 76, 79, 85, 86, 97, 100–102, 104
- Wiesbaden 20, 56
- Wrocław 5, 9, 10, 13, 14, 16–19, 21, 22, 24, 25, 27, 33, 35, 37–40, 42, 47–49, 52, 53, 55–67, 71, 81, 86, 94–96, 98
- Zwierzyniec 29, 33, 56, 60, 84